

SpareBank 1 SMNs
Konjunkturbarometer 2022
For Trøndelag og Møre og Romsdal

Hovedfunn:

Midt-Norge kom godt ut av pandemien. I høst har stemningen snudd

- 2021 ble et godt år for næringslivet i Midt-Norge. Regnskapsanalysen for de 15.000 største bedriftene viser høy vekst (11,2%) og god lønnsomhet (8,8% i driftsmargin)
- Nå har stemningen snudd. Optimismen blant midtnorske bedriftsledere har ikke vært lavere siden finanskrisen i 2008, med unntak av koronaens utbrudd i mars 2020. Det viser SpareBank 1 SMNs forventningsundersøkelse
- Bankens bransjeindikator peker i samme retning. Fem av sju bransjer er blitt endret fra stabile til negative utsikter.
- Husholdningene i Midt-Norge beholder derimot roen. Nasjonale tall viser rekordlav forbrukertillit og lavere konsum, men i vår region peker kurven fortsatt oppover – både på forventninger og forbruk. Så langt i høst har privat forbruk økt med 14 prosent sammenlignet med samme periode i fjor
- Boligmarkedet preges av usikkerhet med større avstand mellom selgers prisønske og kjøpers betalingsvilje. Det kan føre til lengre omløpshastighet og lavere priser enn det vi har vært vant med siste to år

SpareBank 1 SMNs hovedsyn på kommende år:

Fra positiv til negativ

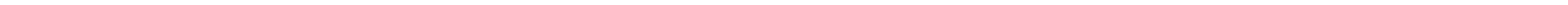
Bedring

Nøytral

Forverring

MAKRO

GROWTH PROJECTIONS BY REGION

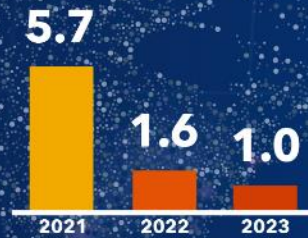
(PERCENT CHANGE)

World

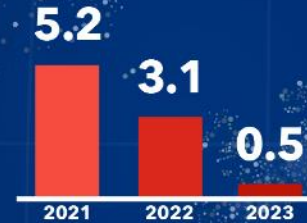

(real GDP growth, percent change)

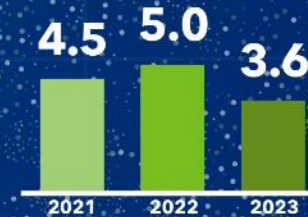
UNITED STATES

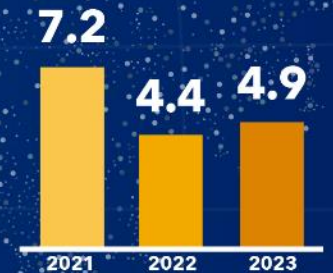
EURO AREA

MIDDLE EAST AND CENTRAL ASIA

EMERGING AND DEVELOPING ASIA

LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN

SUB-SAHARAN AFRICA

Source: IMF, *World Economic Outlook*, October 2022.

Note: Order of bars for each group indicates (left to right): 2021, 2022 projections, and 2023 projections.

Latest World Economic Outlook Growth Projections

(real GDP, annual percent change)	PROJECTIONS		
	2021	2022	2023
World Output	6.0	3.2	2.7
Advanced Economies	5.2	2.4	1.1
United States	5.7	1.6	1.0
Euro Area	5.2	3.1	0.5
Germany	2.6	1.5	-0.3
France	6.8	2.5	0.7
Italy	6.6	3.2	-0.2
Spain	5.1	4.3	1.2
Japan	1.7	1.7	1.6
United Kingdom	7.4	3.6	0.3
Canada	4.5	3.3	1.5
Other Advanced Economies	5.3	2.8	2.3
Emerging Market and Developing Economies	6.6	3.7	3.7
Emerging and Developing Asia	7.2	4.4	4.9
China	8.1	3.2	4.4
India	8.7	6.8	6.1
ASEAN-5	3.4	5.3	4.9
Emerging and Developing Europe	6.8	0.0	0.6
Russia	4.7	-3.4	-2.3
Latin America and the Caribbean	6.9	3.5	1.7
Brazil	4.6	2.8	1.0
Mexico	4.8	2.1	1.2
Middle East and Central Asia	4.5	5.0	3.6
Saudi Arabia	3.2	7.6	3.7
Sub-Saharan Africa	4.7	3.6	3.7
Nigeria	3.6	3.2	3.0
South Africa	4.9	2.1	1.1
Memorandum			
Emerging Market and Middle-Income Economies	6.8	3.6	3.6
Low-Income Developing Countries	4.1	4.8	4.9

Source: IMF, *World Economic Outlook*, October 2022

Note: For India, data and forecasts are presented on a fiscal year basis, with FY 2021/2022 starting in April 2021. For the October 2022 WEO, India's growth projections are 6.9 percent in 2022 and 5.4 percent in 2023 based on calendar year.

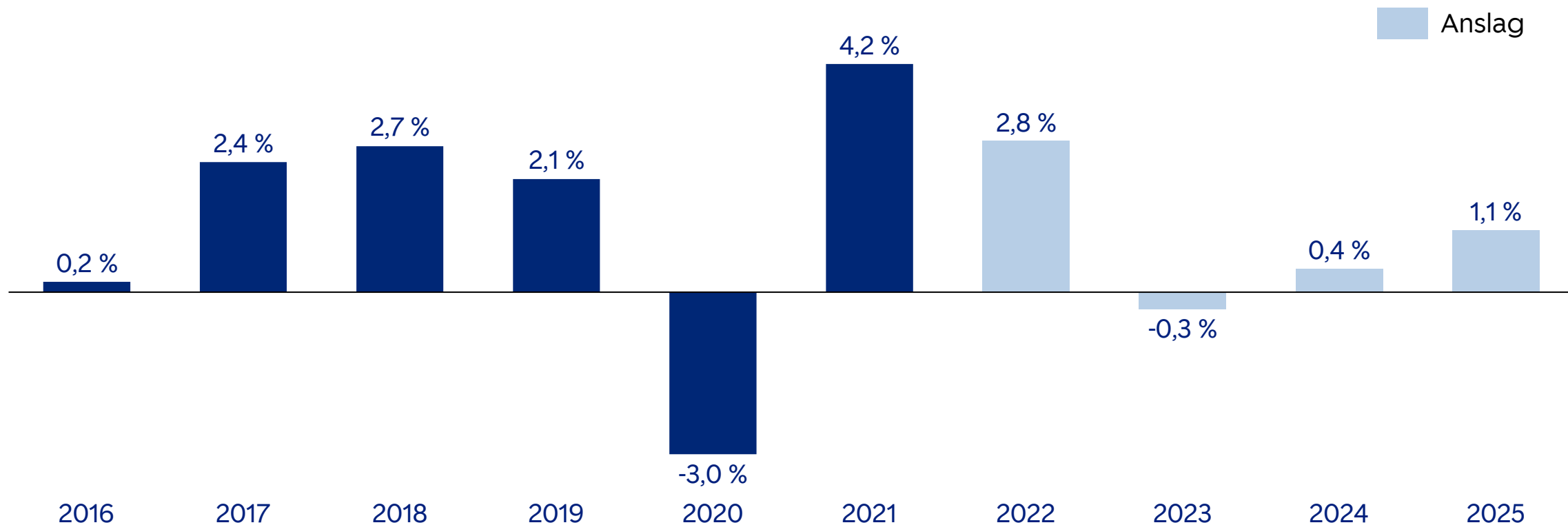
Internasjonal økonomi: IMF spår BNP-vekst globalt på 2,7%, men resesjon i Italia og Tyskland

- Inflasjonen globalt er høyere enn på flere tiår
- Russlands invasjon av Ukraina og en langvarig pandemi preger utsiktene for økonomisk vekst
- Den globale veksten ventes å avta fra 6,0% i 2021 til 3,2% i år og ned til 2,7 % i 2023.

Norsk økonomi: Norges Bank spår negativ BNP-vekst neste år

Aktiviteten i norsk økonomi er høy, og arbeidsledigheten er svært lav. Samtidig er det klare tegn til at kapasitetsutnyttningen nå avtar.

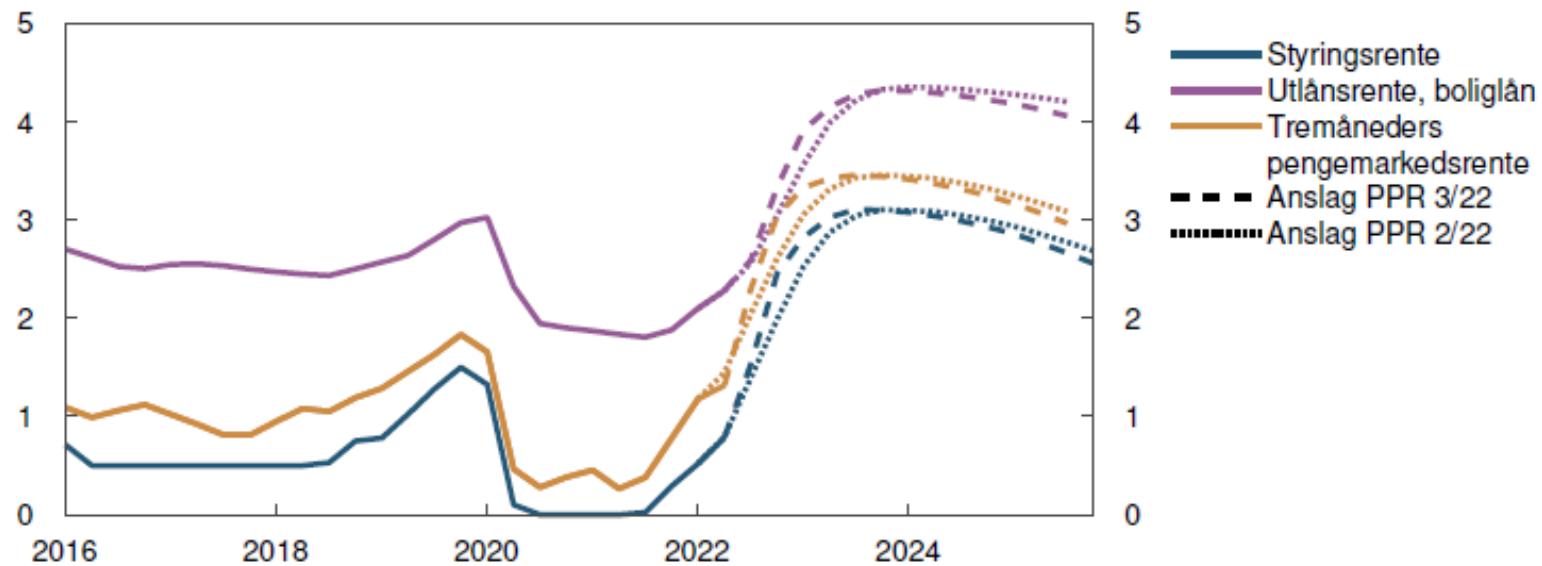
Høye priser og økte renter ventes å dempe etterspørselen fremover. Norges Bank anslår at den økonomiske aktiviteten i Fastlands-Norge blir lavere neste år enn i år, og at den deretter vil øke. Sysselsettingen ventes å falle de to neste årene. Arbeidsledigheten ventes å stige noe, men fra et lavt nivå.

Høyere boliglånsrenter

Norges Bank venter at boliglånsrenten øker etter hvert som styringsrenten settes videre opp. Med en utvikling i styringsrenten i tråd med rentebanen, anslås boliglånsrenten å stige til om lag 4,3 prosent i 2023

Figur 2.1 Utsikter til større oppgang i utlånsrentene
Prosent

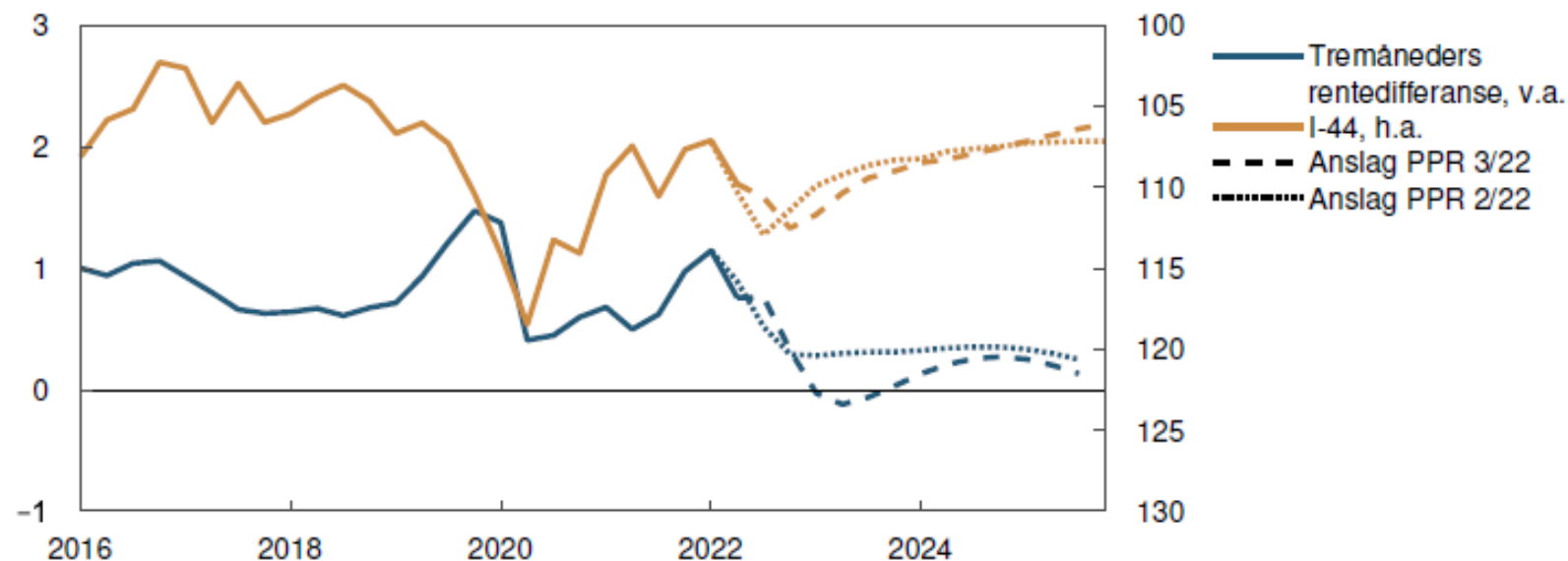
Kilder: Refinitiv Datastream, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Litt sterkere krone

Kronekursen har falt i 2022. Norges Bank venter at kursen holder seg nær dagens nivå, for deretter gradvis å styrke seg i de neste årene

Figur 2.3 Sterkere kronekurs de neste årene

Importveid valutakursindeks I-44. Differanse mellom tremåneders pengemarkedsrente i Norge og hos handelspartnerne. Prosentenheter

Kilder: Refinitiv Datastream og Norges Bank

Skillet mellom avkastning og ESG var reelt i gamle dager. Det skillet er ikke der lenger

Oljefondet vil be om nullutslippsmål fra alle selskapene det investerer i

Oljefondet følger opp de nye retningslinjene på klima som Stortinget kom frem til tidligere i år, og utelukker ikke nedslag i verstingselskaper som en «siste utvei

3 MIN | PUBLISERT: 20.09.22 — 07.00 | OPPDATERT: 8 DAGER SIDEN

Oljefondssjef Nicolai Tangen legger frem en klimaplan. (Foto: Gunnar Lier)

Hvis du som selskap ikke jobber aktivt med dette, så er det ingen som vil jobbe hos deg, det er ingen som vil kjøpe produktene dine, det er ingen banker som vil låne deg penger og det er ingen forsikringsselskaper som vil forsikre deg.

Du har rett og slett ikke en business.

SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer 2022:

Optimismen faller kraftig

Bakgrunn

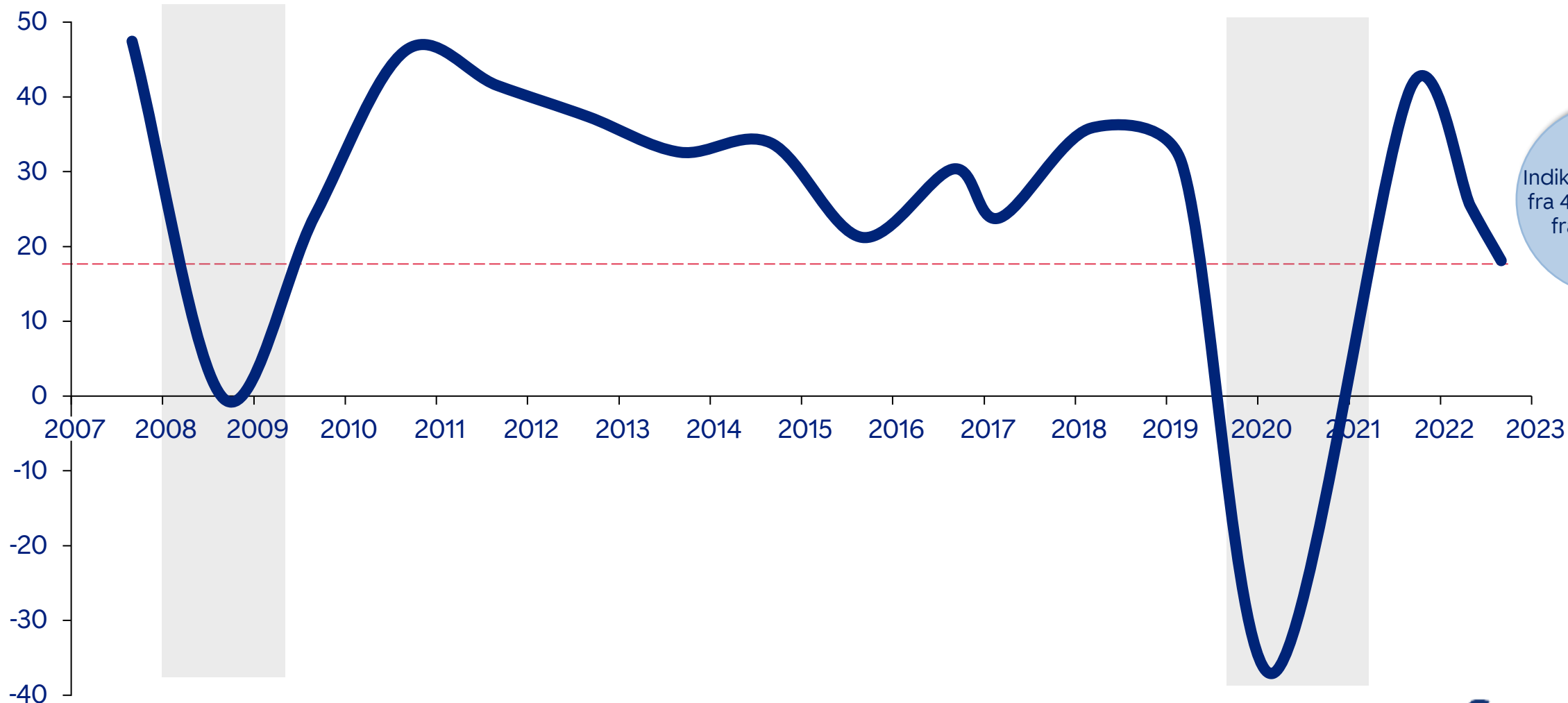
- Intervju med 600 bedriftsledere i Midt-Norge i regi Sentio Research Norge i september 2022
- Tre spørsmål om forventninger for neste tolv måneder til:
 - Sysselsetting
 - Omsetning
 - Lønnsomhet
- Et spørsmål om forventninger for neste tolv måneder til
 - Investeringer
- Undersøkelsen gjennomført siden 2001

Laveste optimisme siden finanskrisen med unntak av mars 2020

Finanskrisen

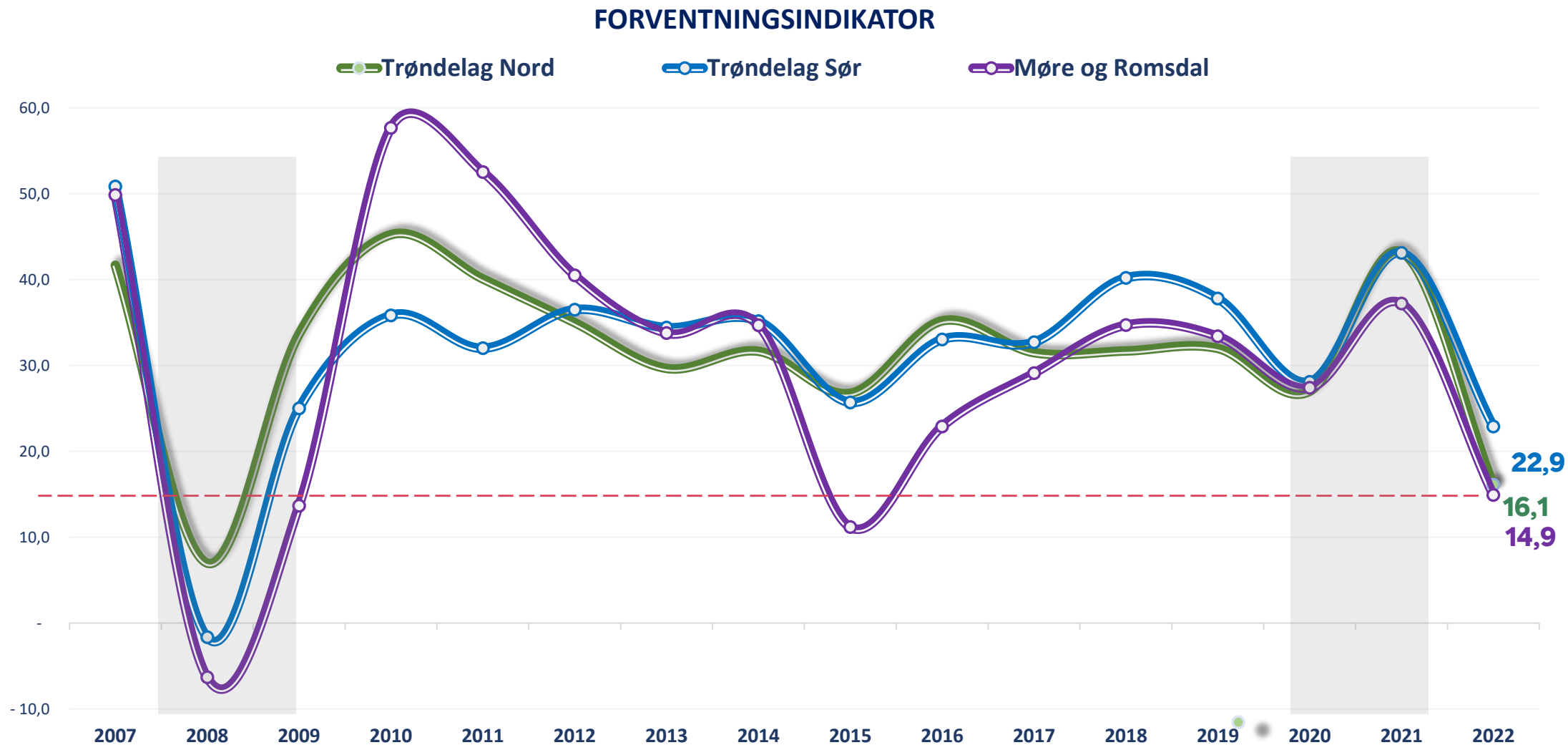
FORVENTNINGSINDIKATOR MIDT-NORGE

Covid-19

Indikatoren har falt fra 41 til 18 poeng fra i fjor høst

Optimismen størst i Trøndelag sør, minst i Møre og Romsdal

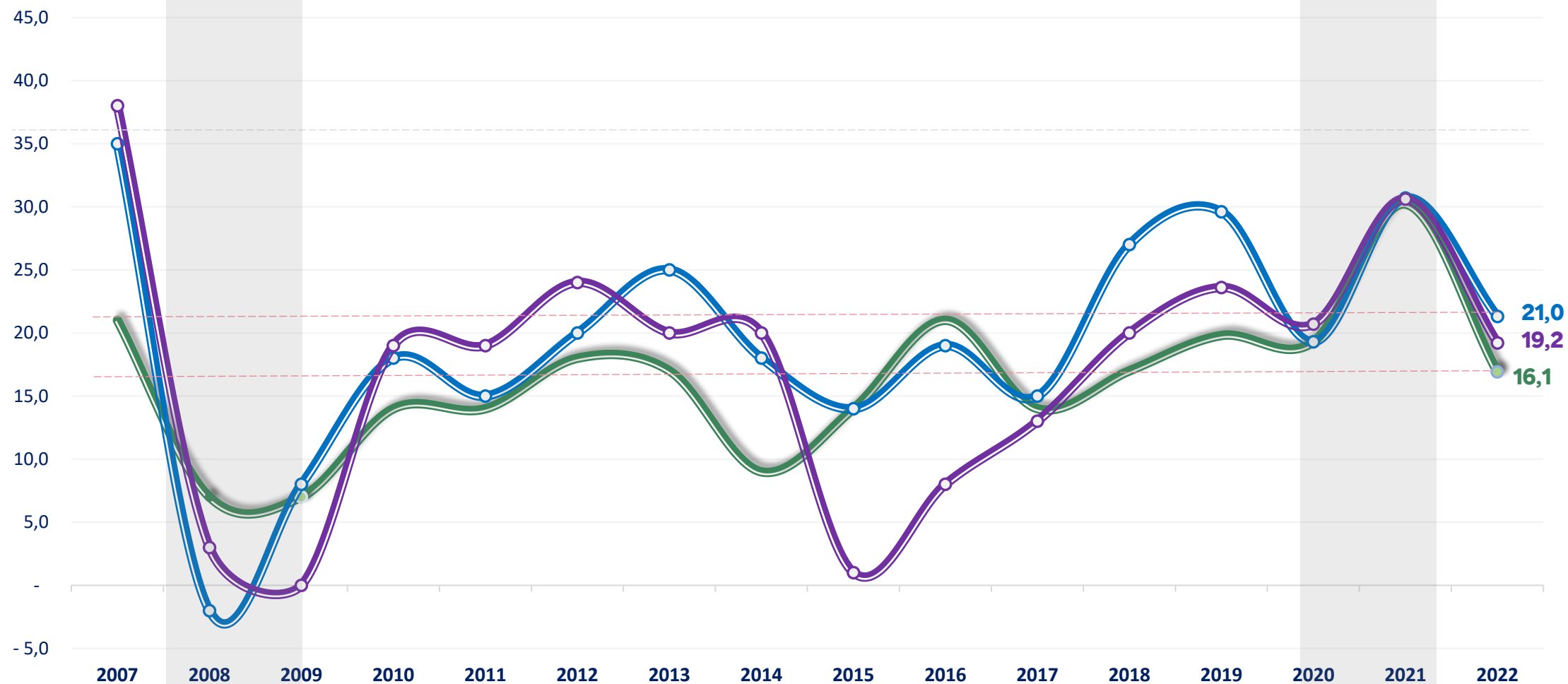
26% forventer flere ansatte mot 34% i fjor

Indeks: Sysselsetting

Trøndelag Nord

Trøndelag Sør

Møre og Romsdal

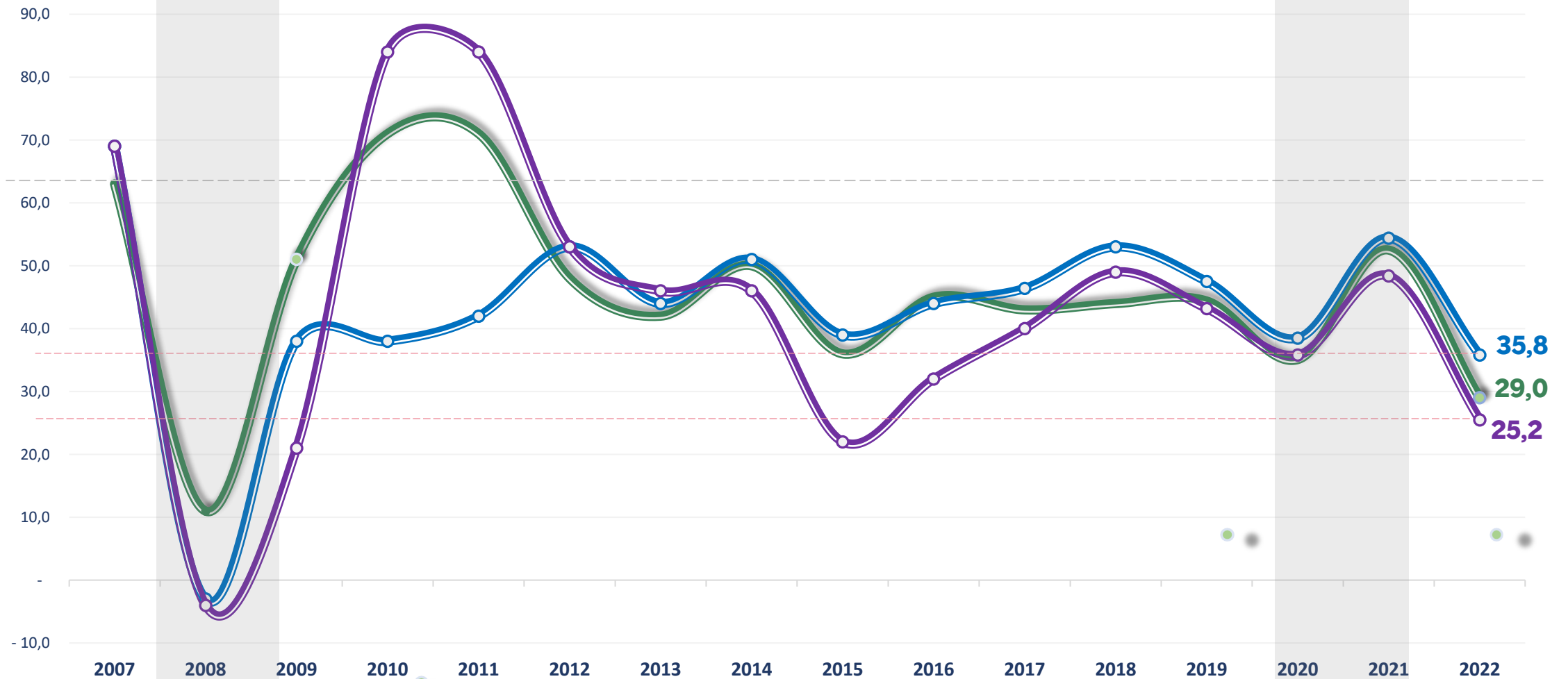
SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer 2022: 46% tror på økt omsetning mot 58% i fjor

Indeks: Omsetning

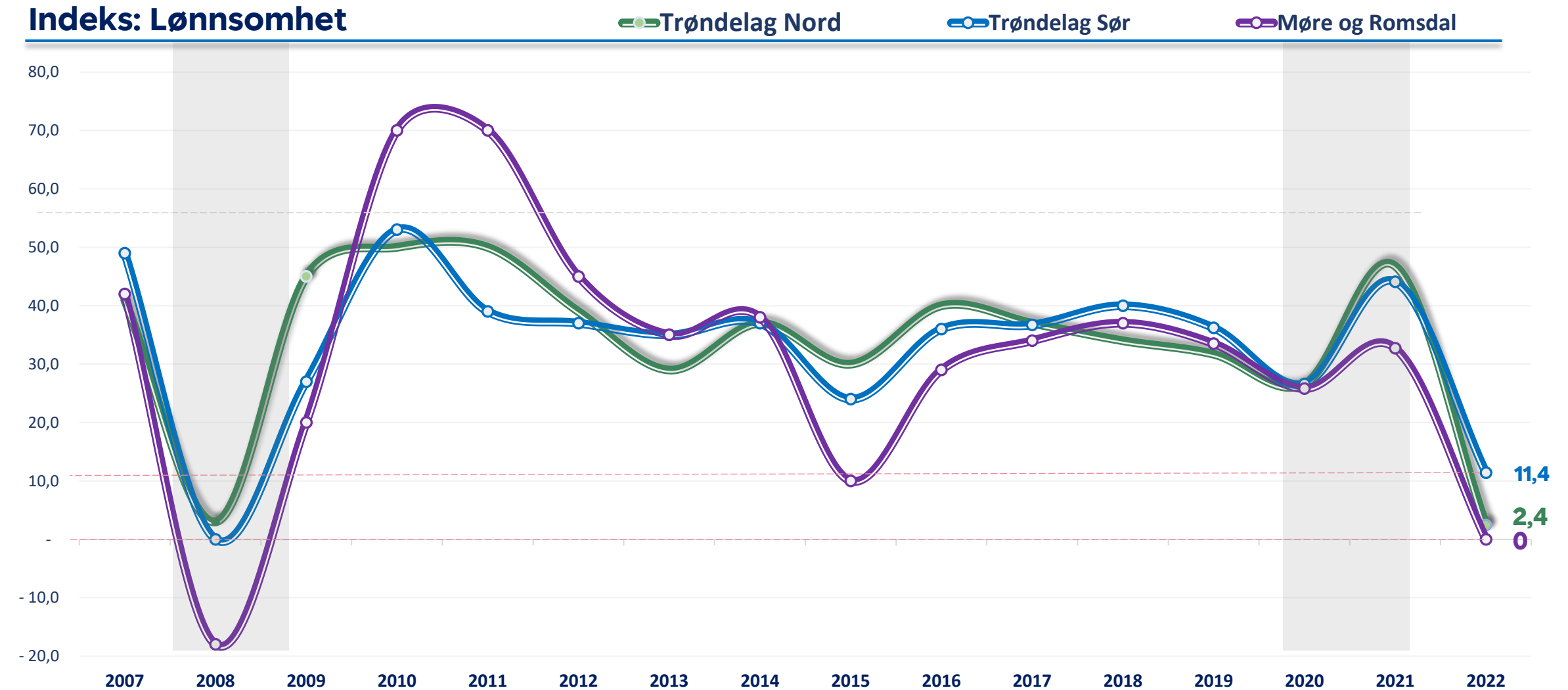
Trøndelag Nord

Trøndelag Sør

Møre og Romsdal

33% tror på økt lønnsomhet mot 49% i fjor

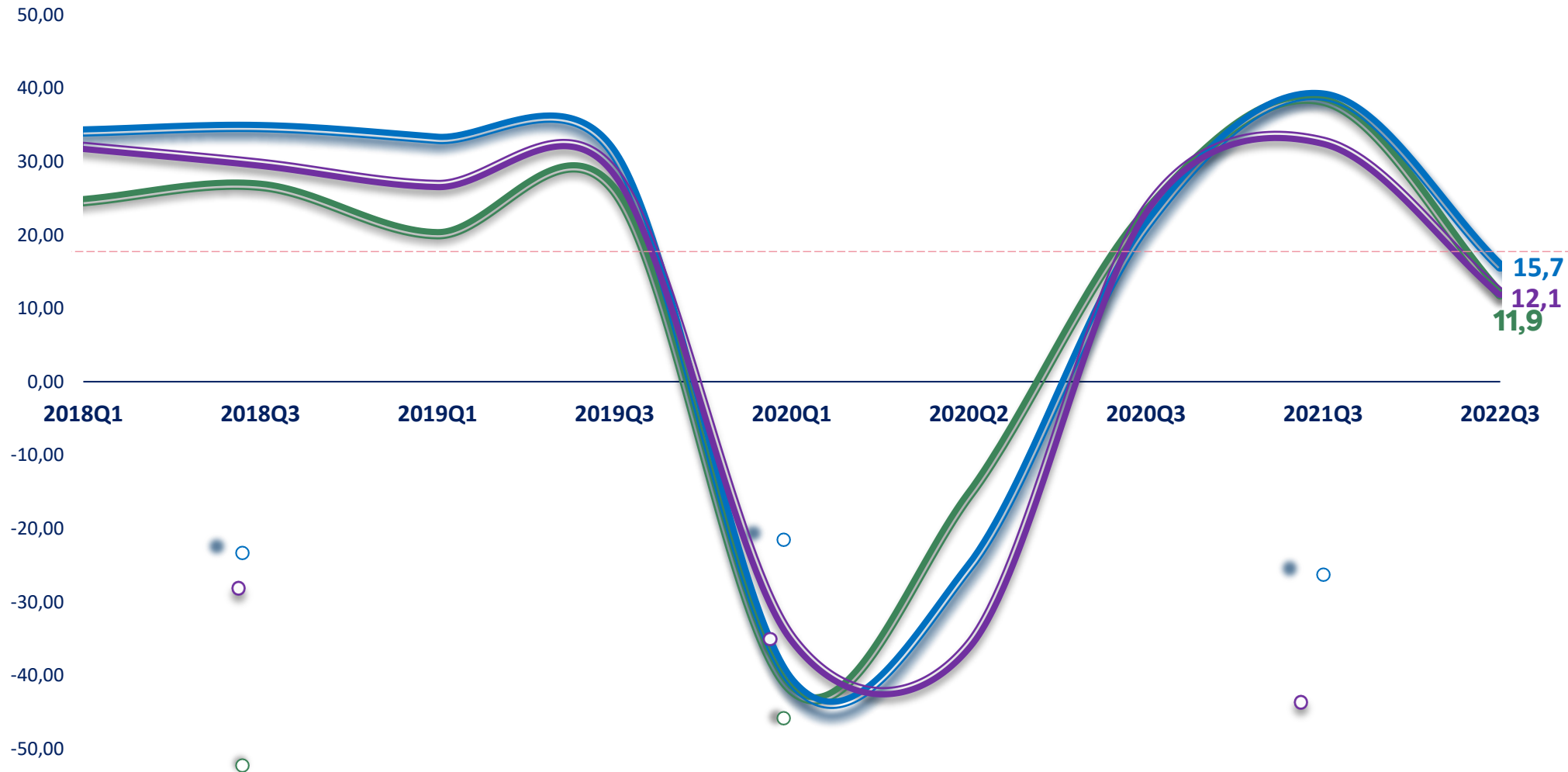
SpareBank 1 SMNs forventningsbarometer 2022: Investeringsviljen avtar noe i Midt-Norge

Indeks: Investeringer

Trøndelag Nord

Trøndelag Sør

Møre og Romsdal

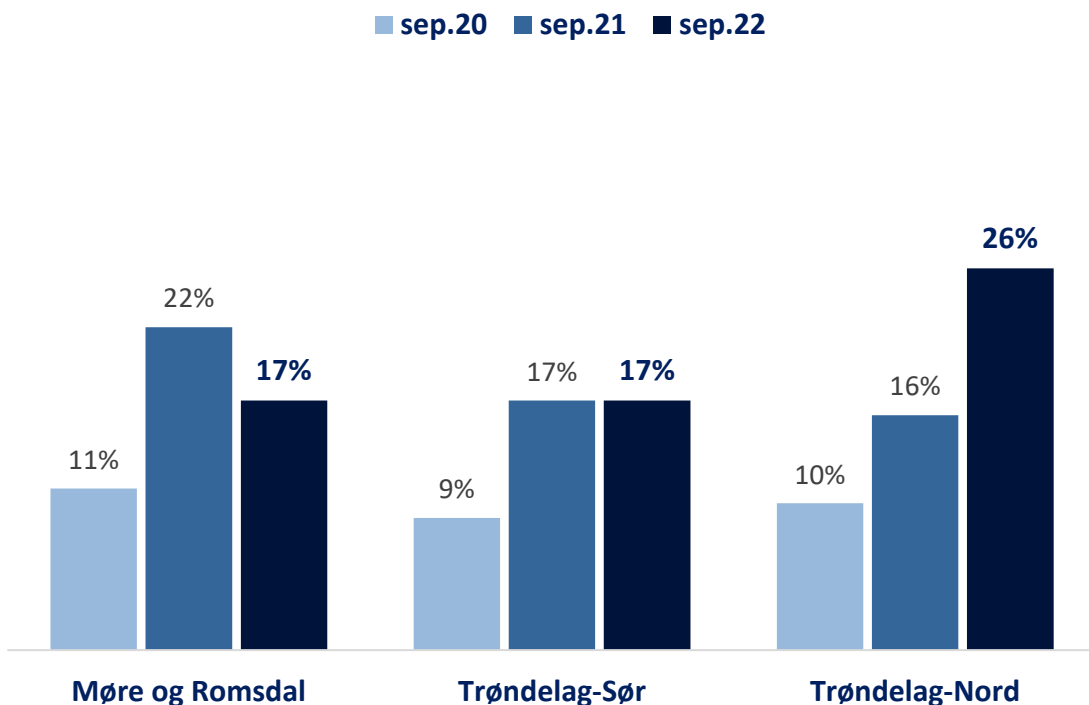

A person wearing blue jeans and black sneakers is standing on a wooden step stool in a kitchen. They are reaching up towards a wooden shelf that holds various kitchen items, including bowls, bottles, and a potted plant. The background is blurred, showing a dining table and chairs.

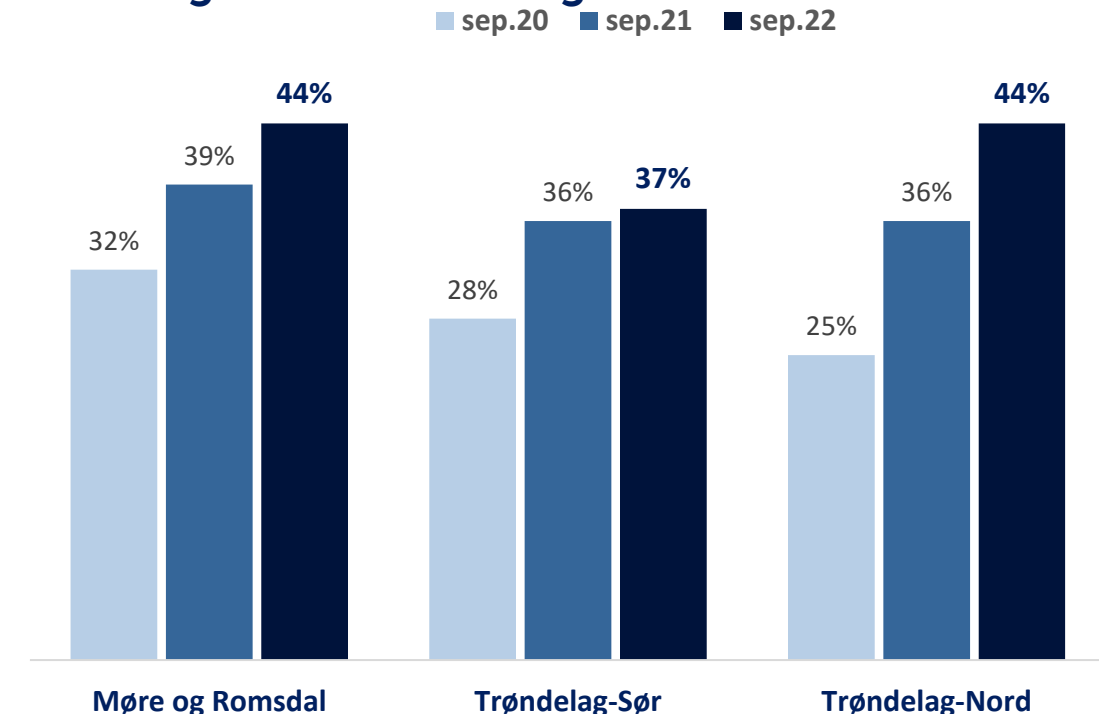
STADIG VANSKELIGERE Å FÅ
TAK I RELEVANT ARBEIDSKRAFT

Fire av ti bedrifter i Midt-Norge har utfordringer med å rekruttere nye medarbeidere

Andel som svarer at de har svært store utfordringer med rekruttering

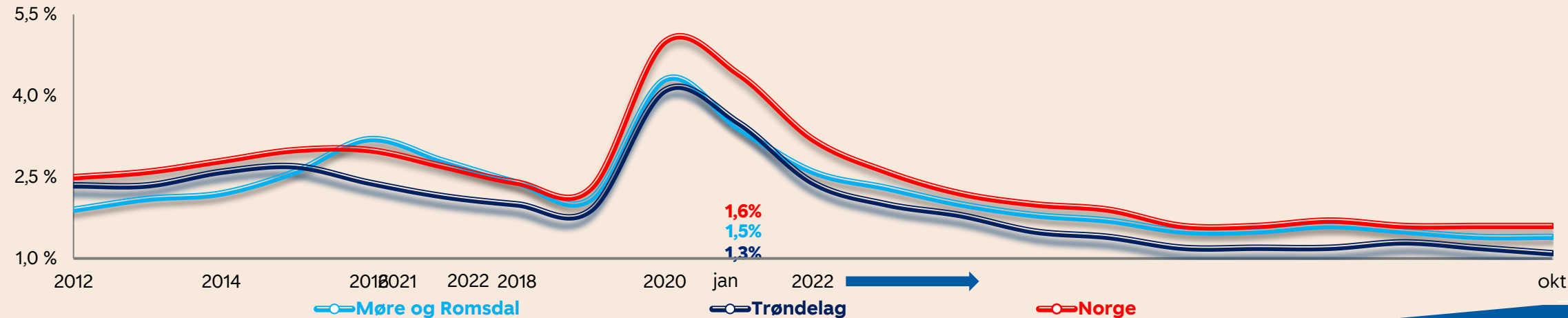

Andel som svarer at de har svært store eller i noen grad utfordringer med rekruttering

Rekordlav arbeidsledighet i Midt-Norge

Utvikling i arbeidsledighet siste ti år

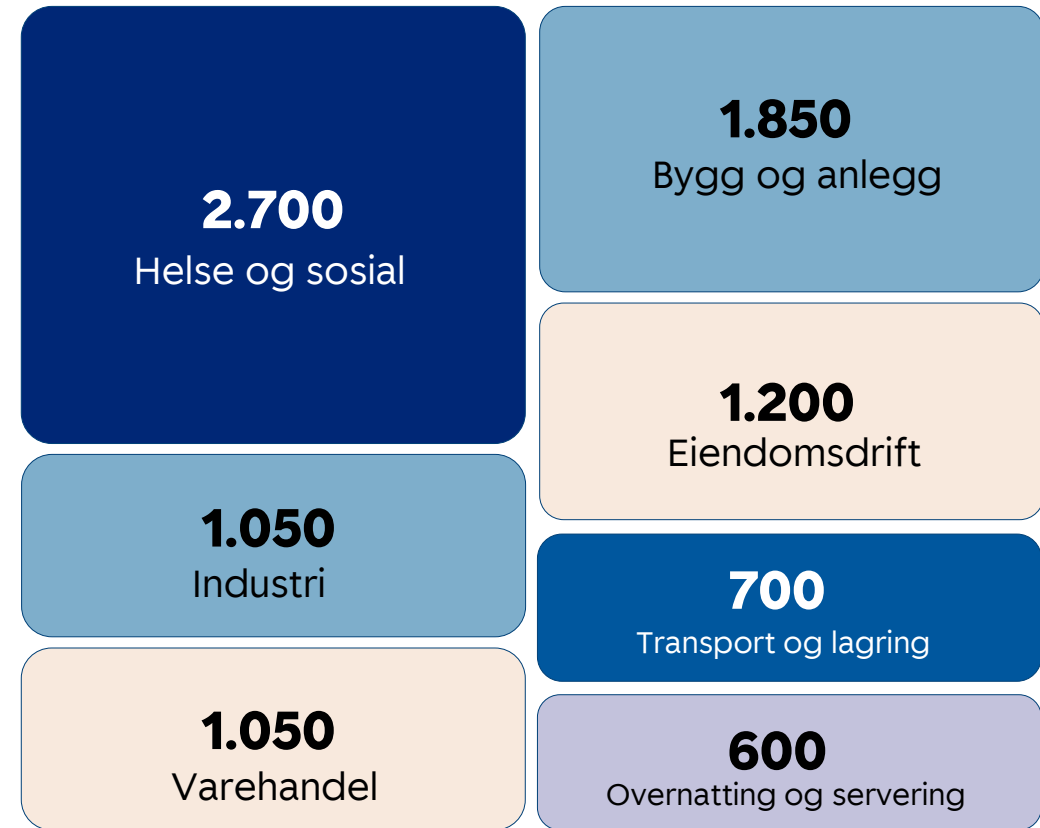
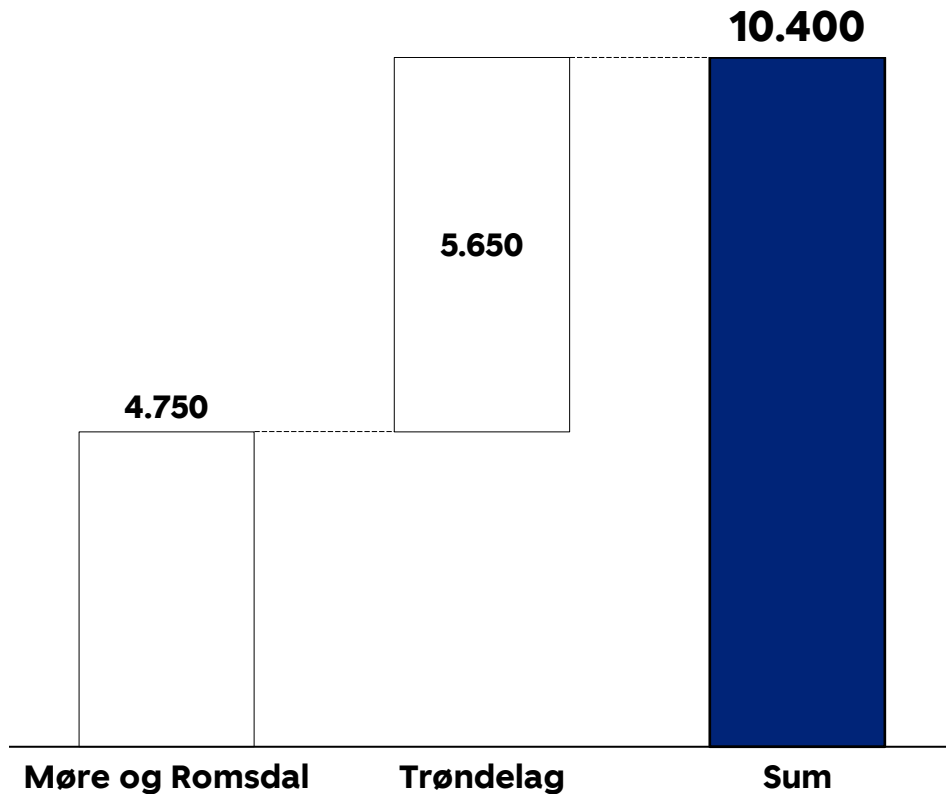
Mangel på arbeidskraft fordelt på yrkesgrupper, Trøndelag og Møre og Romsdal

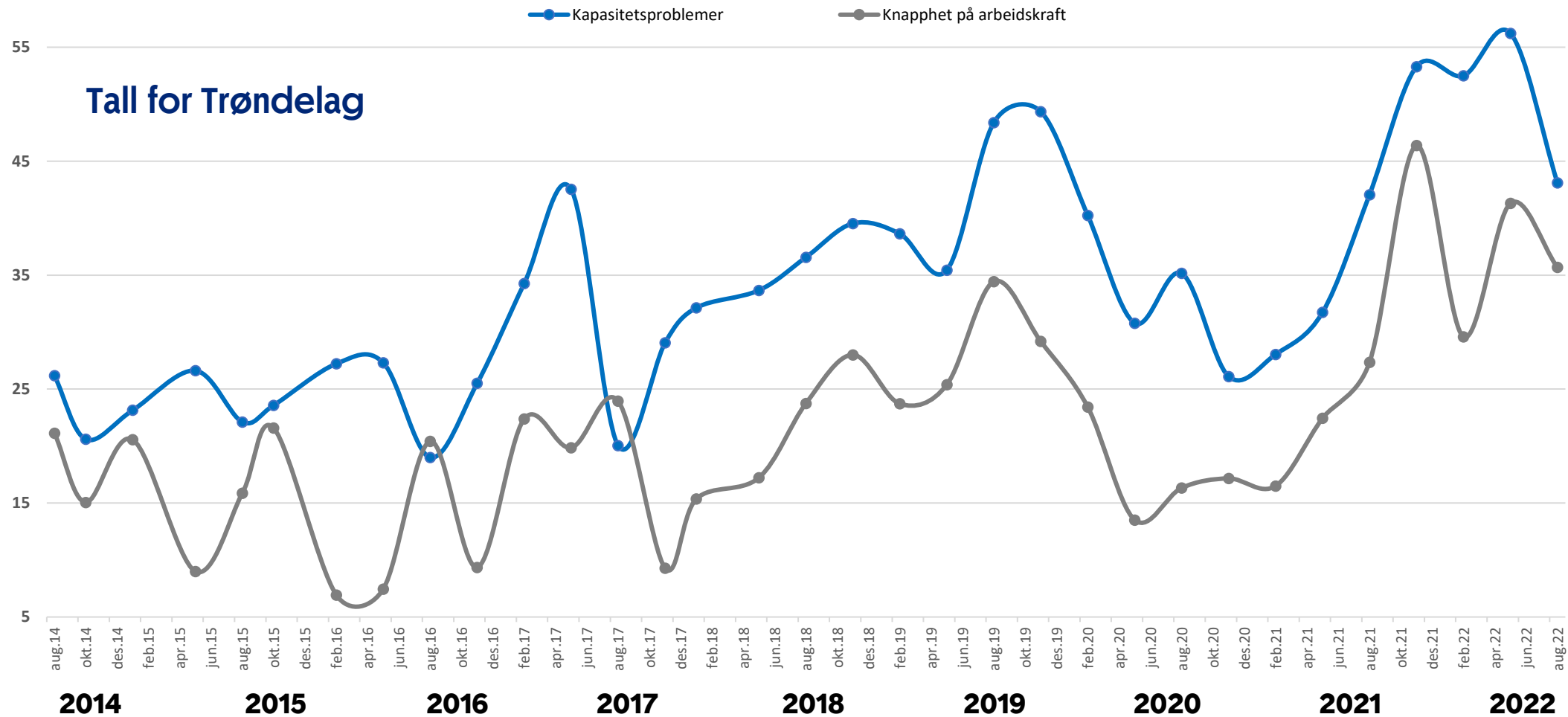
Kilde: NAV Bedriftsundersøkelse for Trøndelag og Møre og Romsdal 2022

Midt-Norge mangler over 10.000 arbeidstakere

Estimert mangel på arbeidskraft fordelt på næringer i regionen (Trøndelag og Møre og Romsdal)

Lite ledig kapasitet i bedriftene

Regnskapsanalysen for midtnorske bedrifter i 2021

Bedrifter med omsetning større enn 1 mill. i 2019-2021

Midt-Norge kom godt ut av pandemien:
Høy vekst og gode marginer

Omsetning

	2019		2020		2021
	+10,6 %	➔	+2,3 %	➔	+11,2 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	22,8 %	➔	20,2 %	➔	20,4 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	8,0 %	➔	6,9 %	➔	8,8 %

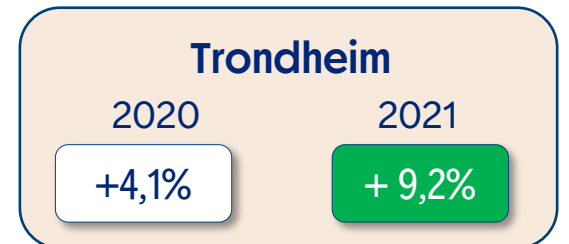
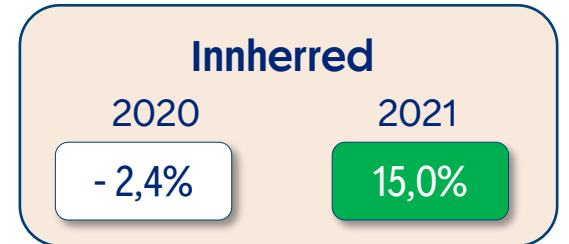
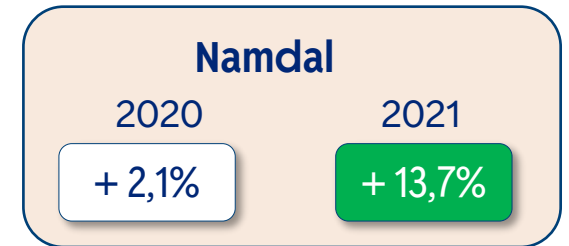
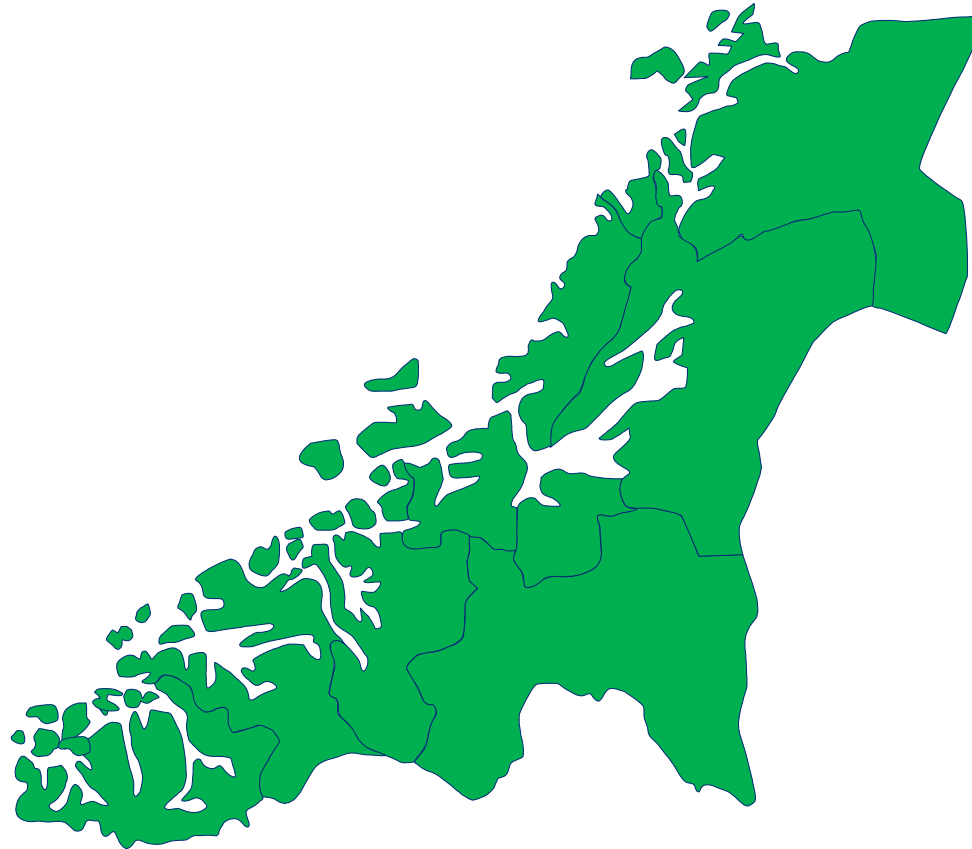
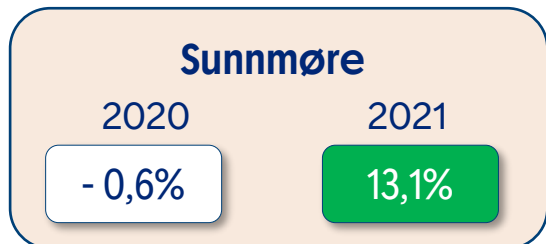
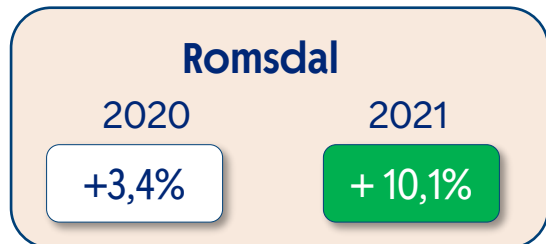
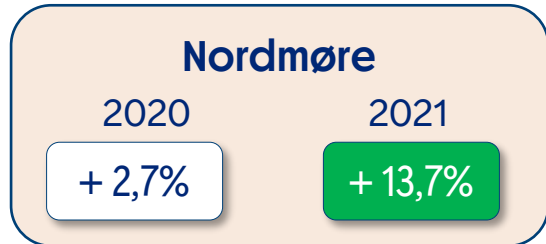
Andel med negativ EK

	2019		2020		2021
	9,7 %	➔	8,7 %	➔	8,3 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	22,0 %	25,2 %

Innherred er vekstvinneren i 2021

Økt vekst for alle bransjer i 2021. Kraft, fiskere og havbruk på topp

Kraft

Omsetning 2021 +50 %
Driftsmargin 2021 19%

Fiskeri

Omsetning 2021 +28 %
Driftsmargin 2021 34 %

Havbruk

Omsetning 2021 +21 %
Driftsmargin 2021 22 %

Hotell og restaurant

Omsetning 2021 +17 %
Driftsmargin 2021 6 %

Varehandel motor

Omsetning 2021 +16 %
Driftsmargin 2021 5 %

Industri

Omsetning 2021 +15 %
Driftsmargin 2021 10 %

IT

Omsetning 2021 +14%
Driftsmargin 2021 8 %

Fiskeindustri

Omsetning 2021 +13 %
Driftsmargin 2021 7 %

Shipping

Omsetning 2021 +10 %
Driftsmargin 2021 12 %

Media

Omsetning 2021 +7%
Driftsmargin 2021 7 %

Bygg og anlegg

Omsetning 2021 +7%
Driftsmargin 2021 5 %

Landbruk

Omsetning 2020 +6%
Driftsmargin 2020 9%

Transport og lagring

Omsetning 2021 +6%
Driftsmargin 2021 3%

Eiendom

Omsetning 2021 +6%
Driftsmargin 2021 29%

Offshore service

Omsetning 2021 +3%
Driftsmargin 2021 3%

Privat tjenesteyting

Omsetning 2021 +2%
Driftsmargin 2021 9 %

Maritim industri/verft

Omsetning 2021 +2%
Driftsmargin 2021 2 %

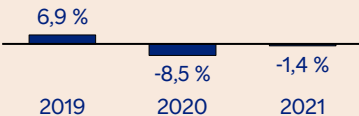
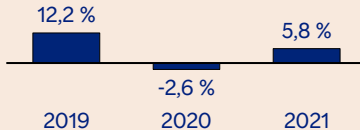
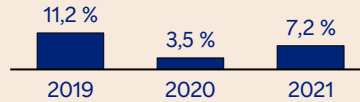
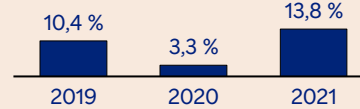
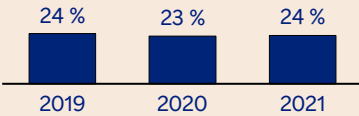
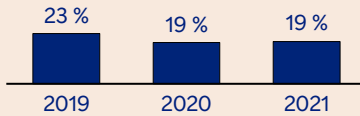
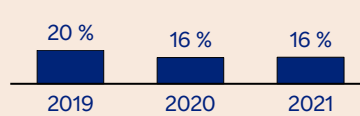
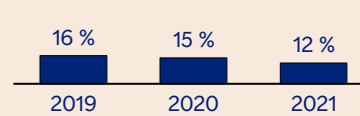
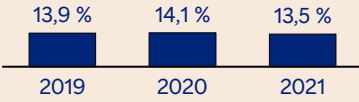
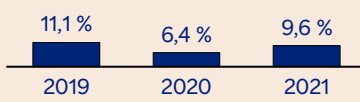
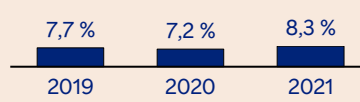
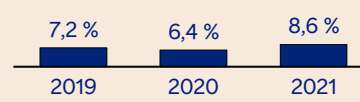
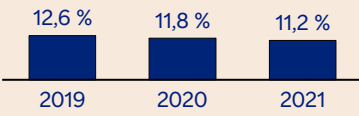
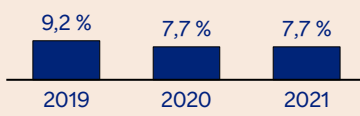
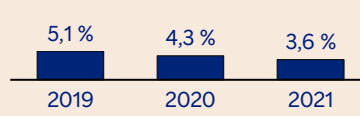
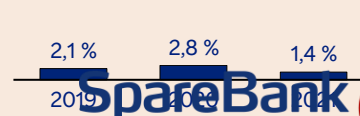
Varehandel detalj

Omsetning 2021 +2%
Driftsmargin 2021 4 %

Midt-Norge

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	18 mrd.	49 mrd.	108 mrd.	383 mrd.
Antall bedrifter	6.850	4.816	2.528	760
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Innherred

Omsetning

Andel med negativt driftsresultat

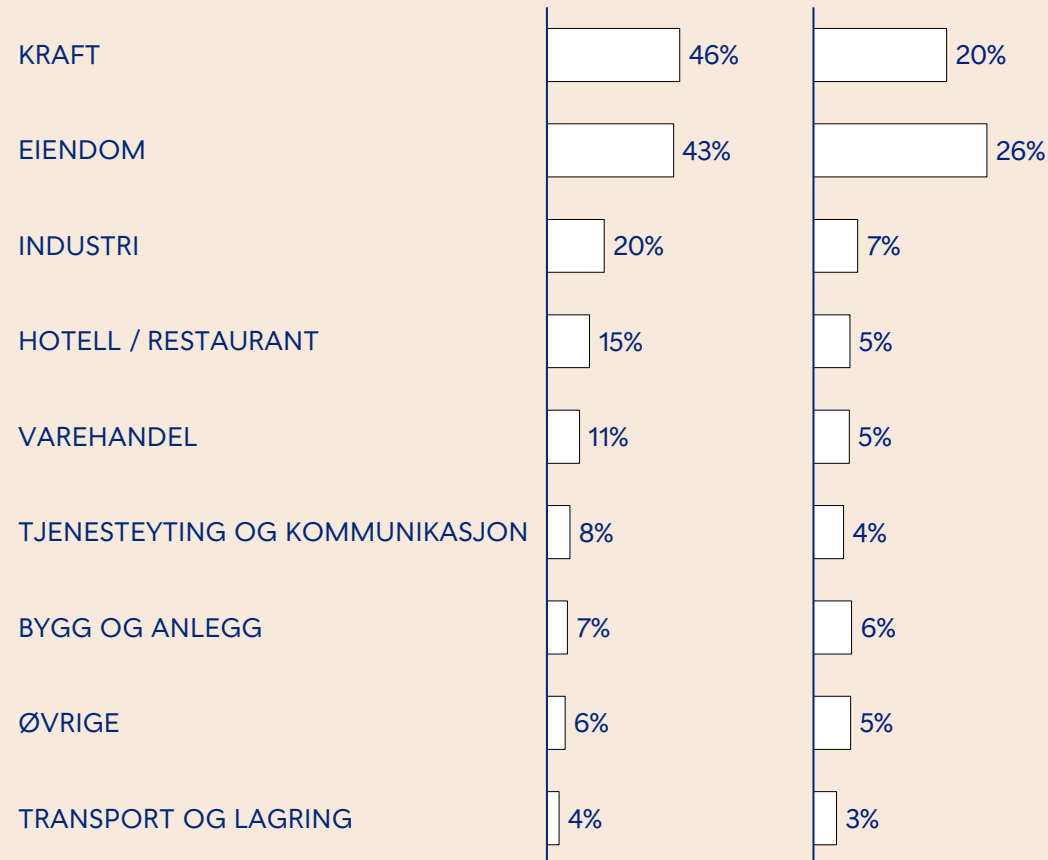
Driftsmargin

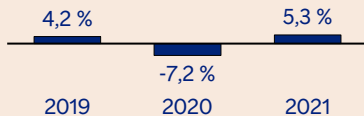
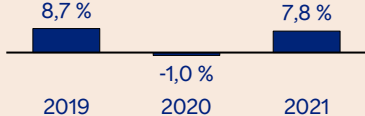
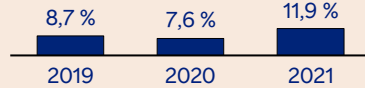
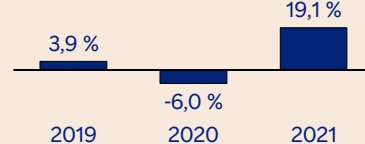
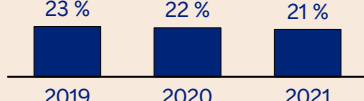
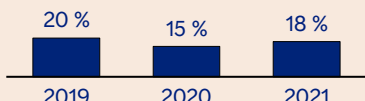
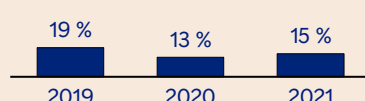
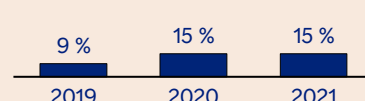
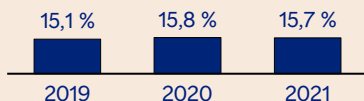
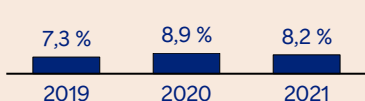
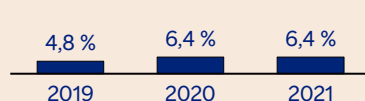
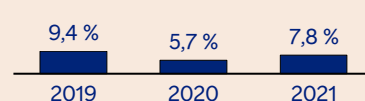
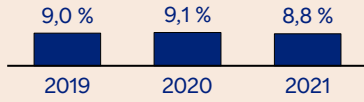
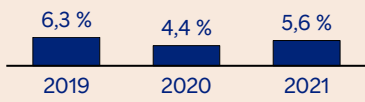
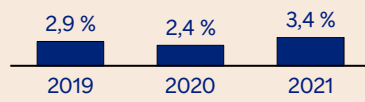
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

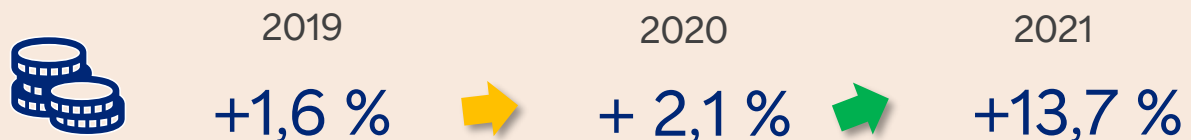

Innherred

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	1,6 mrd.	4,3 mrd.	8,2 mrd.	19,9 mrd.
Antall bedrifter	614	428	206	46
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Namdal

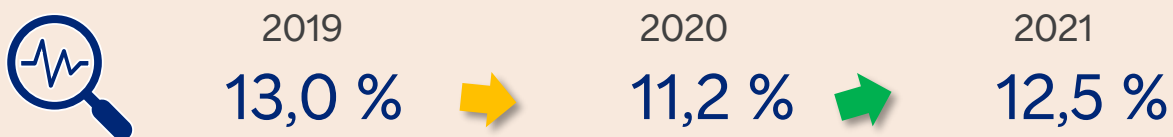
Omsetning

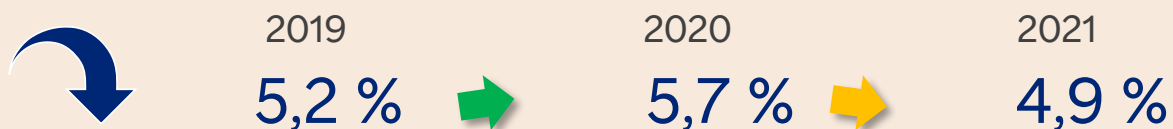
Andel med negativt driftsresultat

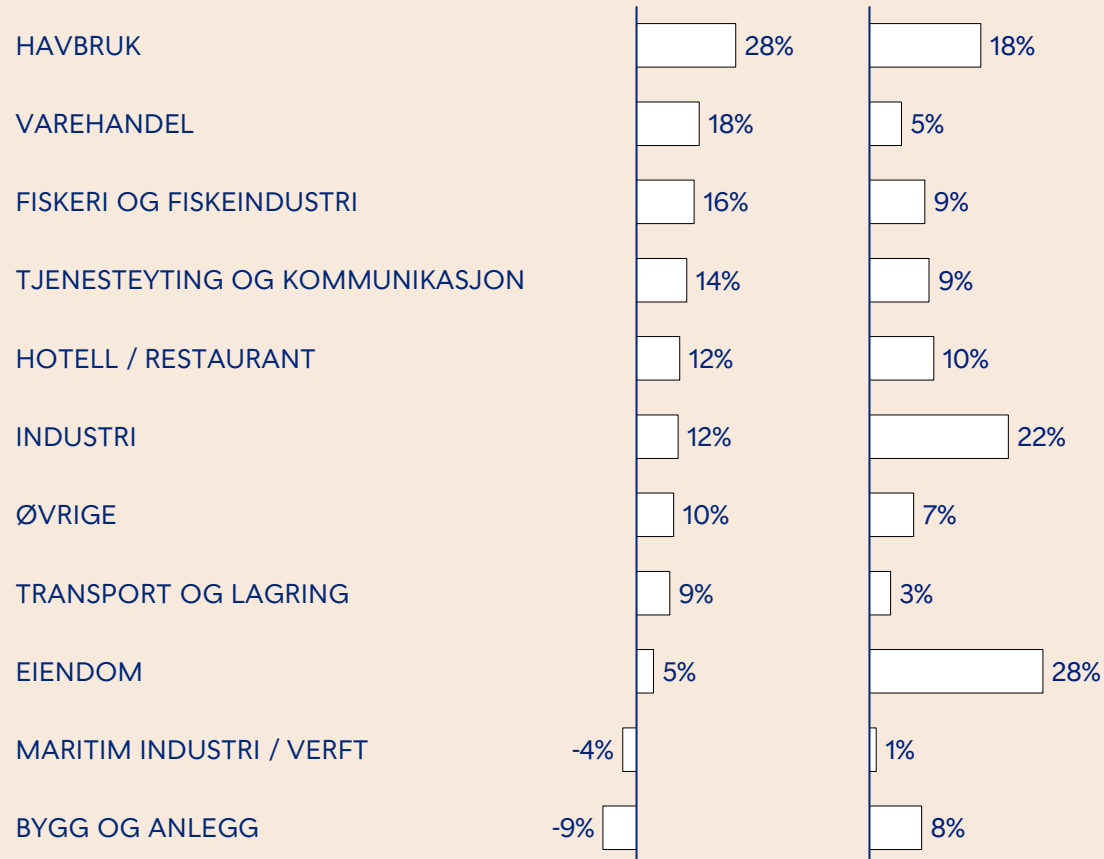
Driftsmargin

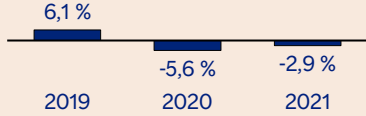
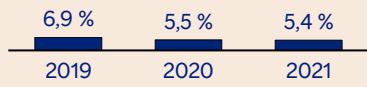
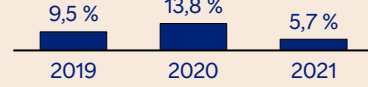
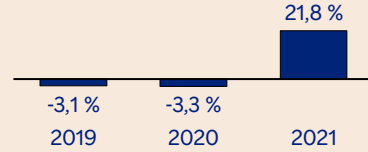
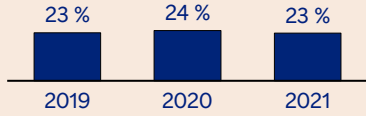
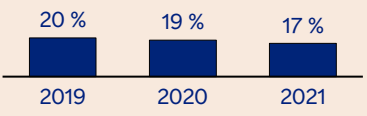
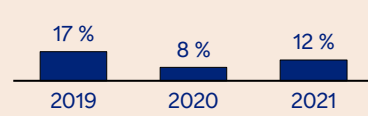
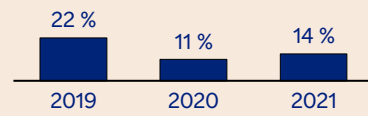
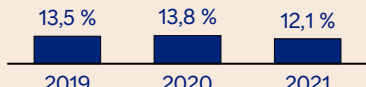
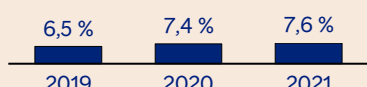
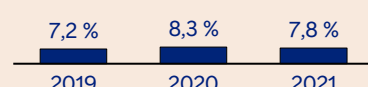
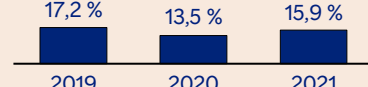
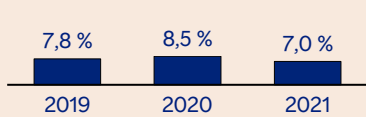
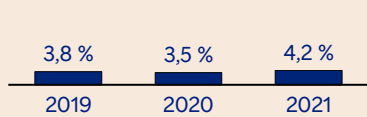
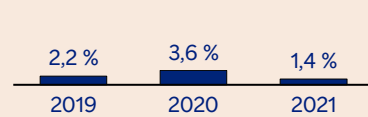
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

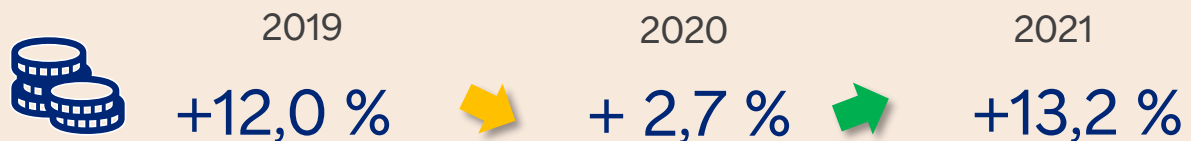

Namdal

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	1,0 mrd.	3,0 mrd.	6,3 mrd.	13,4 mrd.
Antall bedrifter	398	289	138	36
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Nordmøre

Omsetning

Andel med negativt driftsresultat

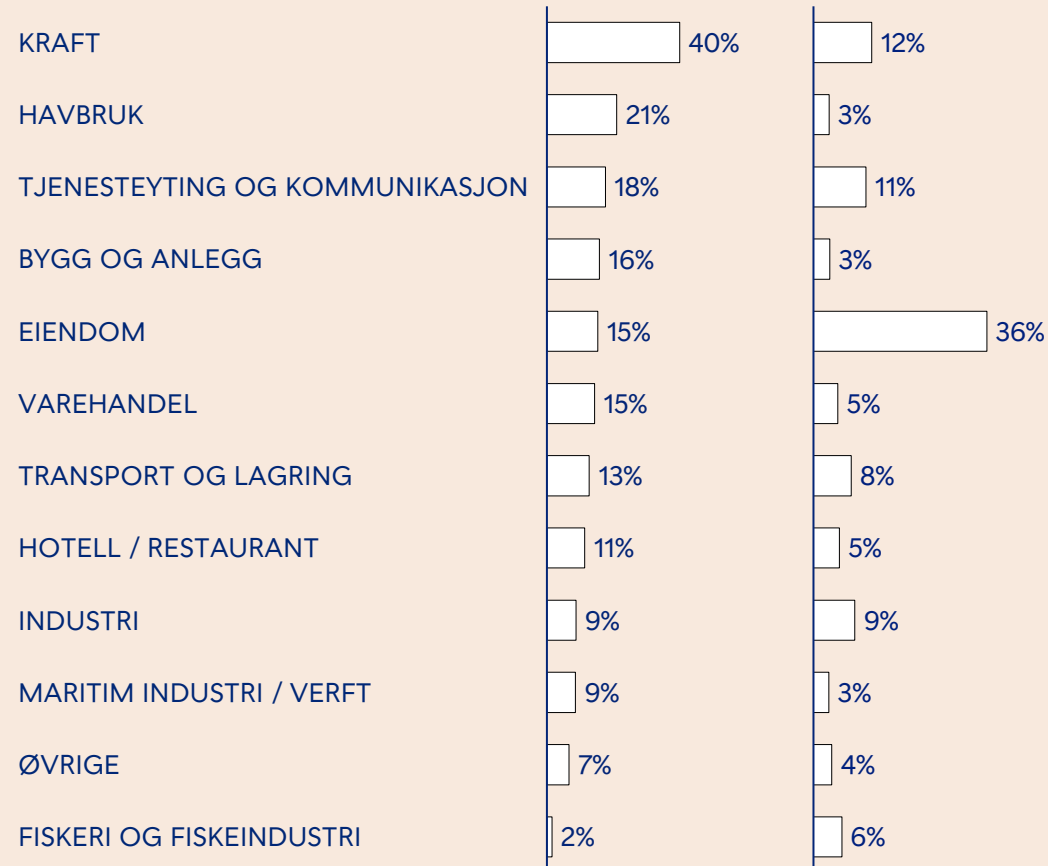
Driftsmargin

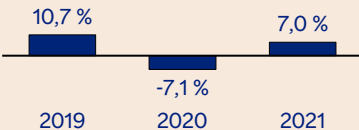
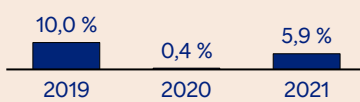
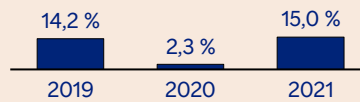
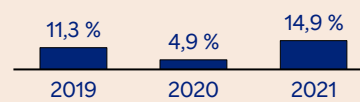
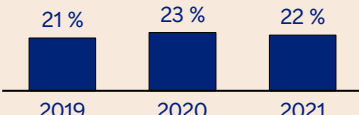
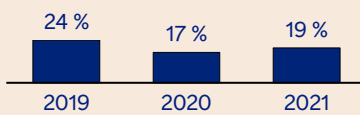
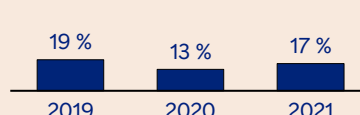
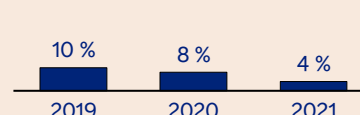
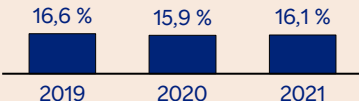
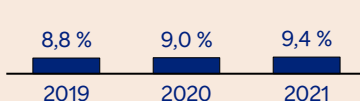
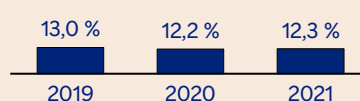
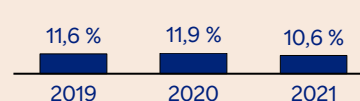
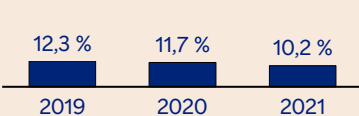
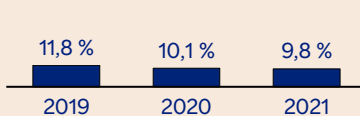
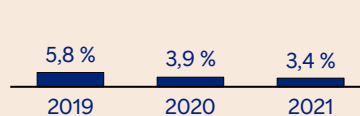
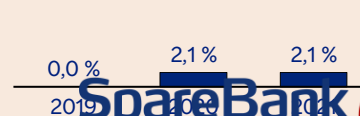
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

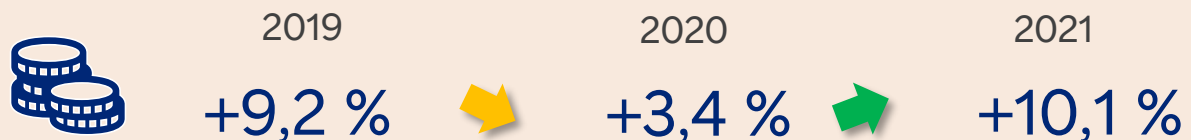

Nordmøre

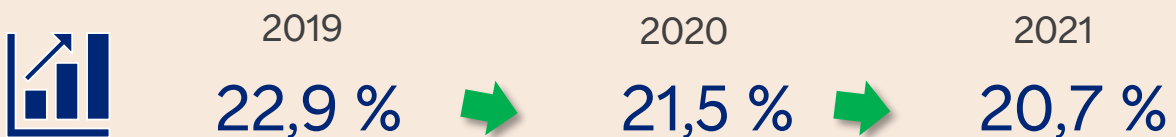
Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	1,4 mrd.	3,5 mrd.	8,6 mrd.	12,8 mrd.
Antall bedrifter	530	356	206	48
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Romsdal

Omsetning

Andel med negativt driftsresultat

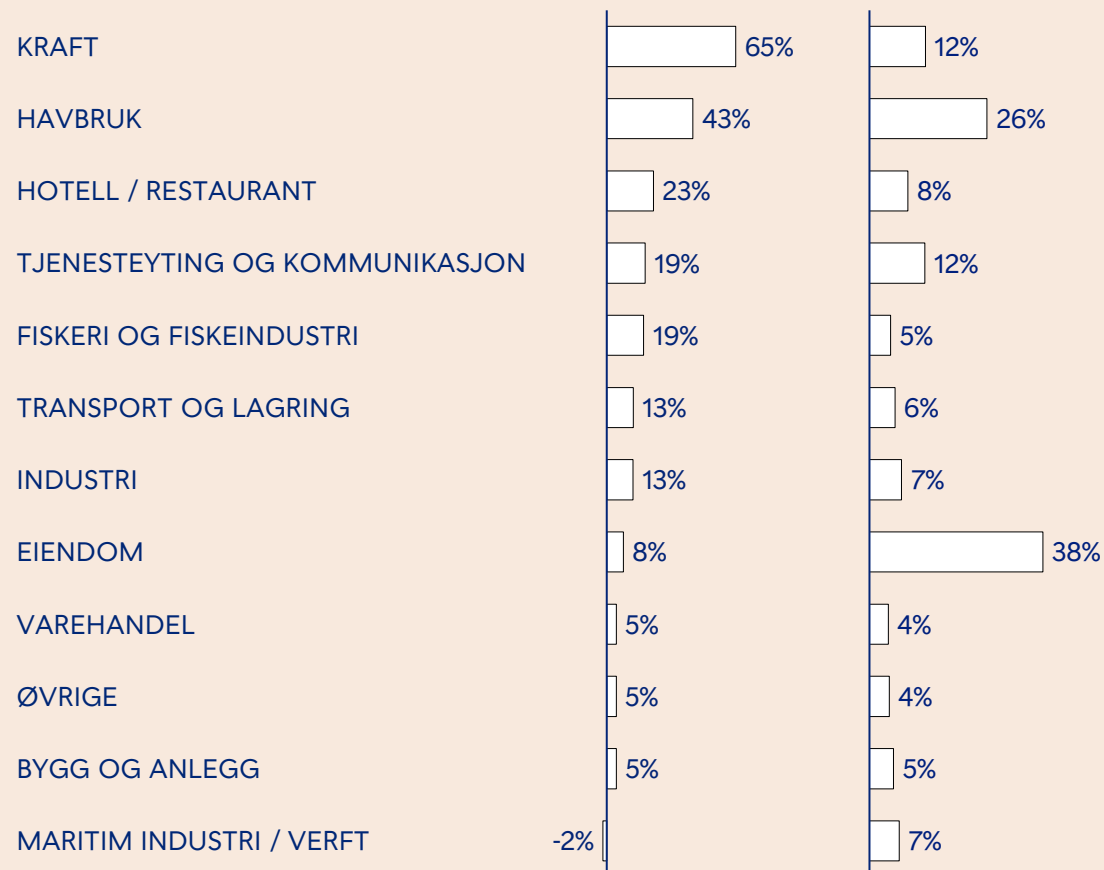
Driftsmargin

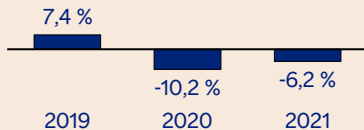
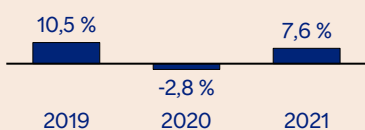
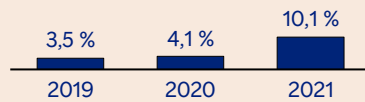
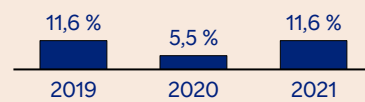
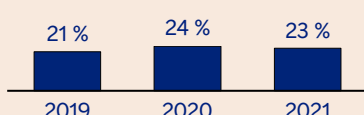
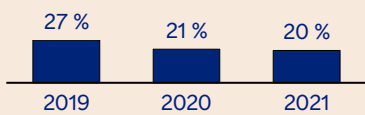
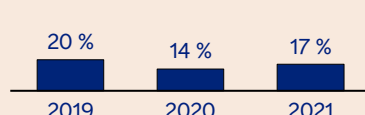
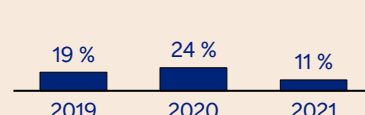
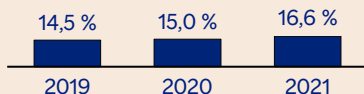
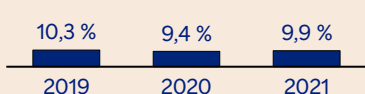
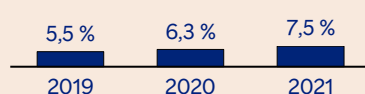
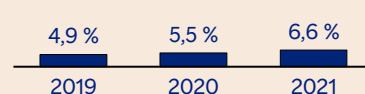
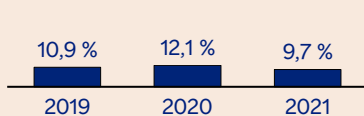
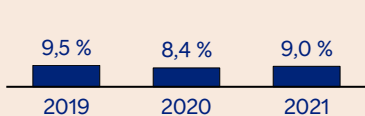
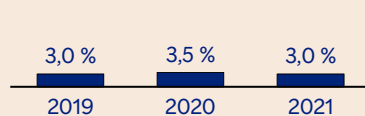
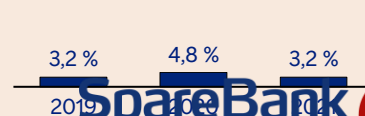
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

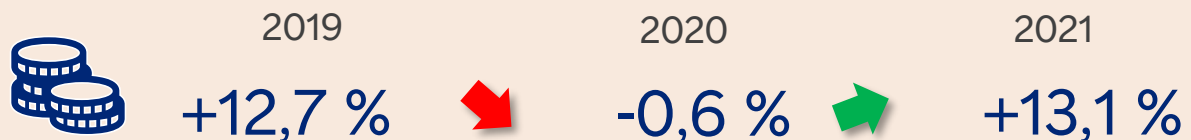

Romsdal

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	1,5 mrd.	4,5 mrd.	10,1 mrd.	25,4 mrd.
Antall bedrifter	588	455	231	62
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Sunnmøre

Omsetning

Andel med negativt driftsresultat

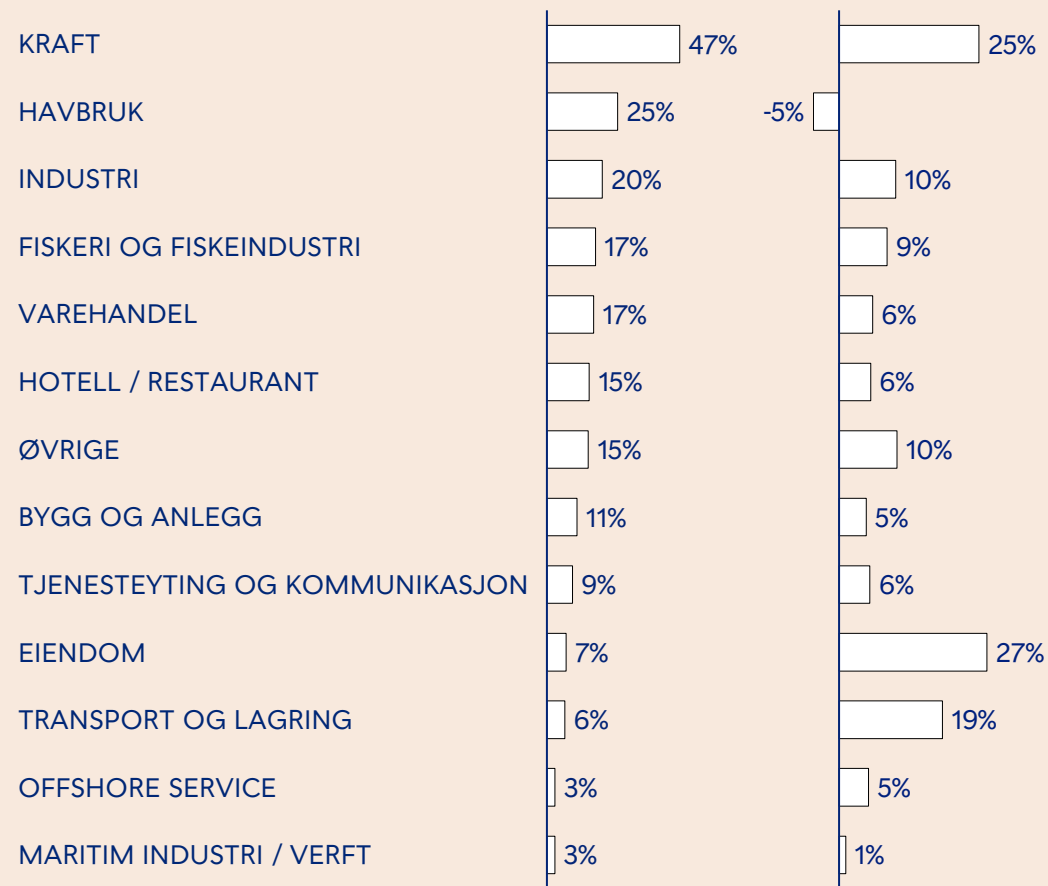
Driftsmargin

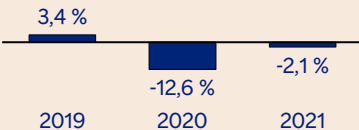
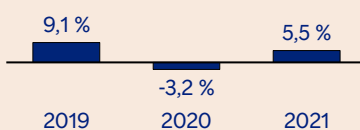
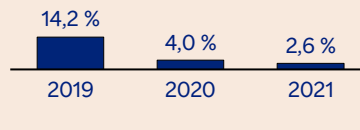
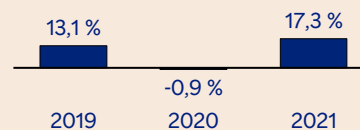
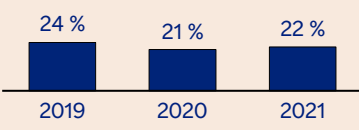
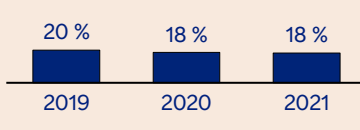
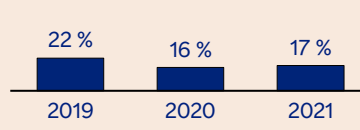
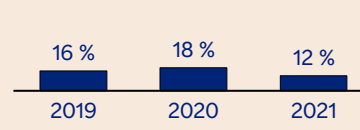
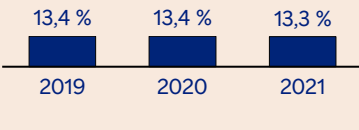
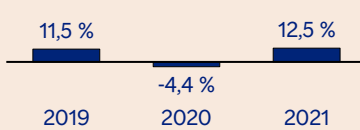
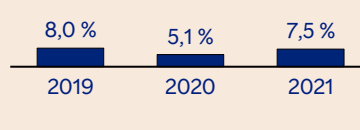
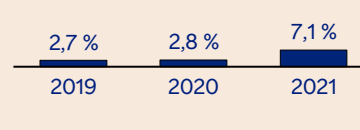
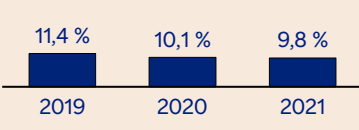
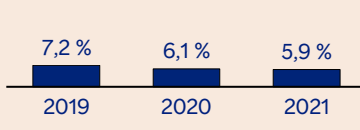
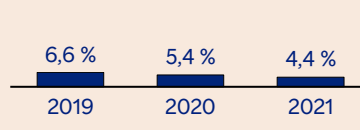
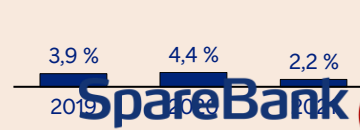
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

Sunnmøre

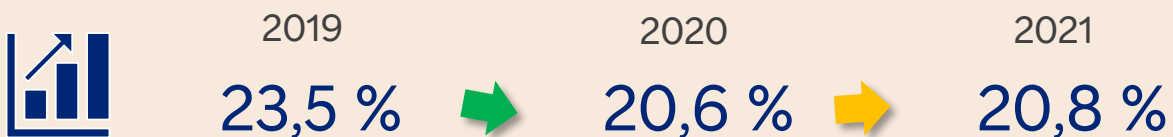
Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	3,9 mrd.	10,4 mrd.	26,2 mrd.	110,8 mrd.
Antall bedrifter	1.493	1.021	592	228
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Trondheim og omegn

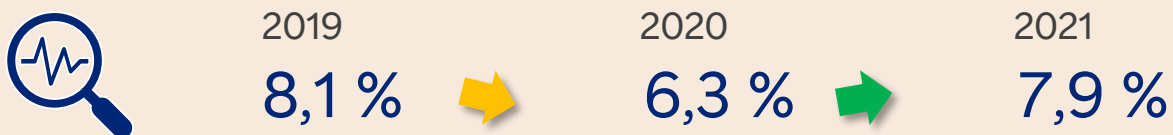
Omsetning

Andel med negativt driftsresultat

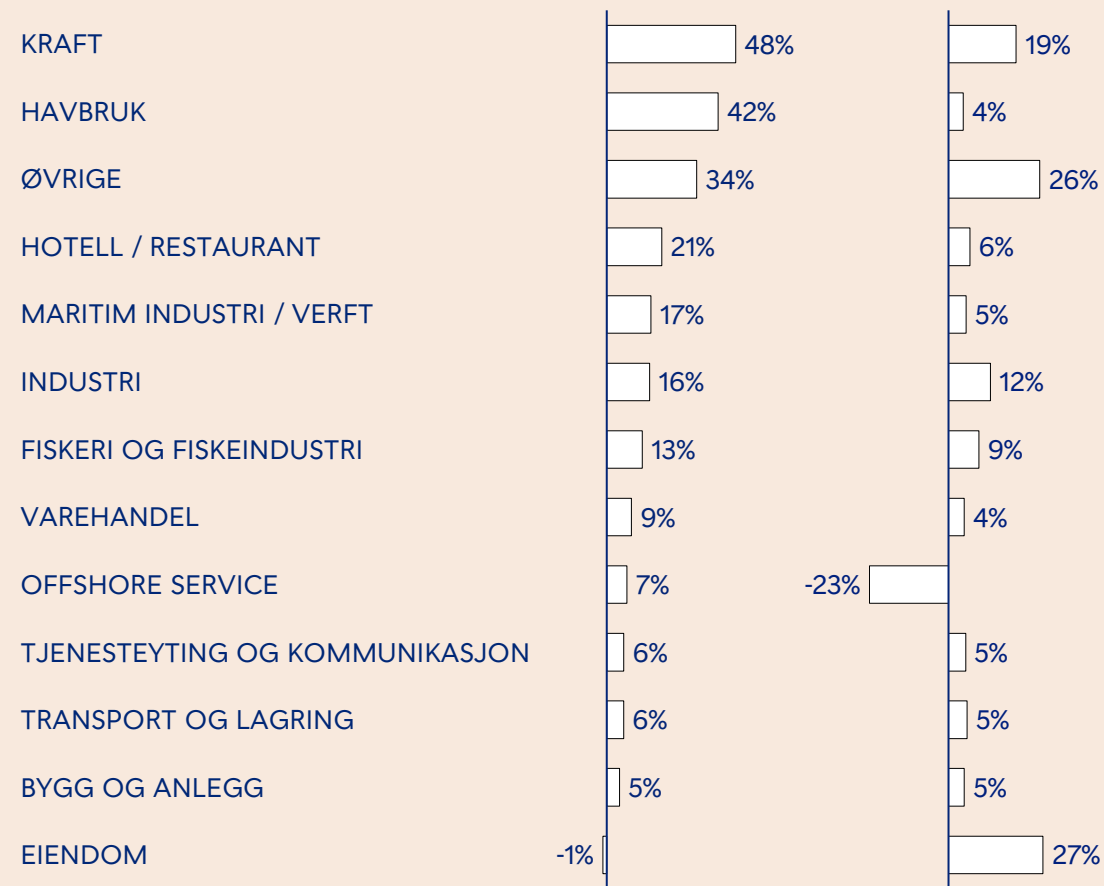
Driftsmargin

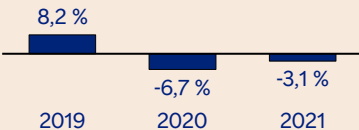
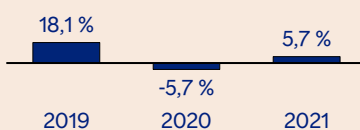
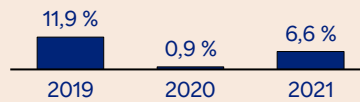
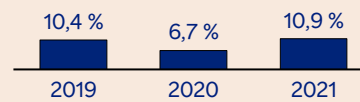
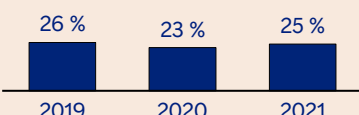
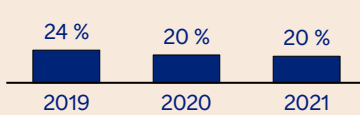
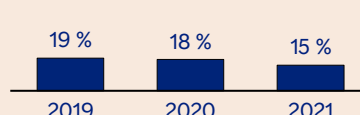
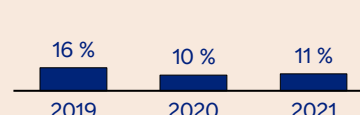
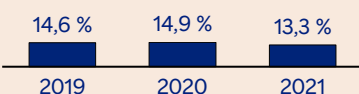
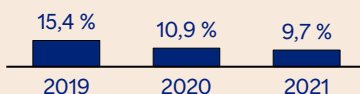
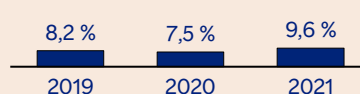
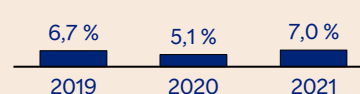
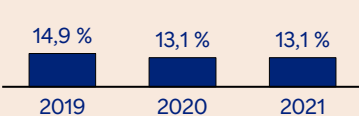
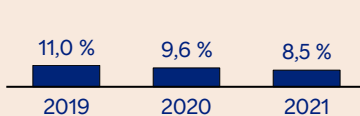
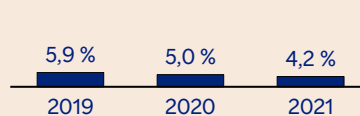
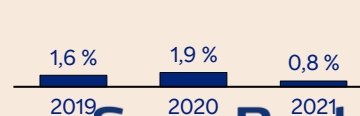
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

Trondheim og omegn

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	6,1 mrd.	16,4 mrd.	36,4 mrd.	153,3 mrd.
Antall bedrifter	2.378	1.615	862	258
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Trøndelag Sør Innland

Omsetning

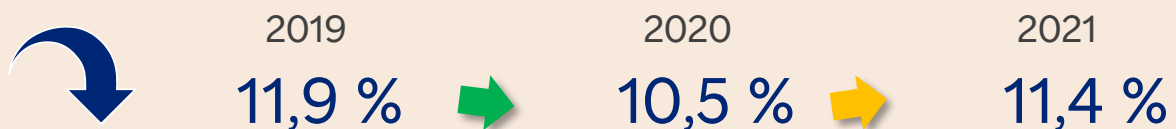
Andel med negativt driftsresultat

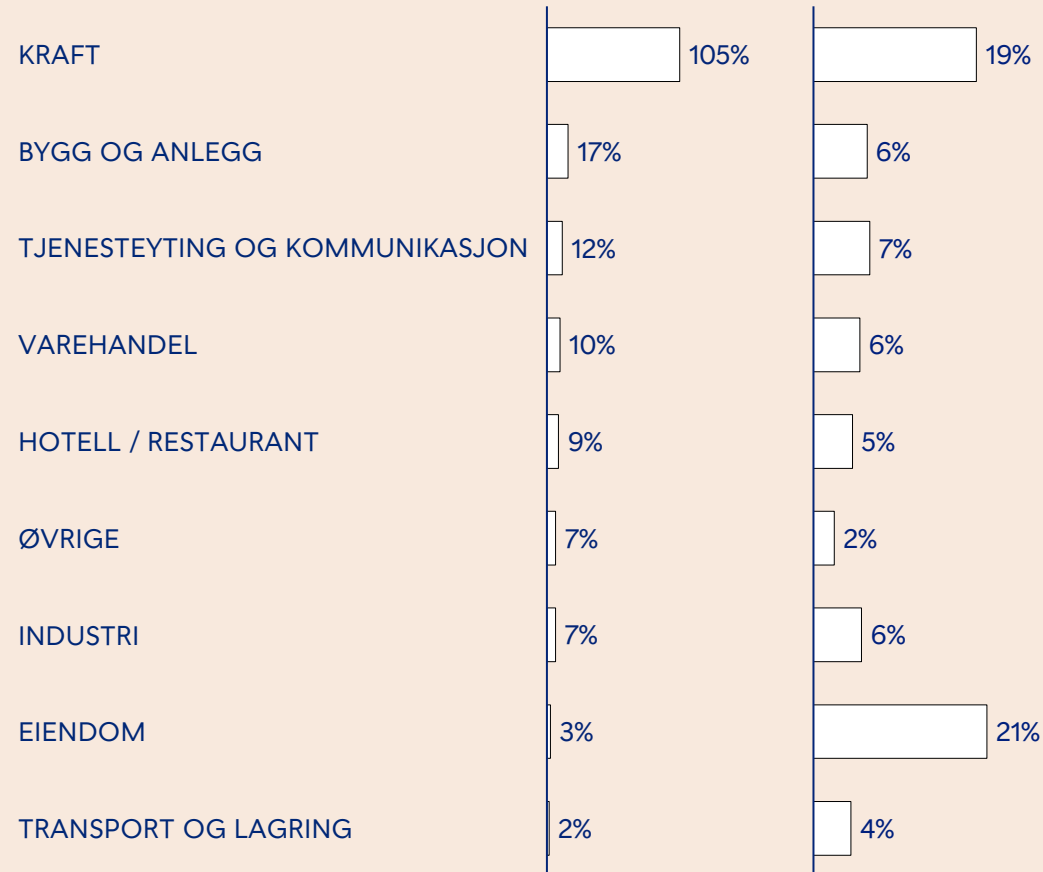
Driftsmargin

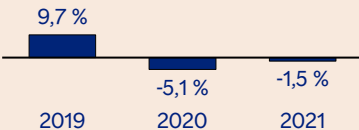
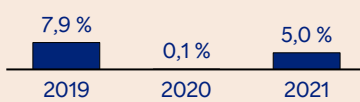
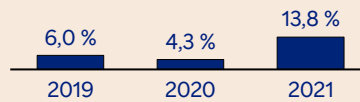
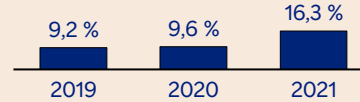
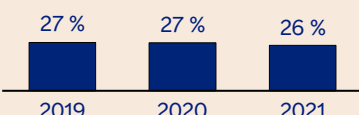
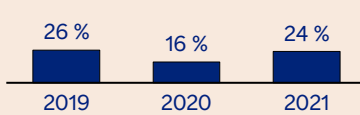
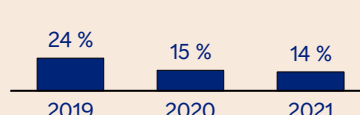
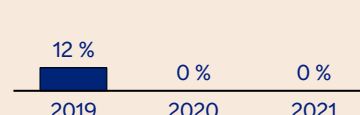
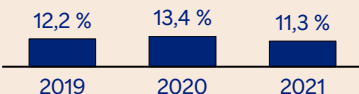
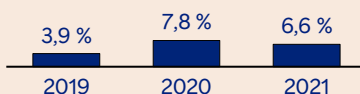
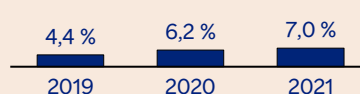
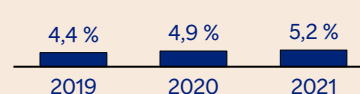
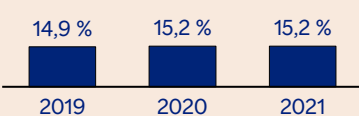
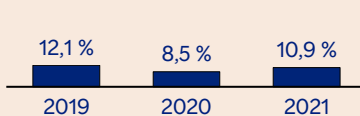
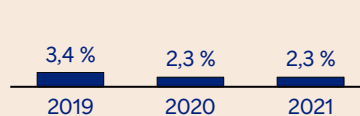
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

Trøndelag Sør Innland

Omsetningsgrupper 	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	0,7 mrd.	2,6 mrd.	4,1 mrd.	4,0 mrd.
Antall bedrifter	296	247	88	17
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Trøndelag Sør Kyst

Omsetning

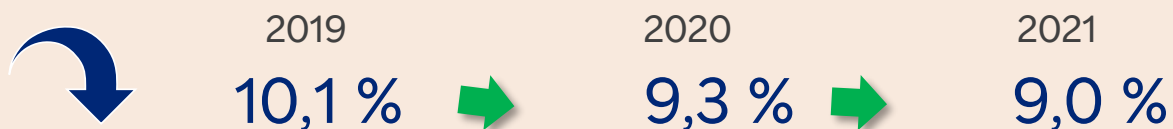
Andel med negativt driftsresultat

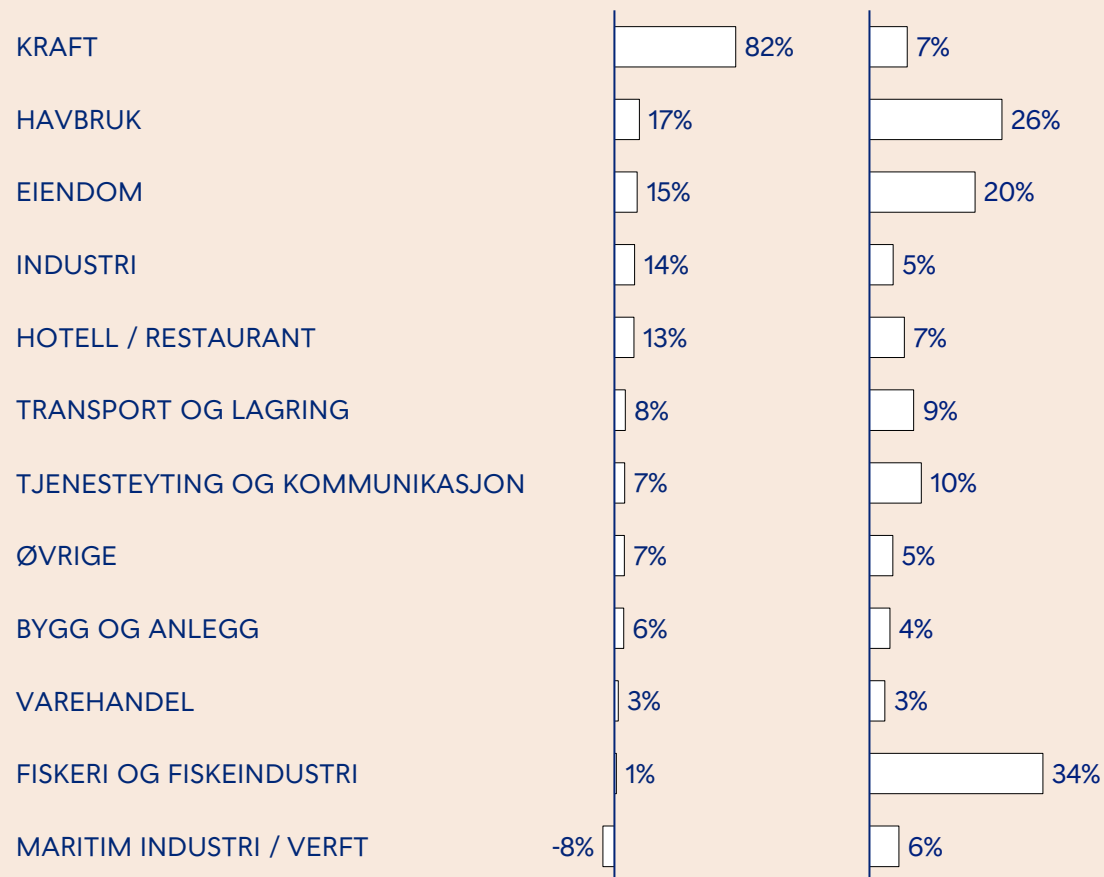
Driftsmargin

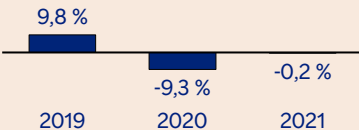
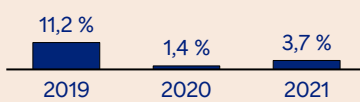
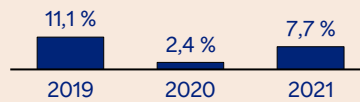
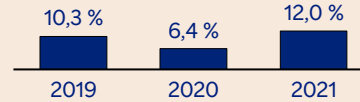
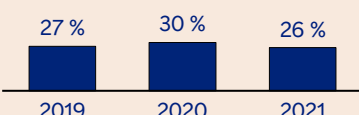
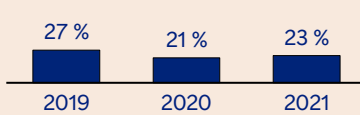
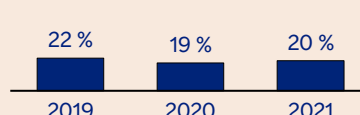
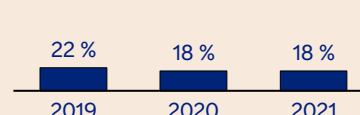
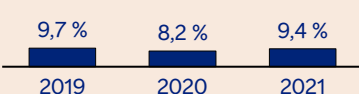
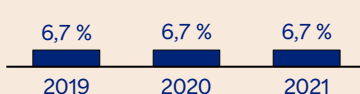
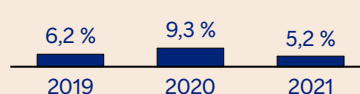
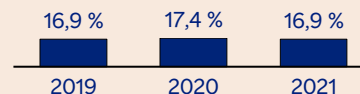
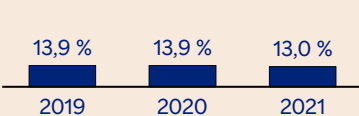
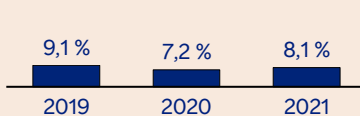
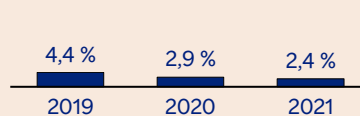
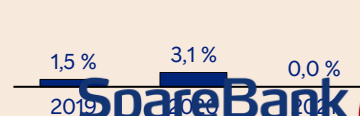
Andel med negativ EK

Bransje (tall for 2021) Omsetningsvekst Driftsmargin

Trøndelag Sør Kyst

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	1,4 mrd.	4,0 mrd.	8,0 mrd.	43,7 mrd.
Antall bedrifter	553	405	205	65
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Bransjer

Økt rente- og skattetrykk kombinert med høy inflasjon preger bildet

Usikre vekstutsikter og nedjusterte fremtidsutsikter for flere bransjer

Varehandel

Status ■ Utsikter ↘

Bygg og anlegg

Status ■ Utsikter ↘

Fiskeri

Status ■ Utsikter ↘

Offshore

Status ■ Utsikter →

Landbruk

Status ■ Utsikter →

Havbruk

Status ■ Utsikter ↘

SpareBank 1
SMN

Bransjeindikator

Næringseiendom

Status ■ Utsikter ↘

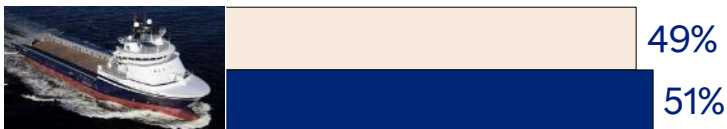
Kilde: Bransjeindikator SMN 2. halvår 2022

Bransje		2h 21	2h 22	Kommentarer til status	Kommentarer til utsikter
Makro				- Global vekst faller fra 6% i 2021 til under 3% i 2023 - Norsk økonomi har god fart p.t. - Økt politisk risiko mht. rammebetingelser for næringslivet - Vesentlig økt rentenivå og svekket NOK	- Stor global vekstusikkerhet - Reduksjon/svak utvikling i konsum og investeringer - Vi forventer høyere rentenivå enn NBs anslag - Stor usikkerhet, men velger å endre til negative utsikter
Landbruk				- Godt salg og gode markedsbalanser men økte kostnader rammer jordbruket. Investeringer i nybygg er krevende - Krig har gitt økt fokus på matsikkerhet og -beredskap	- Gode markedsutsikter, men forventer lavere volum - Den økte preferansen for lokalmat kan falle når privatøkonomien blir strammere - Kostnadsøkninger rammer lønnsomheten
Havbruk				- God lønnsomhet for oppdretterne som følge av lite tilbudsvekst og sterk etterspørsel - Vi endrer likevel utsiktene til negative som følge av forslag til grunnrenteskatt	- Grunnrenteskatten som er ute på høring er ventet å endre vilkårene betydelig for både oppdretterne og leverandørene til havbruksbransjen - Lavere avkastning på investert kapital og risiko for reduserte investeringer i Norge fremover
Fiskeri				- Gode resultat i både pelagisk og hvitfisk. Prisene har økt også i år, men det har også kostnadene - Økte bunkerskostnader kan medføre at mer marginale fiskerier blir valgt bort	- Prisene forventes å holde seg på dagens nivå - Grunnrenteskatt på havbruk og kraftselskap kan medføre at ressurskatt på fiskeri også kommer på bordet
Offshore Service Fartøy				- Fortsatt høy aktivitet og bedre rater - Bedring i markedsbalanse både for subsea og supply - Økte fartøyverdier - Bedre marginer og økt kontantstrøm for rederiene	9% årlig investeringsvekst offshore neste 5 år - Forventet god markedsbalanse framover for subsea og supply – for supply særlig for de største PSV - Fortsatt svakt for seismikk
Bygg og anlegg				- Høy aktivitet, men lavere vekst og fall i nyboligsalget - Kostnadsvekst og knapphet på material og arbeidskraft. Reg. nettverk forventer produksjonsnedgang - Lavt konkursnivå – økning forventes	Gitt de faresignalene vi ser til fremtidig utvikling forventes det negative utsikter
Varehandel				Vi kommer fra en situasjon med god inntjening i varehandelssegmentet gjennom pandemien. Fremover vil varehandelsbedriftene få det merkbart strammere	- Forventer redusert konsum fremover som følge av økte levekostnader, mer grensehandel og tjenestekonsum - Økte kostnader til innkjøp og drift for bedriftene kan føre til marginpress
Nærings-eiendom				- Fortsatt høy aktivitet i norsk økonomi, med noe lavere arealledighet og gode leiepriser - Renteoppgangen vil merkes, gjennom økt gjelds-belastning og økte yielder/fallende markedsverdier	De makroøk. utsiktene har svekket seg, og kombinert med et vesentlig høyere rentenivå og økte yielder vurderer vi at utsiktene for næringssektoren er neg for de neste 12 månedene. Stor usikkerhet

Økt rente vil ramme bransjer med store investeringer og høy gjeld. Størst negativ endring for eiendom, kraft og fiskeri

Andel bedrifter med negativt årsresultat 2021 hvis renta øker med tre prosentpoeng

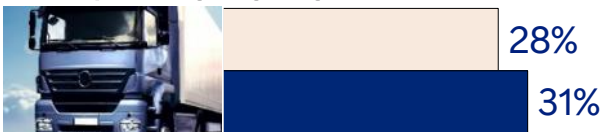
Offshore service

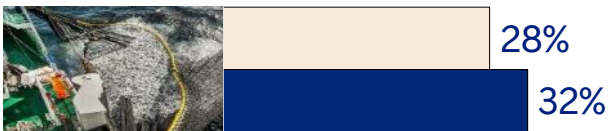
Hotell og overnatting

Transport og lagring

Fiskeri og fiskeindustri

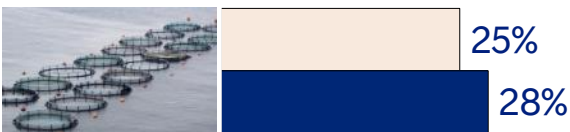
Maritim industri/Verft

Industri

Havbruk

Bygg og anlegg

Tjenesteyting og kommunikasjon

Varehandel

Eiendom

Kraft

■ Andel med negativt årsresultat ■ Andel med negativt årsresultat +3% rente

Bransjer

	Andel med negativt driftsresultat	Andel med negativ egenkapital
Offshore Service	40,4%	31,9%
Maritim Industri/Verft	27,9%	7,9%
Hotell og restaurant	27,4%	20,5%
Transport og lagring	26,5%	9,1%
Havbruk	26,3%	9,7%
Industri	23,9%	3,2%
Bygg og anlegg	23,0%	7,8%
Fiskeri og fiskeindustri	22,0%	5,7%
Tjenesteyting og kommunikasjon	19,4%	6,0%
Kraft	18,5%	5,0%
Varehandel	18,0%	7,3%
Eiendom	12,9%	5,8%

Bygg og anlegg

Omsetning

	2019		2020		2021
	+12,3 %	➔	+5,8 %	➔	+6,5 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	24,4 %	➔	21,7 %	➡	23,0 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	4,4 %	➔	5,1 %	➡	4,9 %

Andel med negativ EK

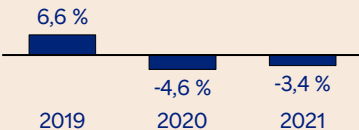
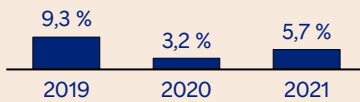
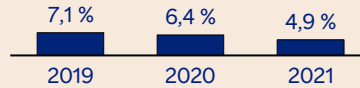
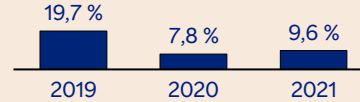
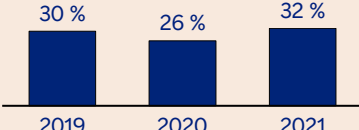
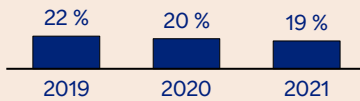
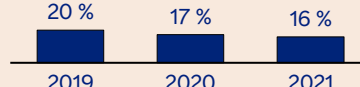
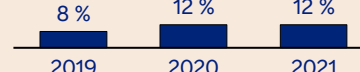
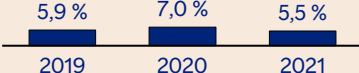
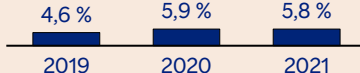
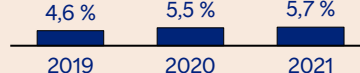
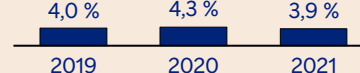
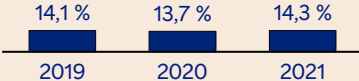
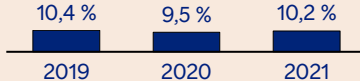
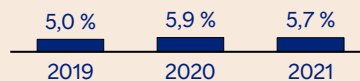
	2019		2020		2021
	10,4 %	➡	10,1 %	➡	10,5 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	24,3 %	26,0 %

Bygg og anlegg

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	2,4 mrd.	8,0 mrd.	18,2 mrd.	21,1 mrd.
Antall bedrifter	863	757	456	85
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Eiendom

Omsetning

	2019		2020		2021
	+17,7 %		-0,8 %		+5,5 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	13,0 %		11,8 %		12,9 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	31,1 %		27,5 %		28,6 %

Andel med negativ EK

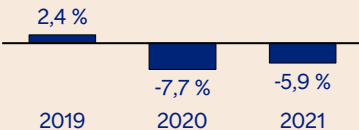
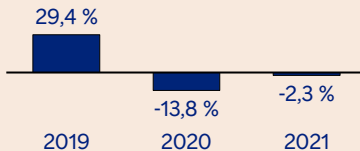
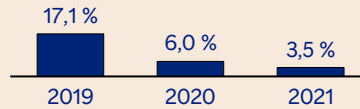
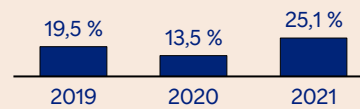
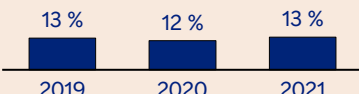
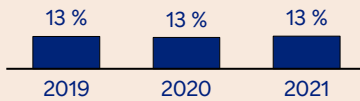
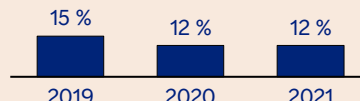
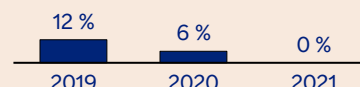
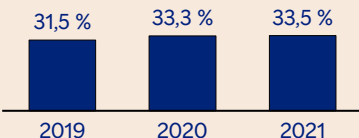
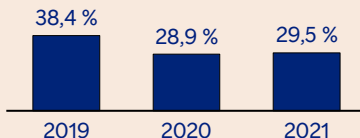
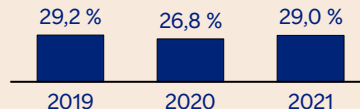
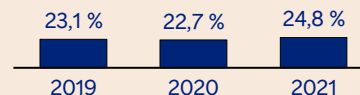
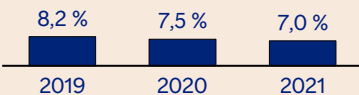
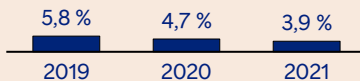
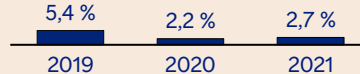
	2019		2020		2021
	7,3 %		6,3 %		5,7 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	16,2 %	25,1 %

Eiendom

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	4,1 mrd.	6,1 mrd.	8,6 mrd.	7,3 mrd.
Antall bedrifter	1.749	639	223	34
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Fiskeri og fiskeindustri

Omsetning

	2019		2020		2021
	+18,6 %	→	+6,0 %	→	+14,9 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	20,5 %	→	22,9 %	→	22,0 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	8,4 %	→	9,9 %	→	10,6 %

Andel med negativ EK

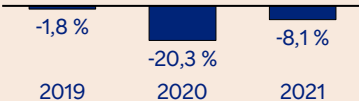
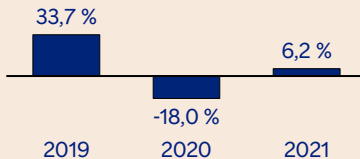
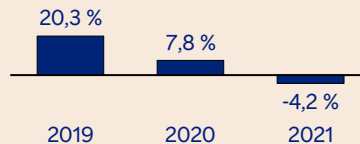
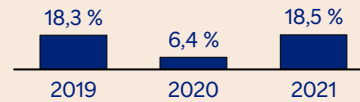
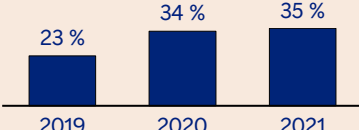
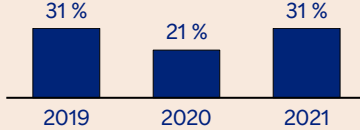
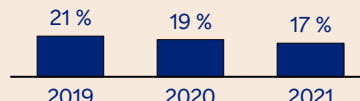
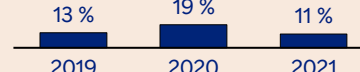
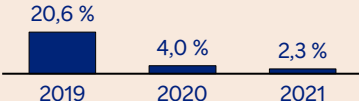
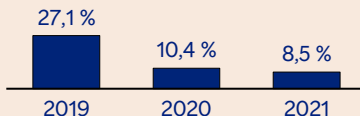
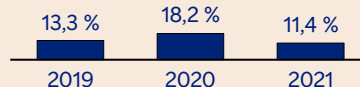
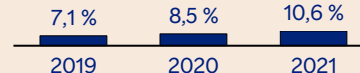
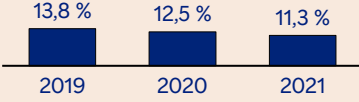
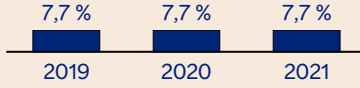
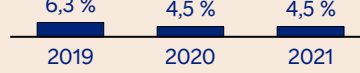
	2019		2020		2021
	6,9	→	6,6 %	→	5,7 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	27,7 %	31,6 %

Fiskeri og fiskeindustri

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	0,2 mrd.	0,5 mrd.	5,8 mrd.	41,2 mrd.
Antall bedrifter	80	52	112	88
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Havbruk

Omsetning

	2019		2020		2021
	+6,9 %	→	- 5,6 %	→	+20,5 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	26,3 %	→	29,5 %	→	25,3 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	24,9 %	→	21,0 %	→	21,6 %

Andel med negativ EK

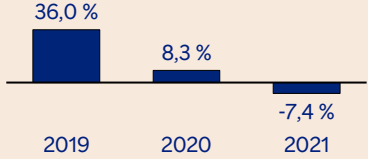
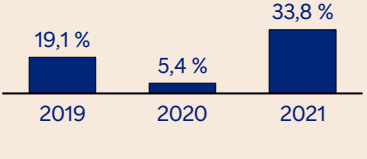
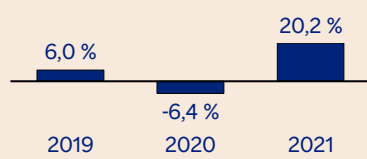
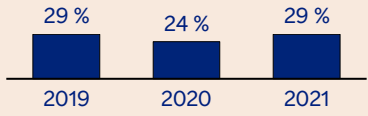
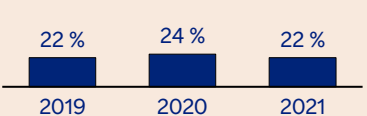
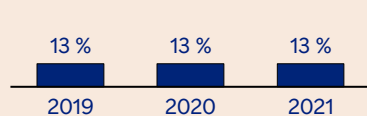
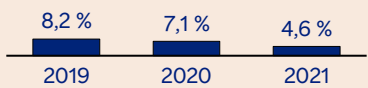
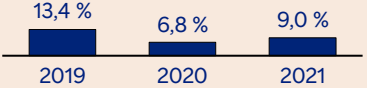
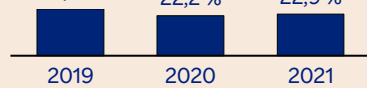
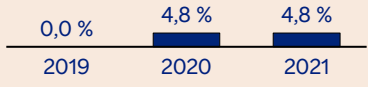
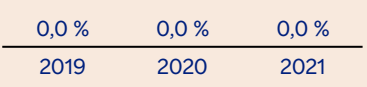
	2019		2020		2021
	3,2 %	→	5,3 %	→	3,2 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	25,3 %	28,4 %

Havbruk

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	0,03 mrd.	0,3 mrd.	1,8 mrd.	25,4 mrd.
Antall bedrifter	14	21	37	23
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Hotell og restaurant

Omsetning

	2019		2020		2021
	+14,4 %		-18,6%		17,3%

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	31,5 %		34,1 %		27,4 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	3,1 %		2,4 %		6,2 %

Andel med negativ EK

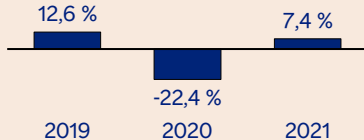
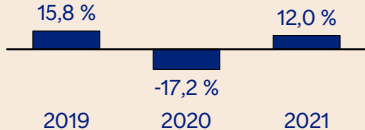
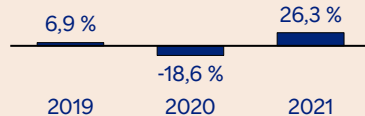
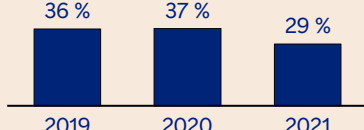
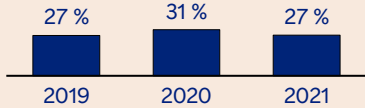
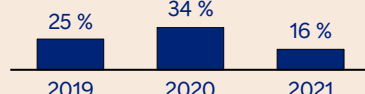
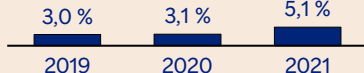
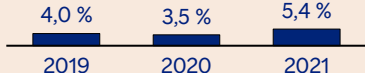
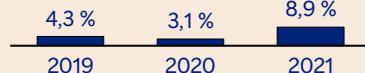
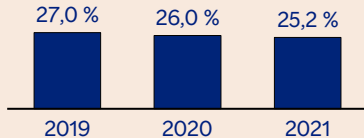
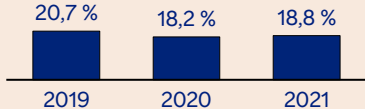
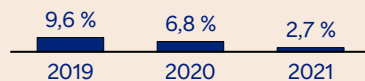
	2019		2020		2021
	22,7 %		20,9 %		20,5 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	30,0 %	31,6 %

Hotell og restaurant

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	1,2 mrd.	3,4 mrd.	2,6 mrd.	0,4 mrd.
Antall bedrifter	404	357	73	2
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Industri

Omsetning

	2019		2020		2021
	+7,5 %	→	+5,7 %	→	15,2 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	28,3 %	→	23,8 %	→	23,9 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	7,2 %	→	8,2 %	→	9,5 %

Andel med negativ EK

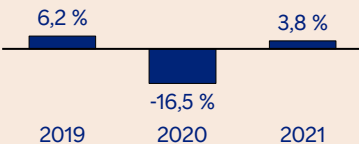
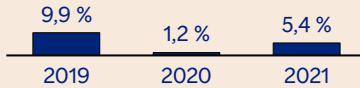
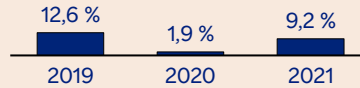
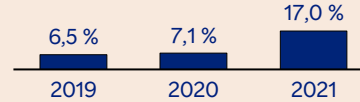
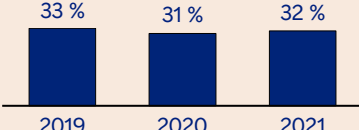
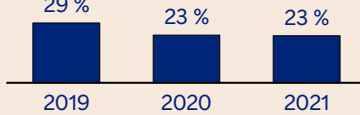
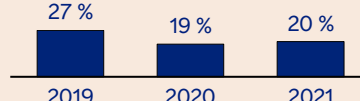
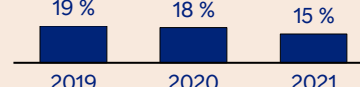
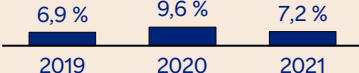
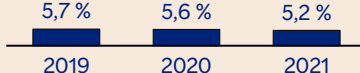
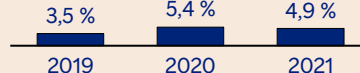
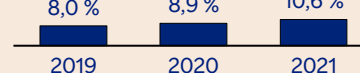
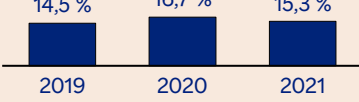
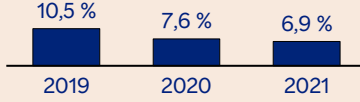
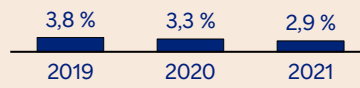
	2019		2020		2021
	8,8 %	→	8,5 %	→	7,8 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	25,7 %	27,7 %

Industri

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	0,7 mrd.	3,0 mrd.	9,9 mrd.	57,5 mrd.
Antall bedrifter	275	275	210	122
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Kraft

Omsetning

	2019		2020		2021
	+10,2 %	↘	-31,8 %	↗	+50,1 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	20,2 %	↘	54,6 %	↗	18,5 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	22,4 %	↘	11,3 %	↗	19,1 %

Andel med negativ EK

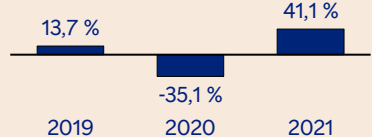
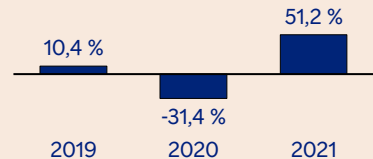
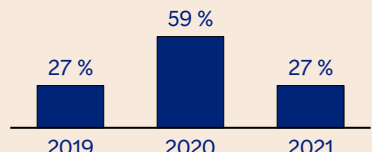
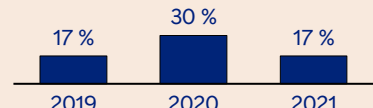
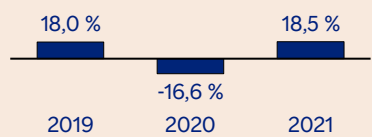
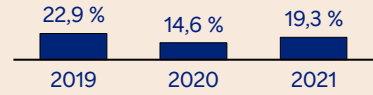
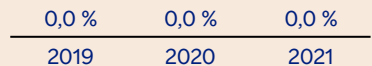
	2019		2020		2021
	4,2 %	→	6,7 %	↗	5,0 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	16,0 %	25,2 %

Kraft

Omsetningsgrupper 	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	0,1 mrd.	0,2 mrd.	1,2 mrd.	12,6 mrd.
Antall bedrifter	58	16	22	23
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Maritim industri/Verft

Omsetning

	2019		2020		2021
	+15,5 %		-12,3 %		+2,1 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	24,7 %		27,4 %		27,9 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	-3,4 %		-8,2 %		2,3 %

Andel med negativ EK

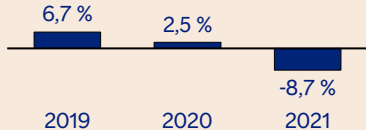
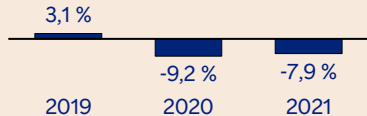
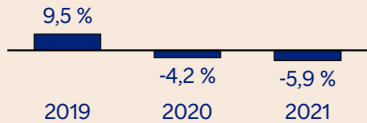
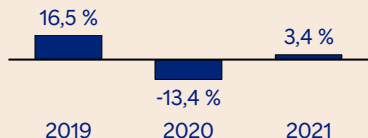
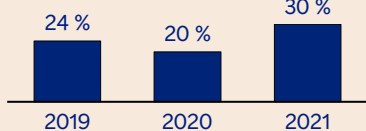
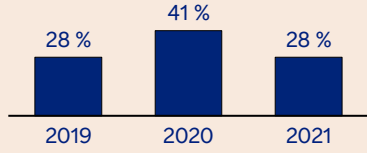
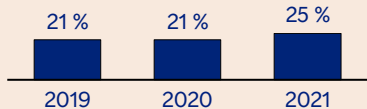
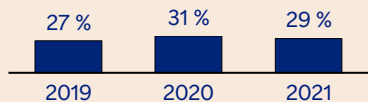
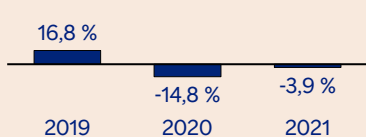
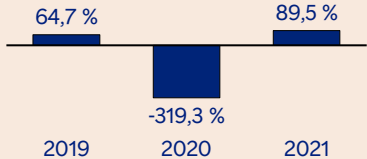
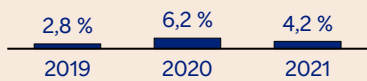
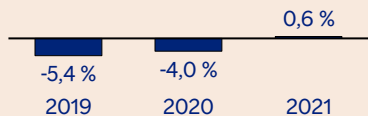
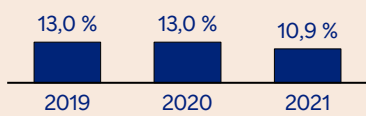
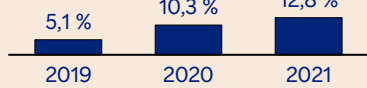
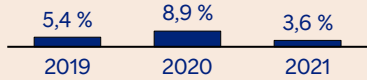
	2019		2020		2021
	8,4 %		11,1 %		7,9 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021		+3% rente
	26,8 %		28,4 %

Maritim industri/Verft

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	0,1 mrd.	0,4 mrd.	2,6 mrd.	22,7 mrd.
Antall bedrifter	46	39	56	49
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Offshore Service

Omsetning

	2019		2020		2021
	+7,2 %	↘	-12,4 %	↗	+2,9 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	40,4 %	→	48,9 %	→	40,4 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	1,7 %	↘	-55,0%	↗	3,4 %

Andel med negativ EK

	2019		2020		2021
	31,9 %	→	34,0 %	↗	31,9 %

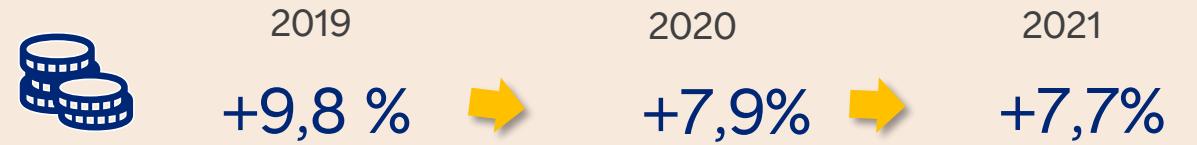
Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	48,9 %	51,1 %

Tjenesteyting og kommunikasjon

Omsetning

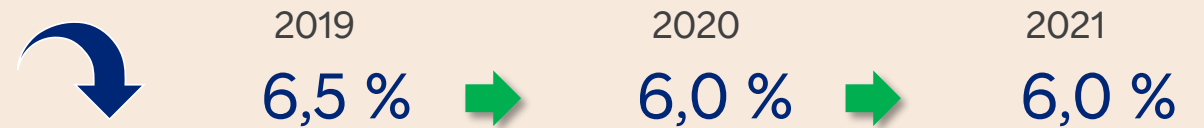
Andel med negativt driftsresultat

Driftsmargin

Andel med negativ EK

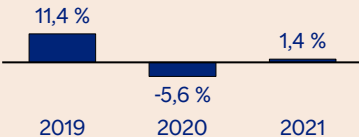
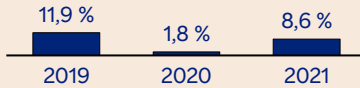
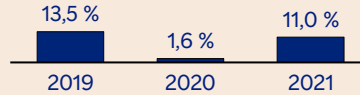
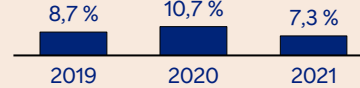
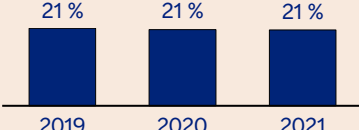
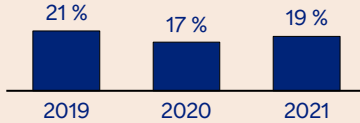
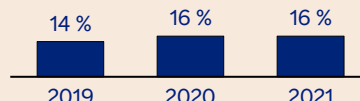
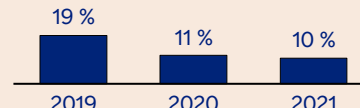
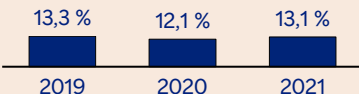
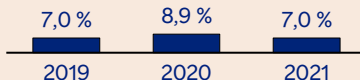
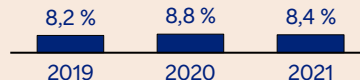
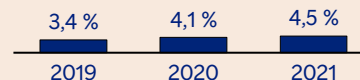
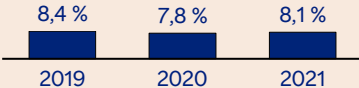
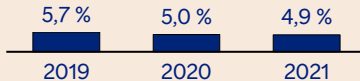
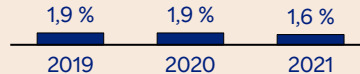

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

Tjenesteyting og kommunikasjon

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	3,9 mrd.	10,2 mrd.	15,0 mrd.	81,9 mrd.
Antall bedrifter	1.551	1.039	366	91
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Transport og lagring

Omsetning

	2019		2020		2021
	+11,1 %	↘	-0,5 %	↗	+7,2 %

Andel med negativt driftsresultat

	2019		2020		2021
	24,2 %	→	24,9 %	→	26,5 %

Driftsmargin

	2019		2020		2021
	8,3 %	↗	9,4 %	→	9,3 %

Andel med negativ EK

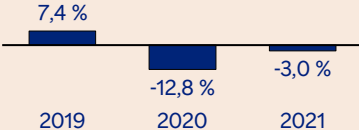
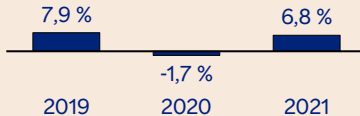
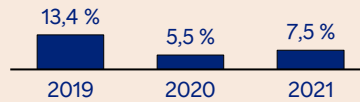
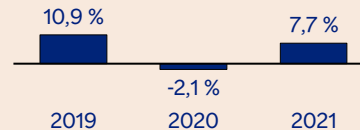
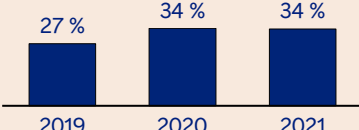
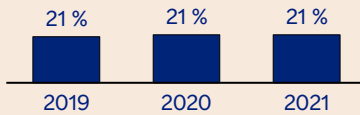
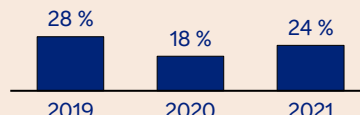
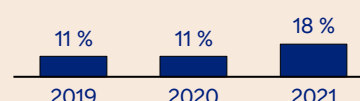
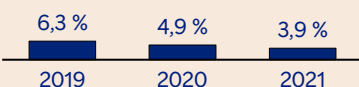
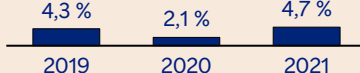
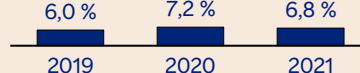
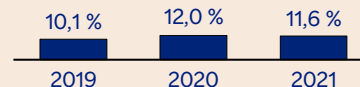
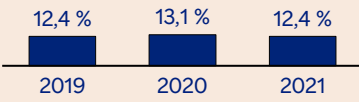
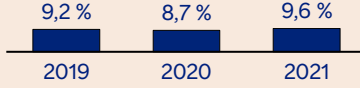
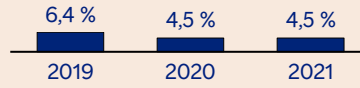
	2019		2020		2021
	9,4 %	↗	9,1 %	→	9,1 %

Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

	2021	+3% rente
	27,9 %	30,5 %

Transport og lagring

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	0,7 mrd.	2,3 mrd.	6,6 mrd.	13,6 mrd.
Antall bedrifter	283	229	157	45
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

Varehandel

Omsetning

2019	2020	2021
+5,1 %	+ 8,9 %	+10,7 %

Andel med negativt driftsresultat

2019	2020	2021
27,0 %	16,9 %	18,0 %

Driftsmargin

2019	2020	2021
2,8 %	4,2 %	4,9 %

Andel med negativ EK

2019	2020	2021
11,1 %	8,5 %	7,3 %

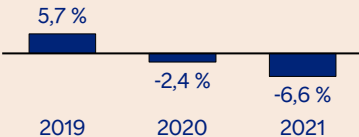
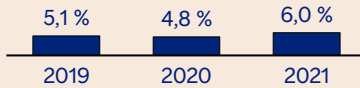
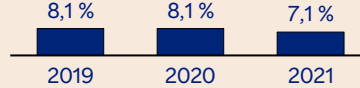
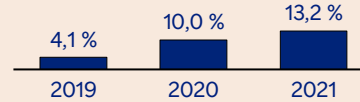
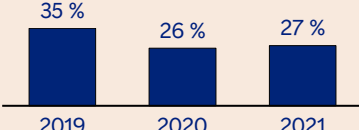
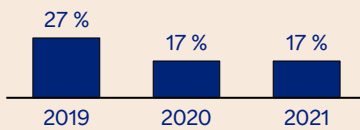
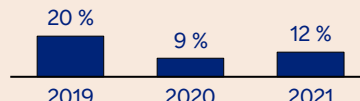
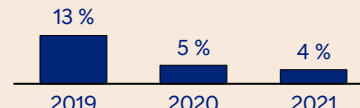
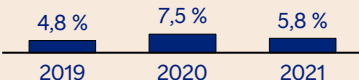
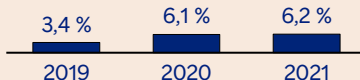
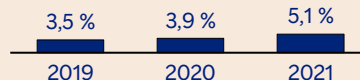
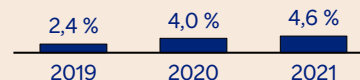
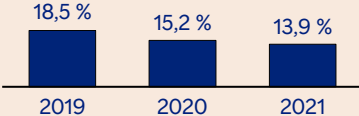
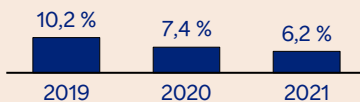
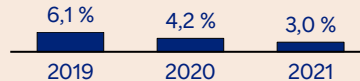
Andel med negativt årsresultat i 2021 ved 3% økning i renten

2021	+3% rente
18,7 %	20,0 %

Varehandel

Omsetningsgrupper	1 – 5 mill.	5 – 20 mill.	20 – 100 mill.	Over 100 mill.
Omsetning 2021	2,3 mrd.	10,9 mrd.	29,7 mrd.	90,1 mrd.
Antall bedrifter	791	1.049	670	160
 Omsetningsvekst				
 Andel med negativt driftsresultat				
 Driftsmargin				
 Andel med negativ egenkapital				

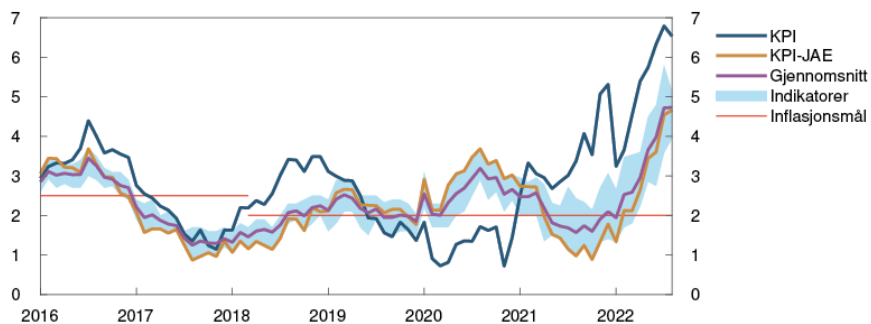
Privat forbruk

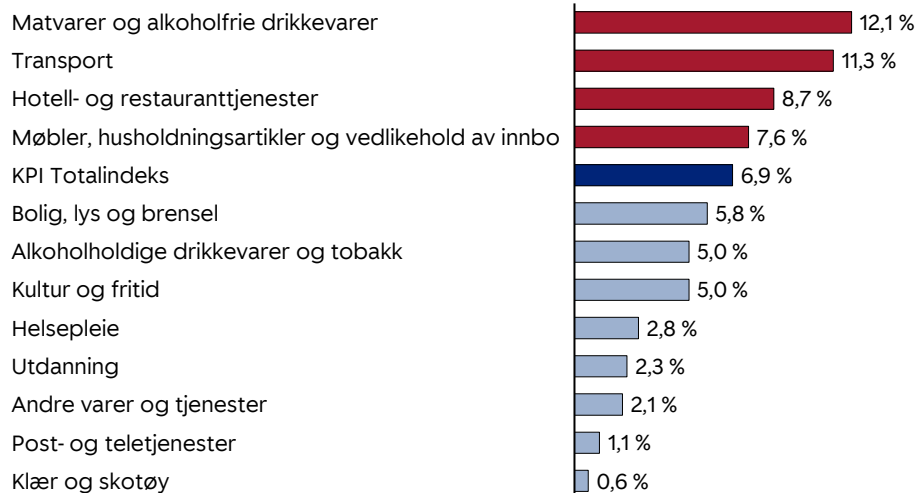
Høy inflasjon og økte boliglånsrenter

Høy inflasjon/prisvekst i Norge

Figur: Konsumprisindeks (KPI) og indikatorer for underliggende inflasjon. Tolv måneders vekst. Prosent

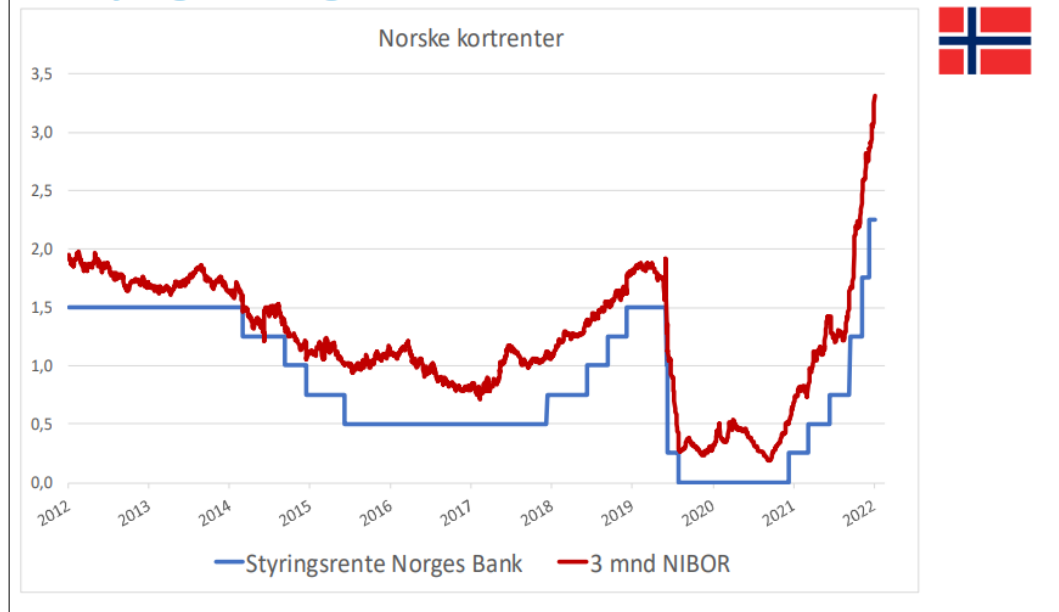
Figur: Endring i konsumpriser. Tolv måneders vekst. Prosent. Sept 21 – Sept 22

Høyere boliglånsrenter

- Det har vært en enorm bevegelse i utviklingen av Nibor og vi må tilbake til perioden før finanskrisen for å finne like høye rentenivåer. Nibor er nå på 3,42%

NB styringsrente og 3 mnd NIBOR

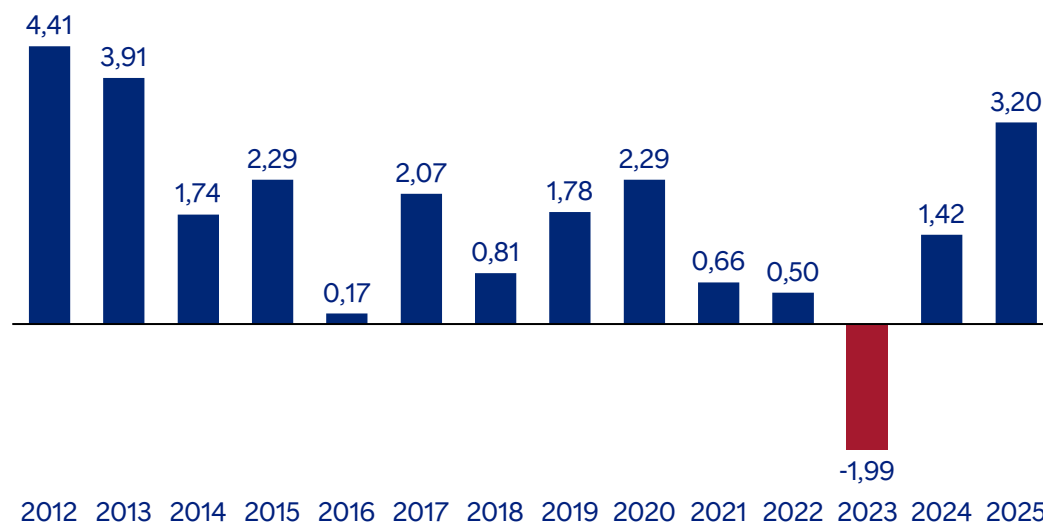
Redusert kjøpekraft vil gi redusert forbruk

Redusert kjøpekraft

Utsikter til at prisveksten fortsetter å øke inn i neste år. Mens lønnsvekst bidrar til å løfte inntektene, fører høy prisvekst og økte renteutgifter til en nedgang i disponibel realinntekt på 2 prosent neste år.

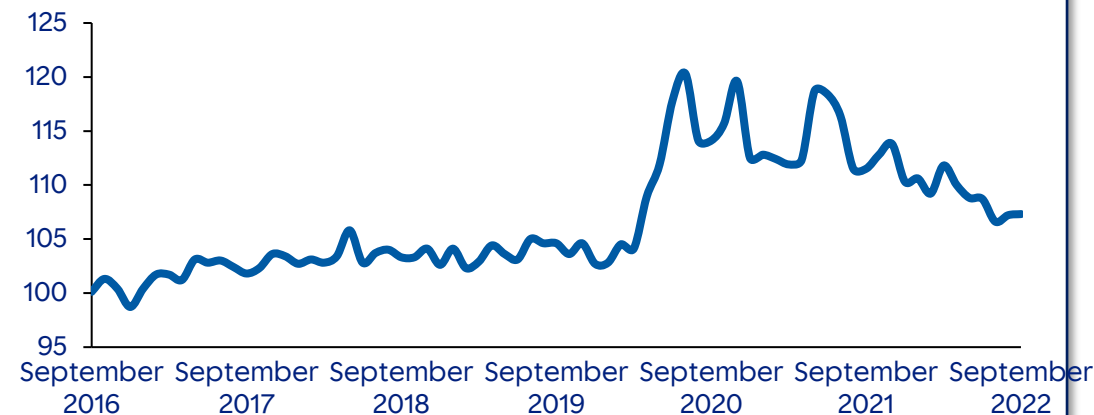
Norges Bank venter at husholdningenes samlede kjøp av varer og tjenester fortsetter å avta utover høsten samt bidra til at konsumet faller med 1,1 prosent neste år.

Figur 1: Årlig endring husholdningers disponibel inntekt. Anslag i prosent 2022 – 2025]

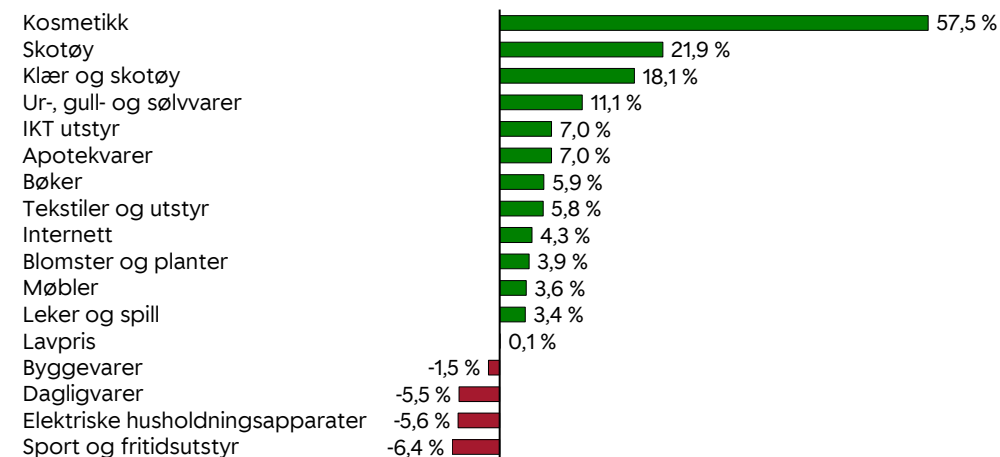

Lavere konsum

Detaljometningen i volum, sesongjustert, 2015=100

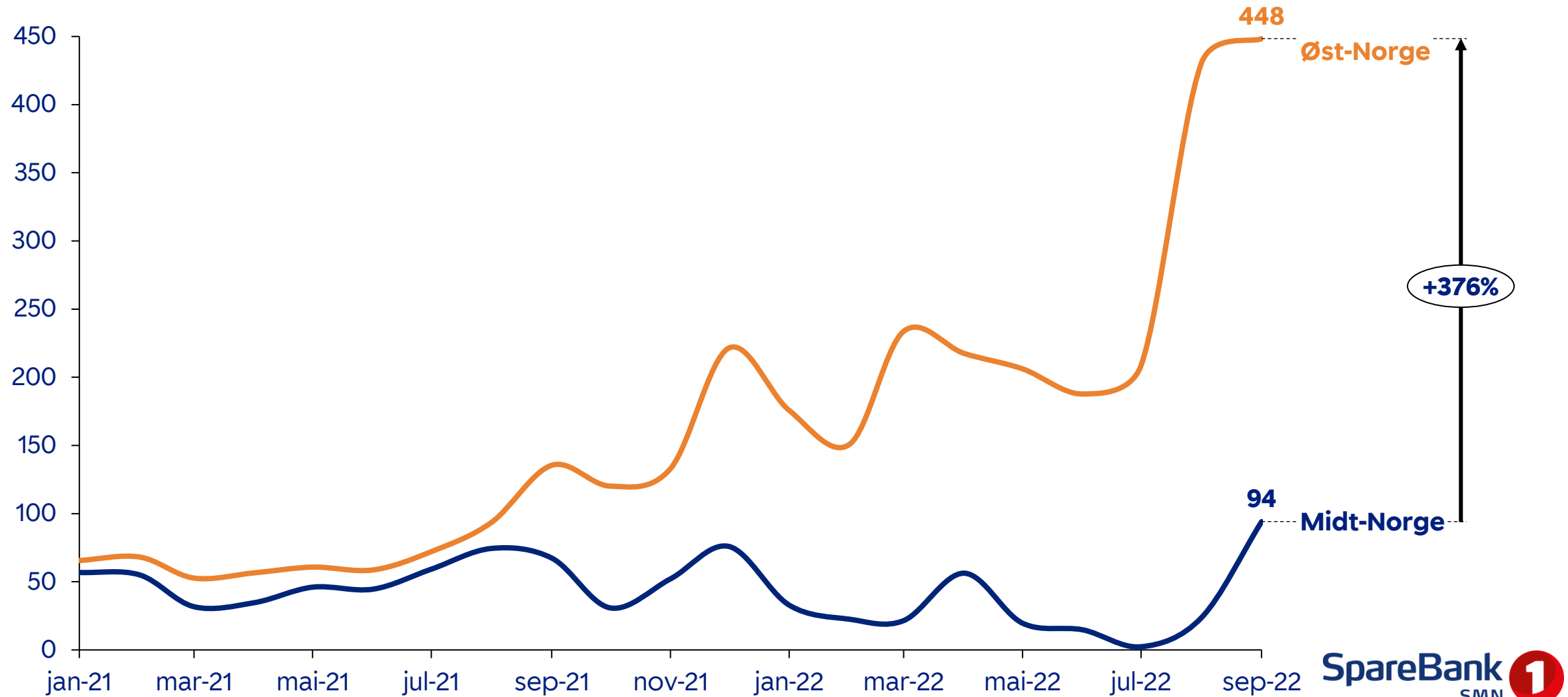

12 måneders endring i omsetning prosent (sept. 21 - sept. 22)

Midt-Norge skånet for strømsjokk

Pris i øre/kWh

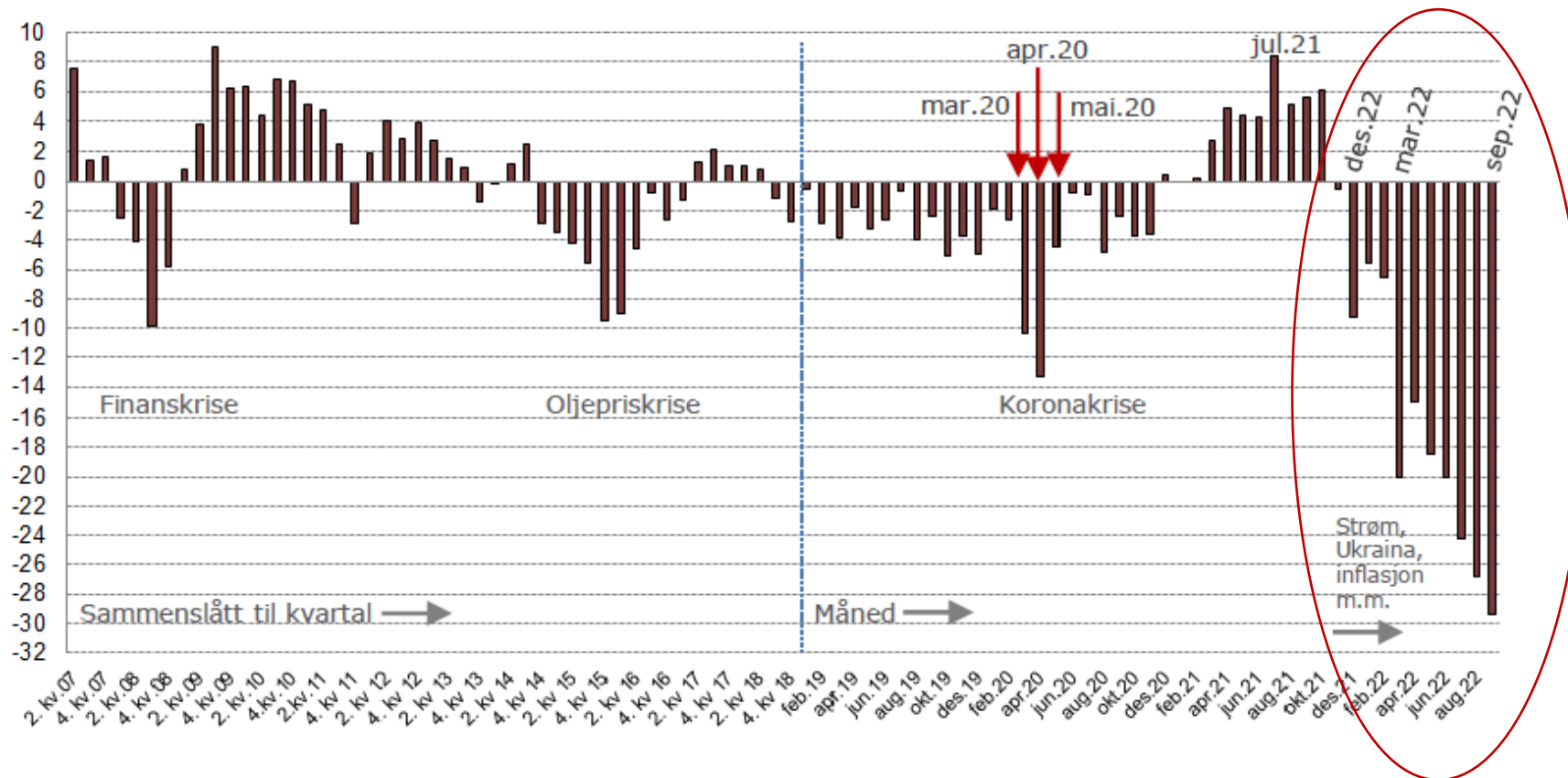
Kilde: Nordpool

Rekordlav forbrukertillit nasjonalt

Om CCI = ConsumerConfidenceIndex

Indeksen(CCI) er et anerkjent internasjonalt mål på forbrukernes tillit, og brukes i alle EU-land.

Siste 12 mnd	okt	nov	des	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep
CCI	6,1	-0,5	-9,2	-5,6	-6,5	-20,0	-14,9	-18,4	-20,1	-24,2	-26,8	-29,4

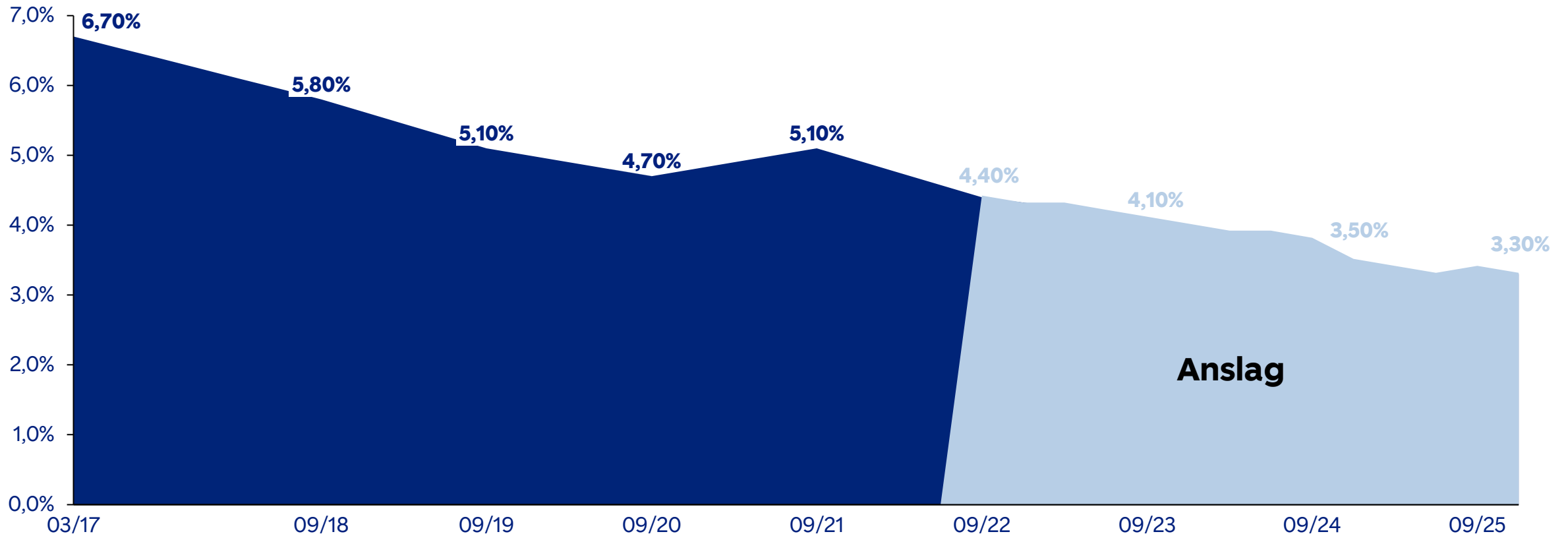

Det er lag på lag med kriser og bekymringer som gir tydelig utslag i den rekordlave forbrukertilliten i den norske befolkningen. Prisvekst i form av stadig høyere utgifter til strøm, drivstoff, mat, klær og høyere rentekostnader påvirker lommeboka her og nå, men også utsiktene til fremtidig forbruk.

Det gjenspeiles i en rekordlav kjøpsindeks, som sier noe om sannsynligheten for kjøp av større forbruksvarer, bil, bolig og oppussing kommende 12 måneder,

Norges Bank venter fallende boligpriser og avtagende kredittvekst til husholdninger

Figur : Kredittvekst til husholdninger

Undersøkelse privatøkonomi

November 2022

sentio
research
norge

SpareBank
SMN **1**

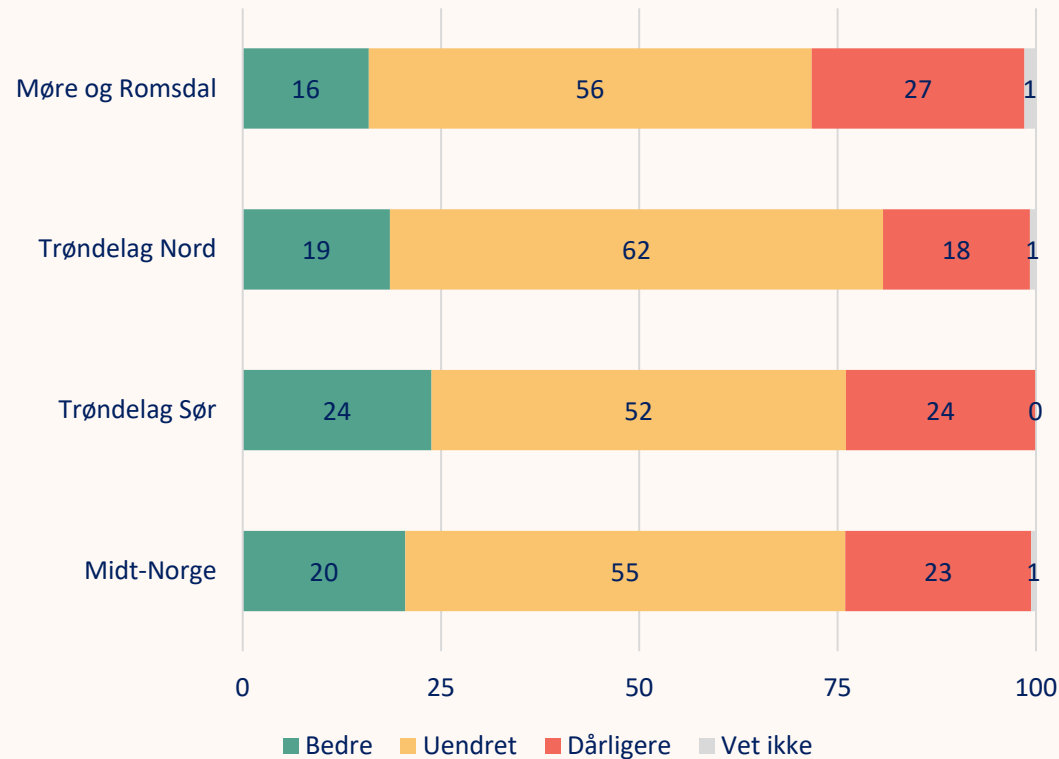
Om undersøkelsen

- Undersøkelsen er gjennomført fra 19. september til 4. oktober 2022
- Utvalget består av 1100 personer i alderen 20 år og eldre, og bosatt i 11 bykommuner i Midt-Norge. Det er 100 respondenter fra hver av kommunene
 - **Møre og Romsdal:** Ålesund, Molde og Kristiansund
 - **Trøndelag Nord:** Steinkjer, Verdal, Levanger, Namsos, Stjørdal og Nærøysund
 - **Trøndelag Sør:** Trondheim og Orkland
- Resultatene er vektet etter kjønn- og aldersfordeling i hver kommune. Resultater for Midt-Norge og regionene er i tillegg vektet etter innbyggertallet i kommunene
- Ettersom bare bykommuner er representert i utvalget, er ikke resultatene representative for Midt-Norge totalt eller regionene. Når resultater for Midt-Norge totalt eller regionene vises i denne rapporten, viser dette til vektet samleresultat for bykommunene i regionen

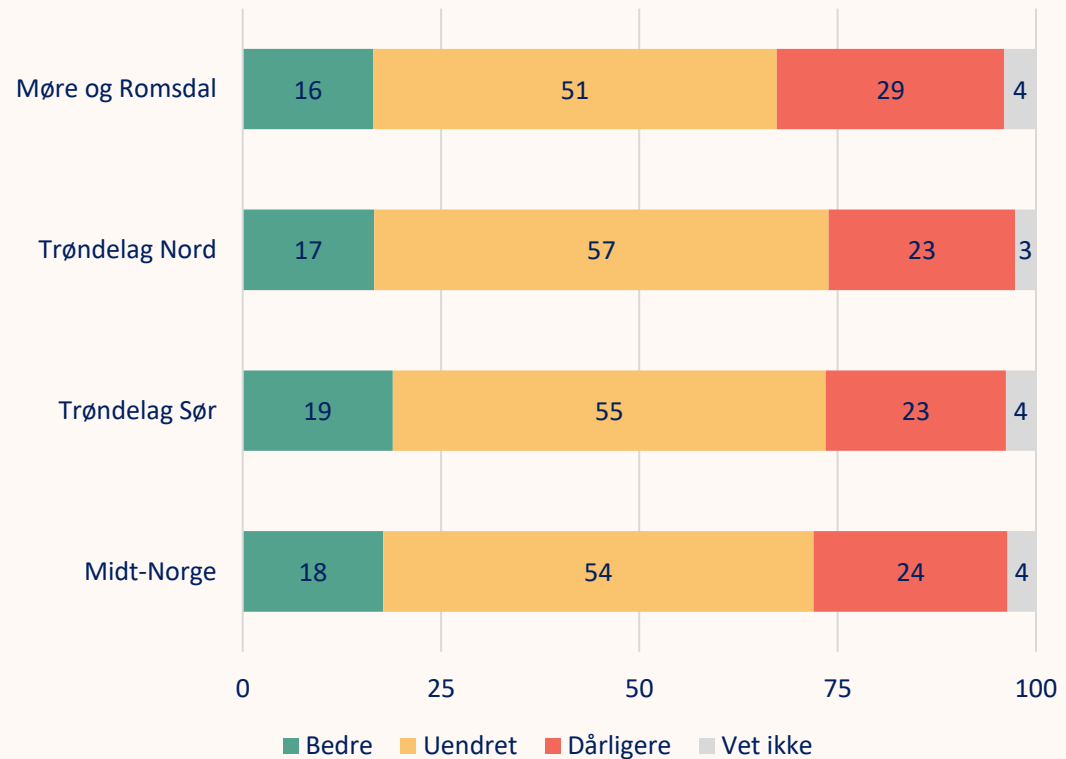
En av fire frykter at økonomien blir dårligere neste år

- 20% opplever å ha bedre økonomi, mens 23% opplever å ha dårligere økonomi sammenlignet med for 12 måneder siden
- 18% tror at deres økonomi vil bli bedre om 12 måneder, mens 24% tror økonomien blir dårligere
- Møre og Romsdal mer negativ enn snittet, Trøndelag Sør mer positiv.

Hvordan opplever du din egen økonomi i dag sammenlignet med for 12 måneder siden?

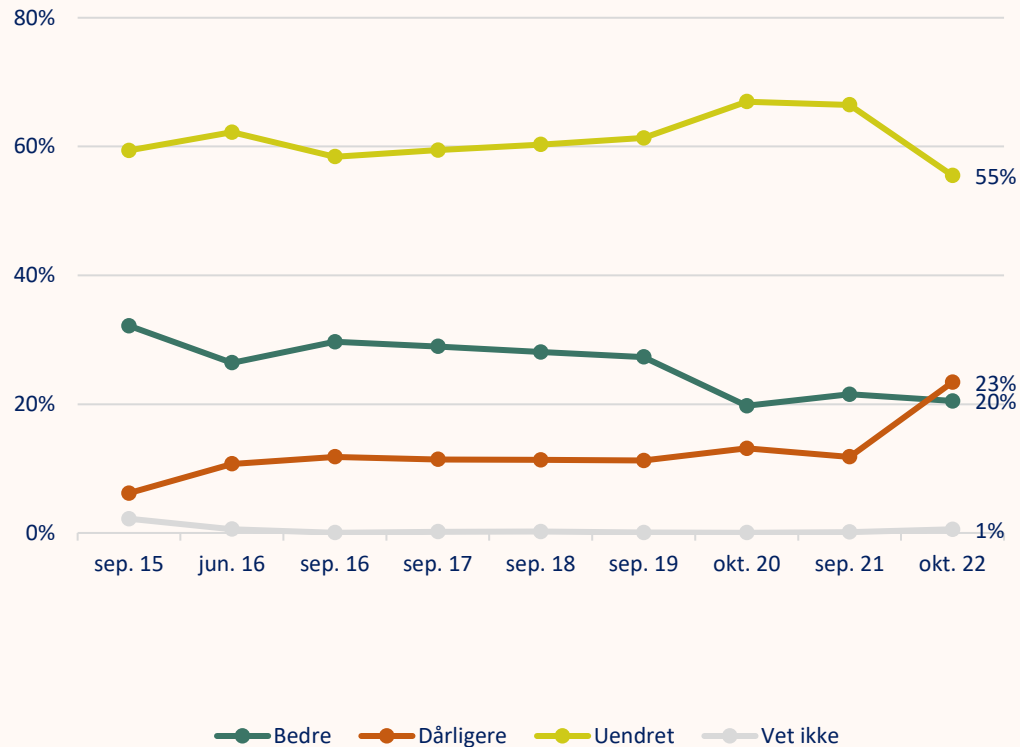
Hvordan forventer du at din egen økonomi vil være om 12 måneder?

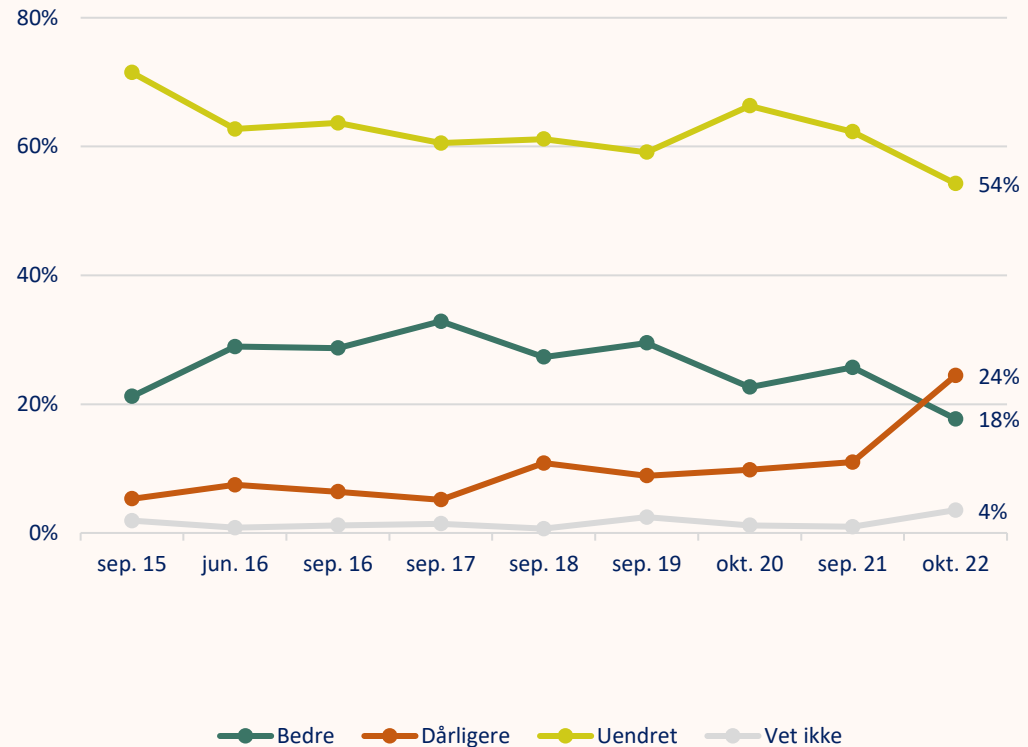
Frykten for dårligere økonomi høyere enn på lenge

- Siste 12 måneder: Sammenlignet med tidligere år svarer en større andel i år at de opplever at økonomien deres er blitt dårligere siste 12 måneder. Andelen som svarer at den er blitt bedre er uforandret.
- Neste 12 måneder: Også for egen økonomi er det flere som har en forventning om at det blir trangere kår, mens en lavere andel enn tidligere tror egen økonomi blir bedre de neste 12 måneder.

Egen økonomi siste 12 mnd

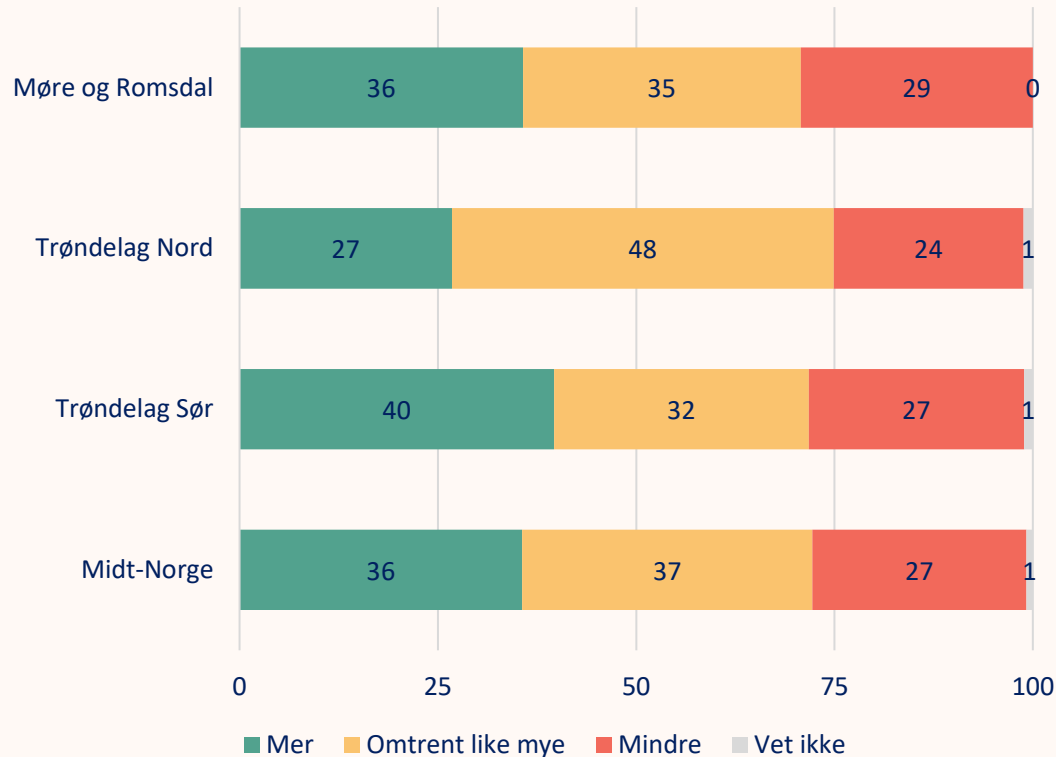
Egen økonomi neste 12 mnd

Flere som regner med høyere enn lavere forbruk

- 36% forventer å bruke mer penger de kommende 12 månedene enn i de siste 12 månedene. 27% regner med å ha et lavere forbruk.
- I Trøndelag Nord tror flest at de vil ha uendret forbruk fremover, mens respondentene i Trøndelag Sør er mer fordelt både men en forventning om å bruke mer og bruke mindre
- Aldersgruppene mellom 20-39 år har størst andel som tror de vil bruke noe/mye mer, mens aldersgruppene mellom 40-59 år tror de vil bruke noe/mye mindre.

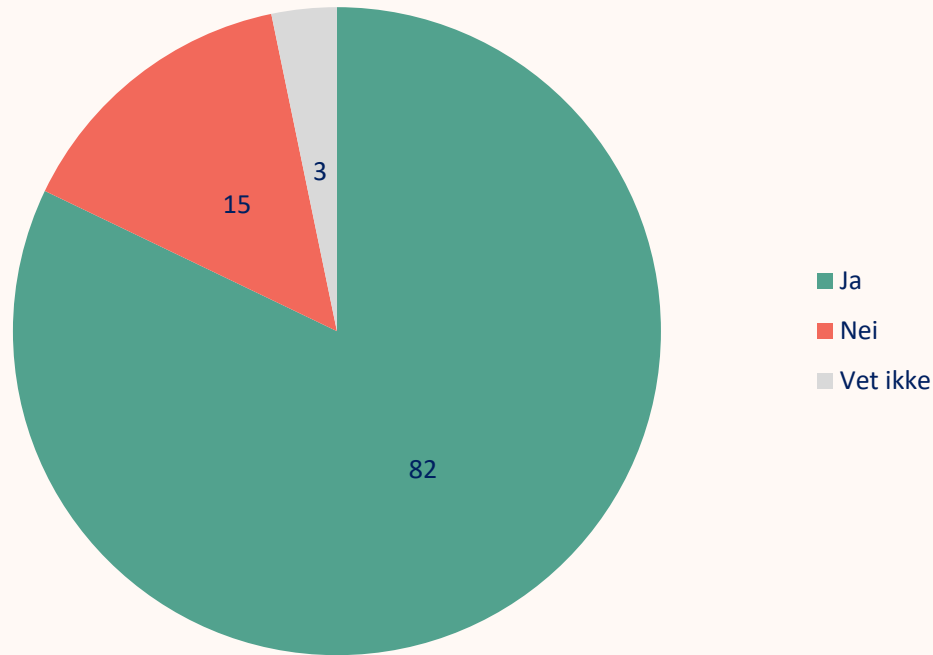
Forventer du å bruke mer eller mindre penger de kommende 12 månedene, enn du har gjort de siste 12?

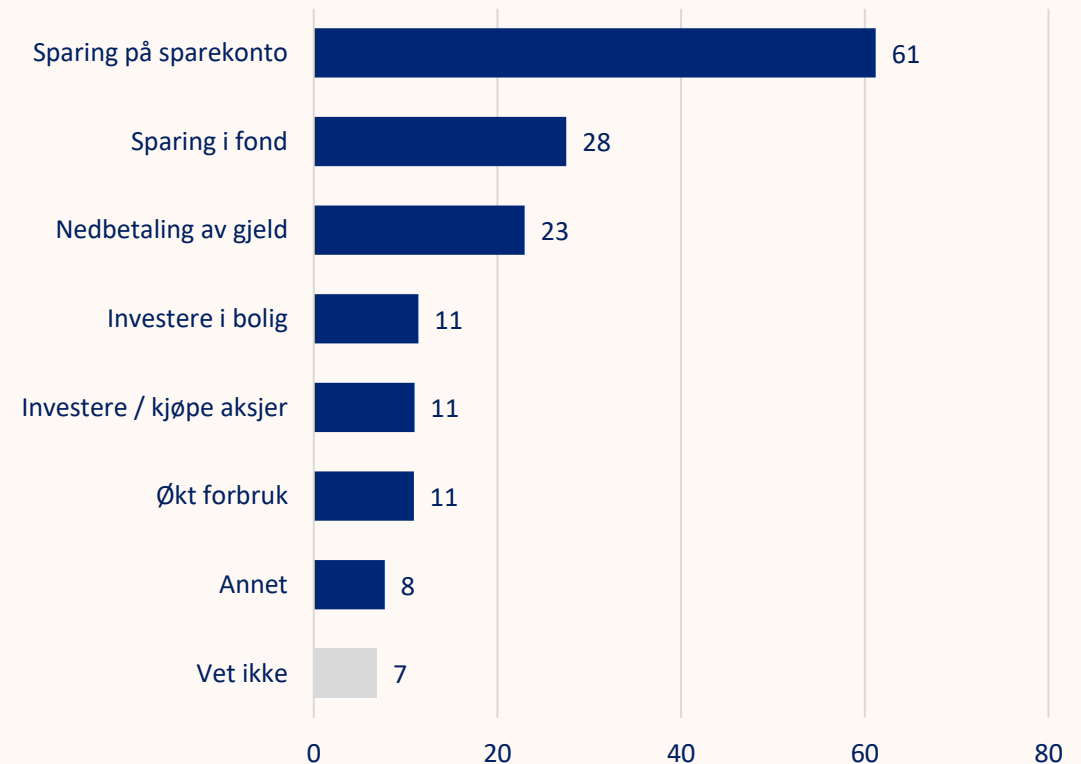
Åtte av ti regner med å ha penger til overs

- 8 av 10 forventer å ha penger til overs etter at faste utgifter er betalt. Inntektsgruppen fra 1MNOK og oppover skiller seg ut av JA-respondentene, mens de med inntekt under 400K av NEI-respondentene.
- Av disse planlegger 6 av 10 å bruke pengene de har til overs til sparing på sparekonto, 28% planlegger å spare i fond og 23% planlegger å spare i fond og 23% svarer at de planlegger å nedbetale gjeld. Penger til overs går altså rett til sparing

Forventer du å som regel ha penger til overs etter faste utgifter er betalt de kommende 12 månedene?

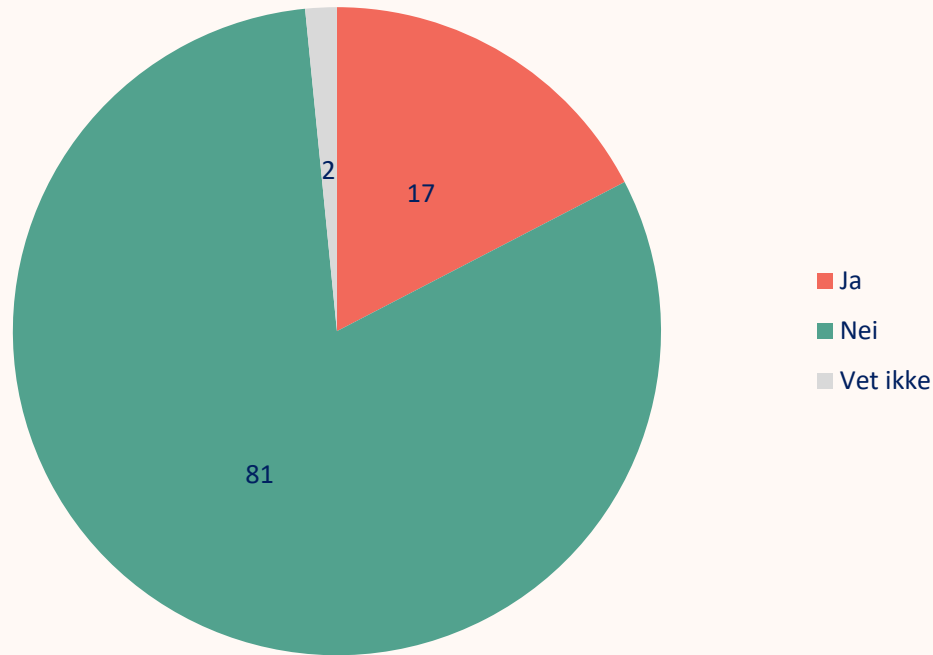
Hvordan planlegger du å bruke de pengene du har til overs? (Flere svar mulig, n=903)

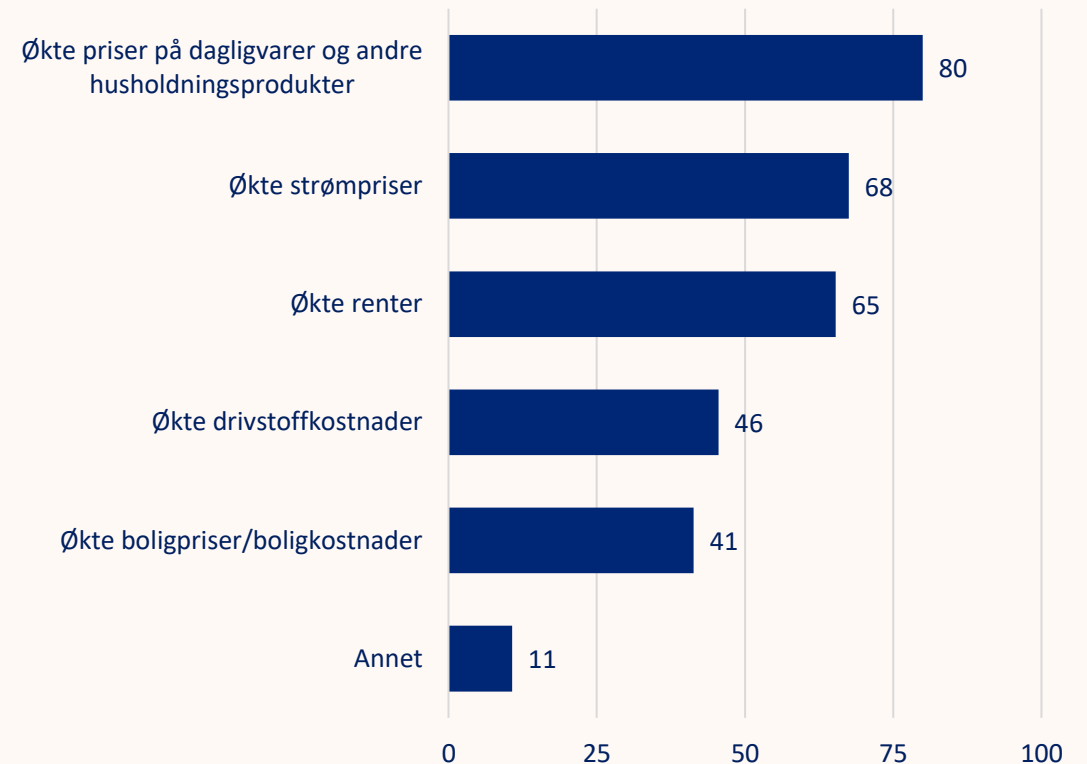
Dyrere mat viktigste årsak til økt bekymring

- 1 av 5 er bekymret for privatøkonomien sin de neste 12 månedene. Aldersgruppen 70+ er minst bekymret, mens aldersgruppen 30-49 år er mest bekymret. Det kan ha sammenheng med livsfaser og ønske om etablering i boligmarkedet
- Av de som oppgir å være bekymret svarer 80% at de er bekymret grunnet økte priser på dagligvarer og andre husholdningsartikler, 68% grunnet økte strømpriser, mens 65% oppgir at de er bekymret grunnet økte renter.

Er bekymret for privatøkonomien din de neste 12 månedene?

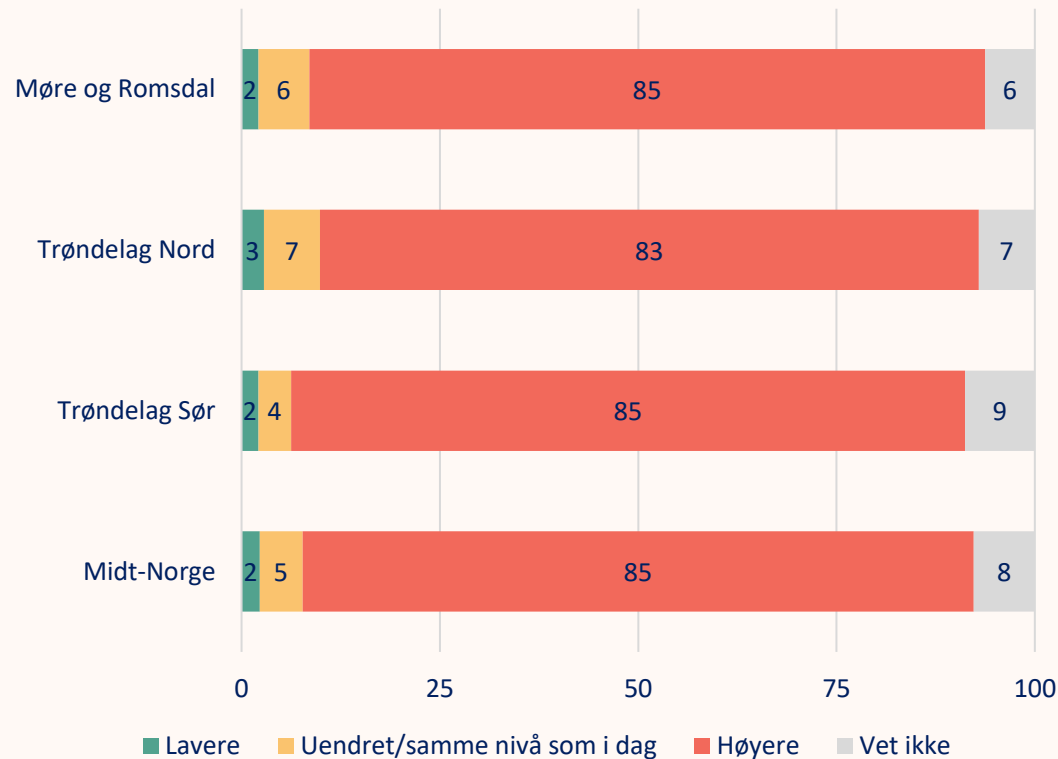
Hvorfor er du bekymret for privatøkonomien din de neste 12 måneder? (Flere svar mulig, n=191)

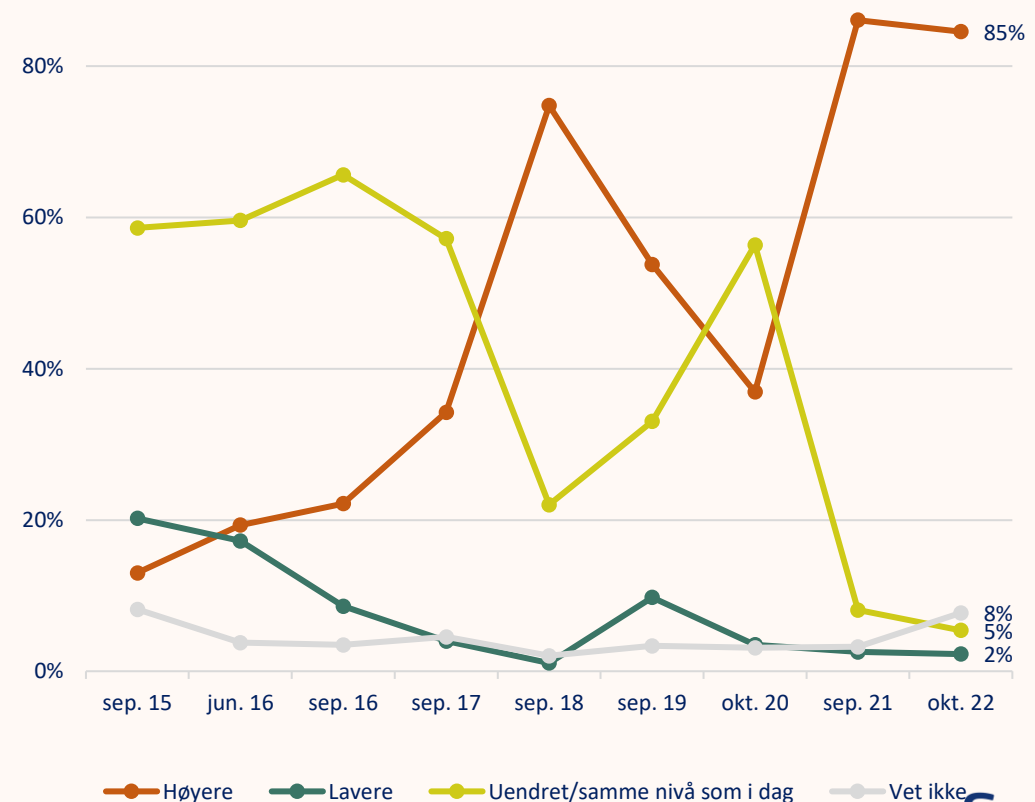
Nesten alle regner med at renta vil øke

- 85% tror at rentenivået vil være høyere enn i dag om 12 måneder.
- Etter at styringsrenta ble satt til 0% i 2020 viser undersøkelsen at det har vært forventning om at rentene skal stige.

Hvordan tror du rentenivået i Norge vil være om 12 måneder?

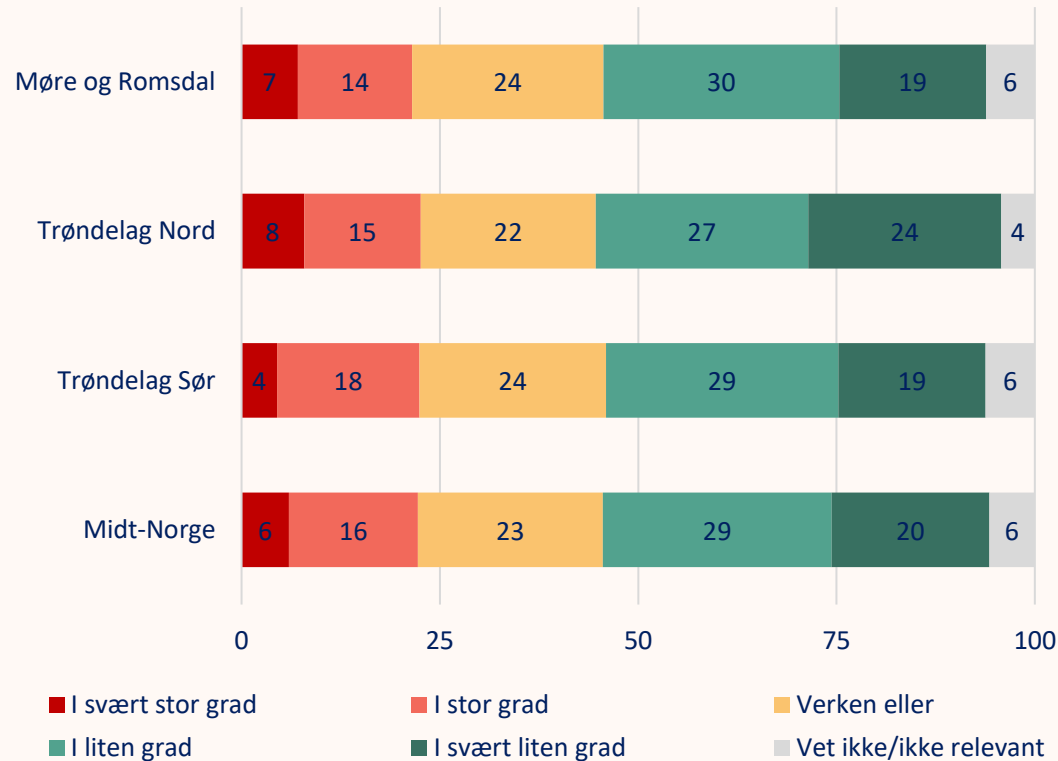
Rentenivået

Halvparten lite bekymret for renteøkning

- Det er overvekt av andel som er i liten eller i svært liten grad bekymret for økte boliglånsrenter de neste 12 måneder.
- 22% er i stor/svært stor grad bekymret, mens 49% er i liten/svært liten grad bekymret.
- Nesten 27% av respondentene med husholdningsinntekt mellom 400-600K er i stor/svært stor grad bekymret for økte boliglånsrenter, mens 55% av de med inntekt mellom 1,4+MNOK er i liten/svært liten grad bekymret.

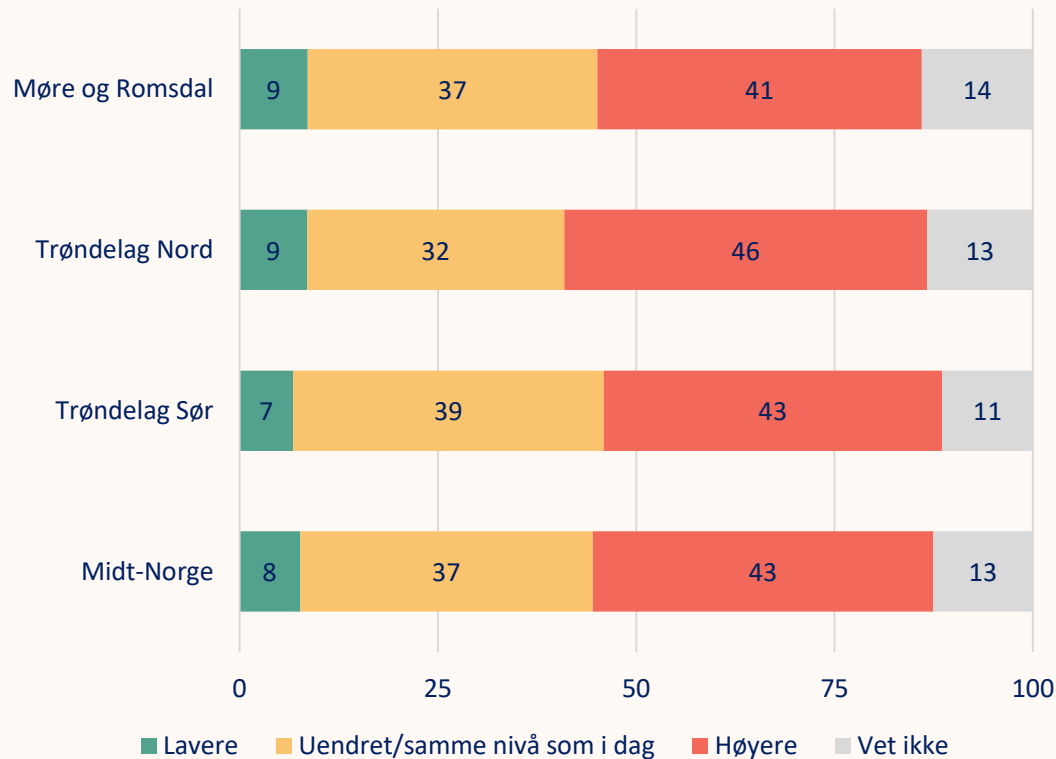
I hvilken grad er du bekymret for økte boliglånsrenter i tiden fremover?

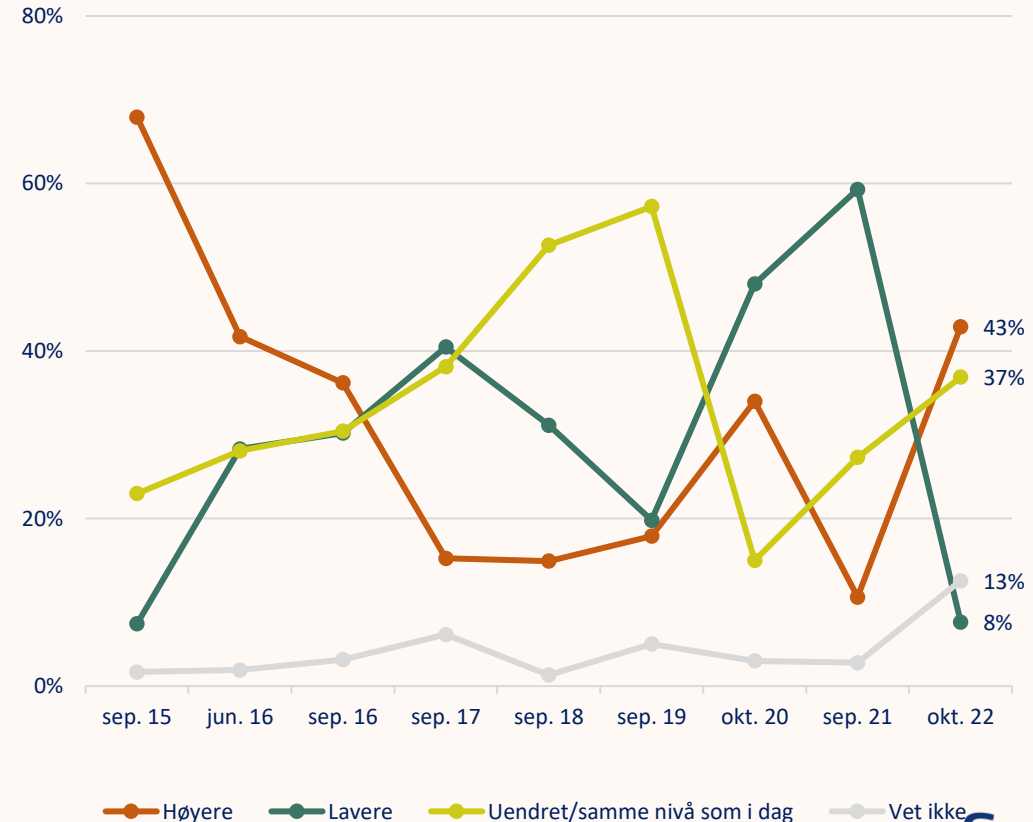
Frykten for flere ledige øker kraftig

- 4 av 10 tror at arbeidsledigheten vil være høyere enn i dag om 12 måneder.
- Over halvparten av de spurte med fagskoleutdanning tror arbeidsledigheten blir høyere de neste 12 måneder.
- Under (og etter) pandemien har arbeidsledigheten i Midt-Norge (særsilt Trøndelag) vært blant de laveste nivåene i Norge.

Hvordan tror du arbeidsledigheten i Norge vil være om 12 måneder?

Arbeidsledighet

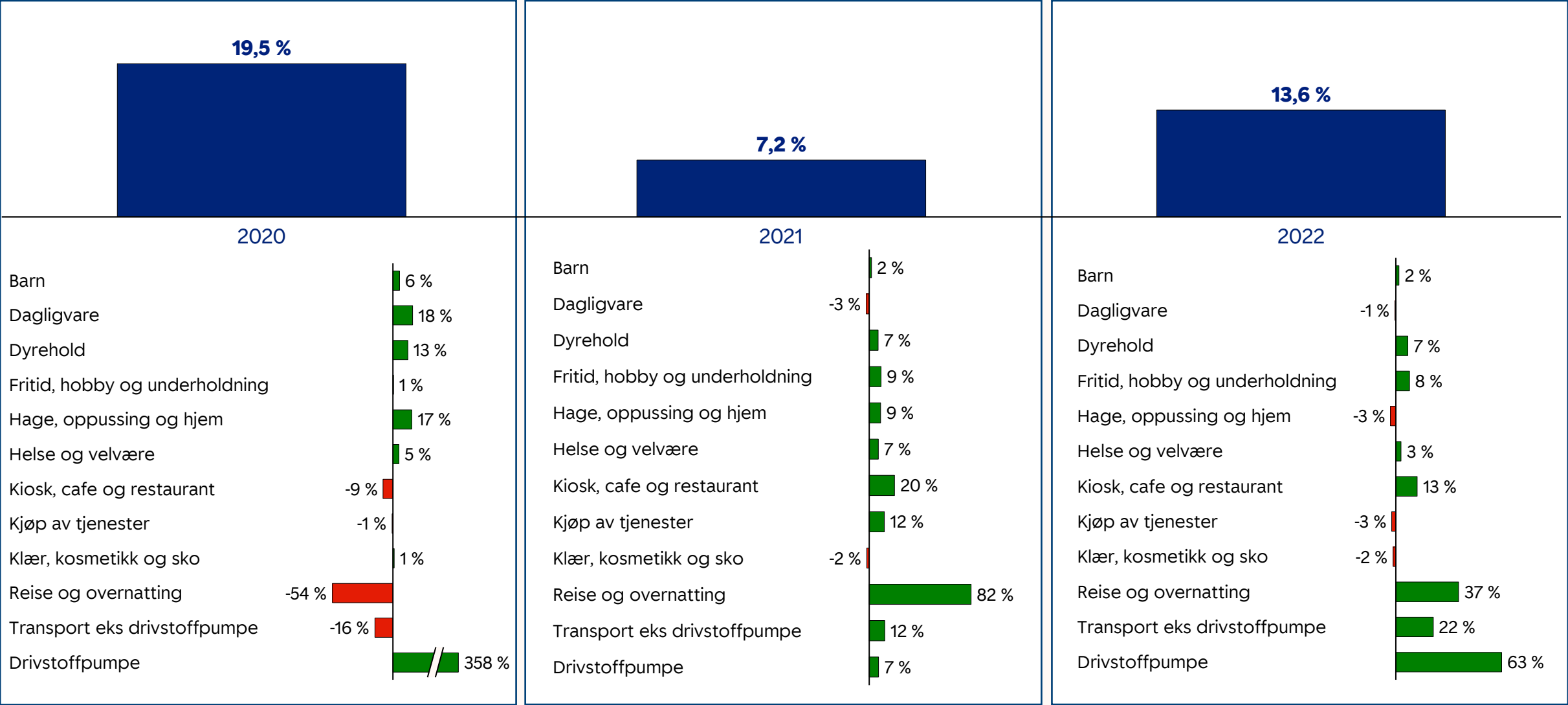
Privat forbruk i Midt-Norge

Basert på SMN-kundenes utvikling i handlemønster

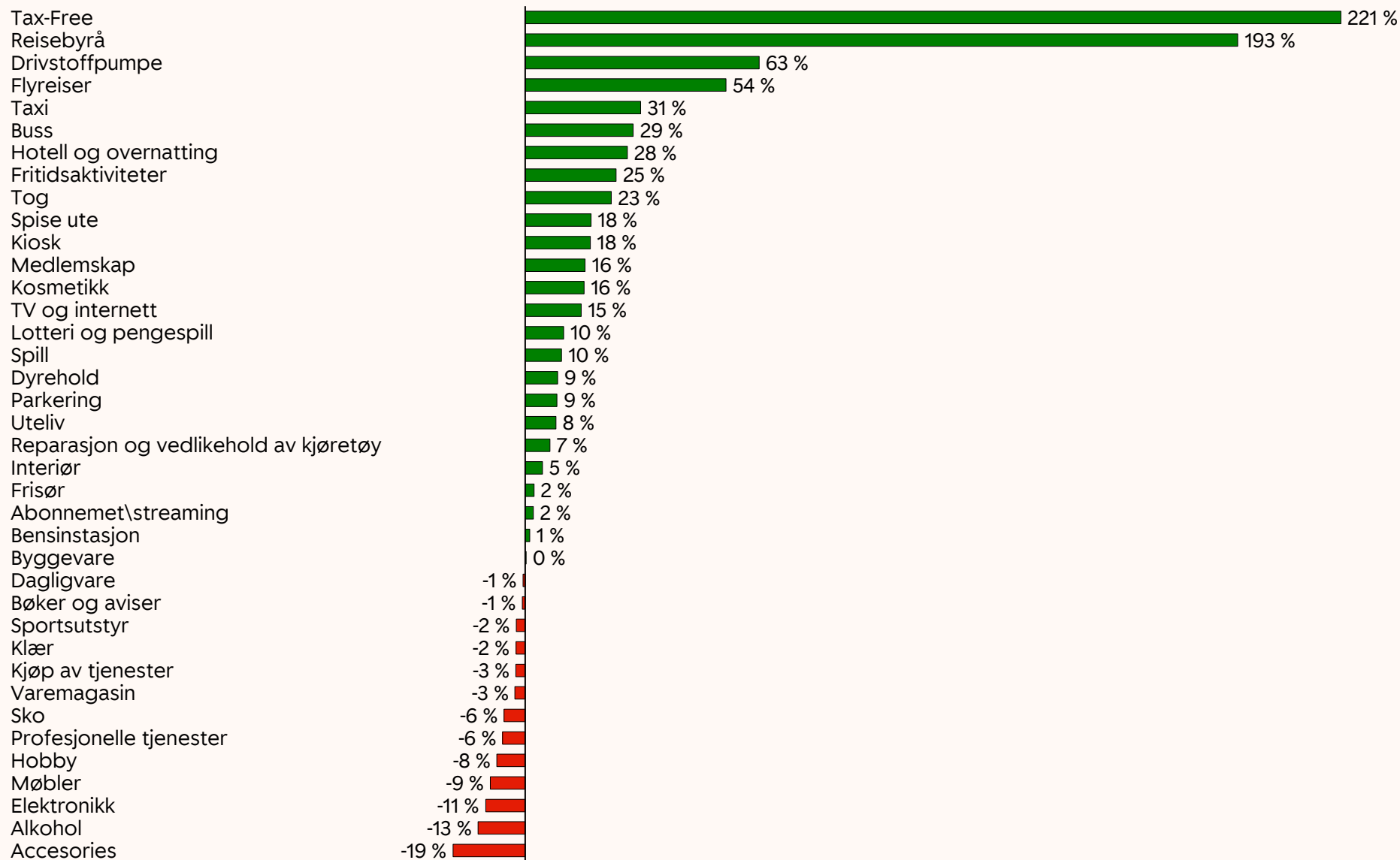
14 prosent økning i privat forbruk i høst sammenlignet med samme periode i fjor

12 mnd. endring i forbruk for aug, sept og okt (justert for aggregert prisvekst. hhv. 1,7% i 2020, 3,8% i 2021 og 6,7% i 2022)

Endring siste 12 mnd per varegruppe:

Kraftig opphenting i forbruk av varer og tjenester som ble rammet under pandemien

Undersøkelse bolig

November 2022

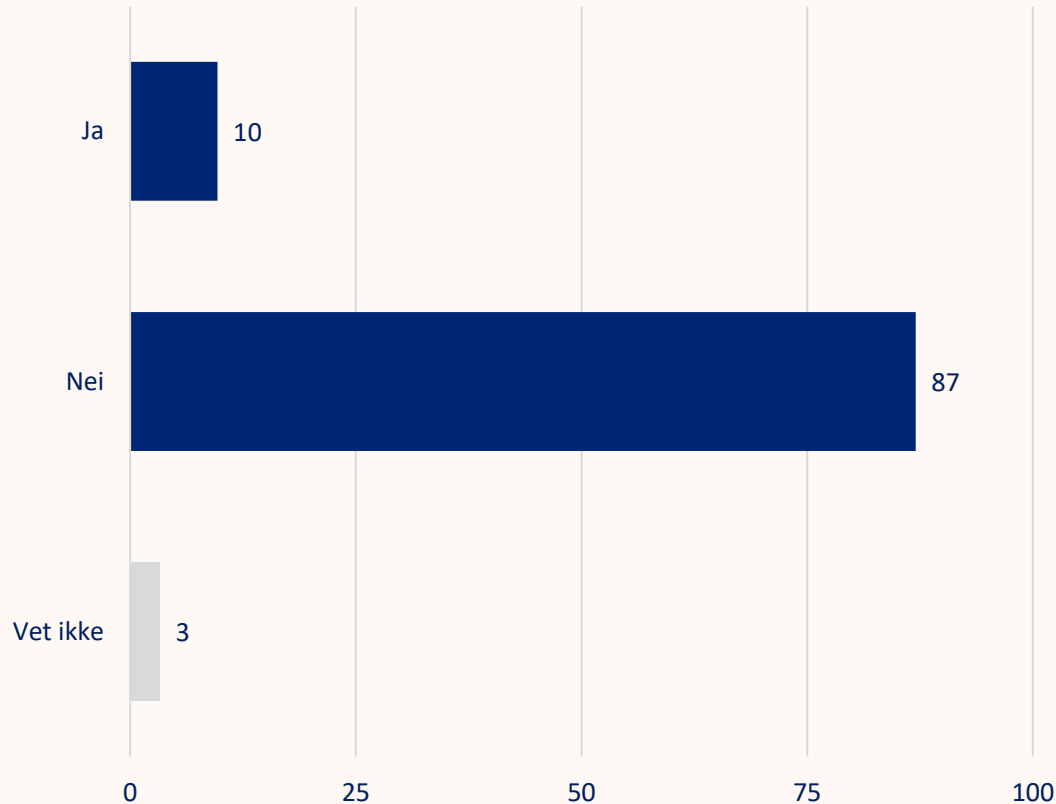
Hovedfunn

- Optimismen som har vært i boligmarkedet de siste årene er i ferd med å normalisere seg. Det er fortsatt tro på et godt boligmarked, men andelen som tror at boligprisene skal falle har økt
- Pandemien har ikke endret boligkjøpers syn på hvilke preferanser de har til sin neste bolig
- Folk flest er tilbake på kontoret, men en tredel forventer å fortsatt bruke hjemmekontor ukentlig
- Befolkningen er i mindre grad bekymret for privatøkonomien sin, men økte kostnader knyttet til dagligvarer, strøm og renter påvirker psykologien

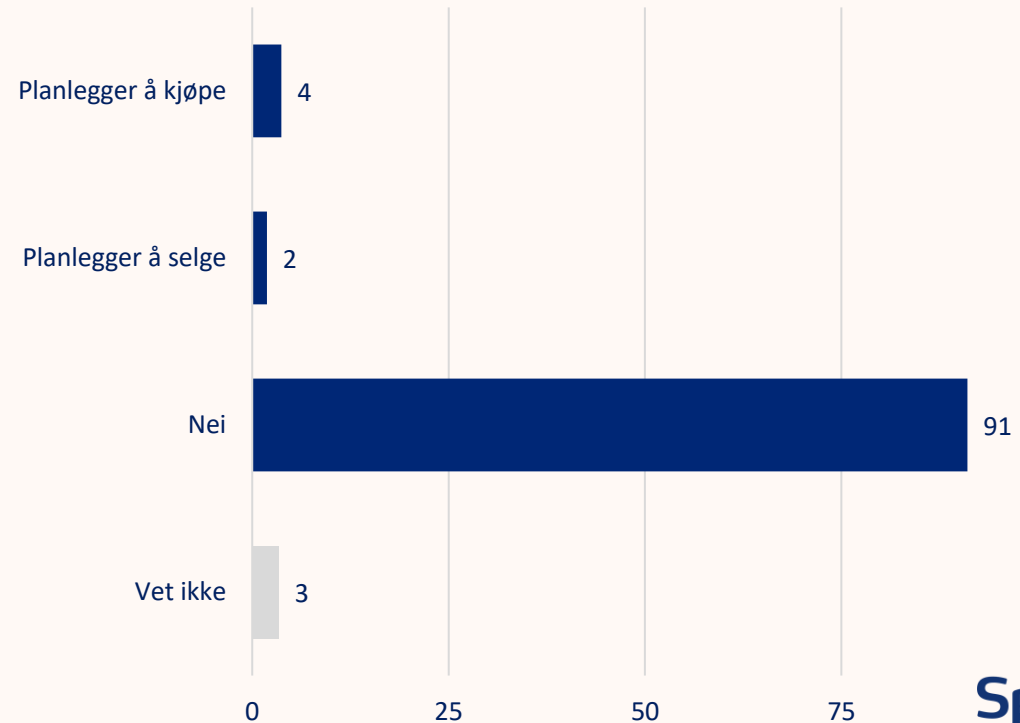
En av ti planlegger å kjøpe eller selge bolig

- 1 av 10 planlegger å kjøpe bolig i løpet av de neste 12 månedene. Av respondentene som ikke eier bolig i dag svarer 18% at de tror de vil kjøpe bolig i løpet av det neste året. Det samme svarer skoleelever/studenter.
- 4% planlegger å kjøpe hytte eller fritidsbolig de neste 24 månedene, mens 2% planlegger å selge. 1 av 10 med høyskoleutdannelse 5 år er lengre svarer at de planlegger å kjøpe fritidsbolig. Dette stemmer godt med tallene vi så i årene før pandemien.

Planlegger du å kjøpe bolig i løpet av de neste 12 månedene?

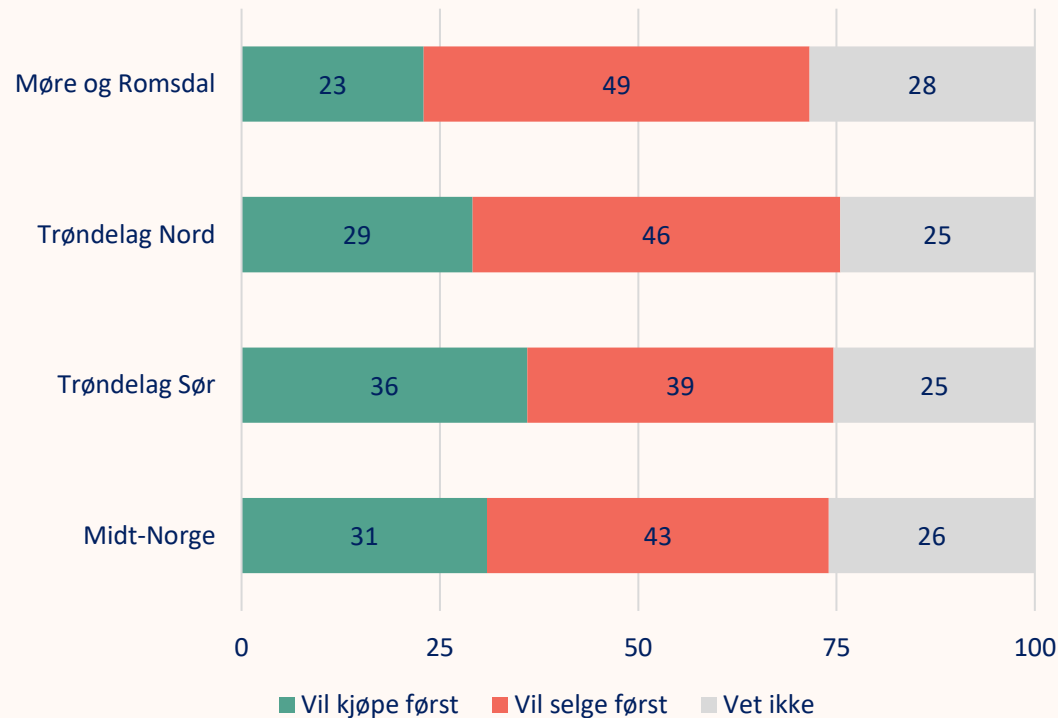
Planlegger du å kjøpe eller selge hytte/fritidsbolig i løpet av de neste 24 månedene? (flere svar mulig, dersom man eier hytte/fritidsbolig)

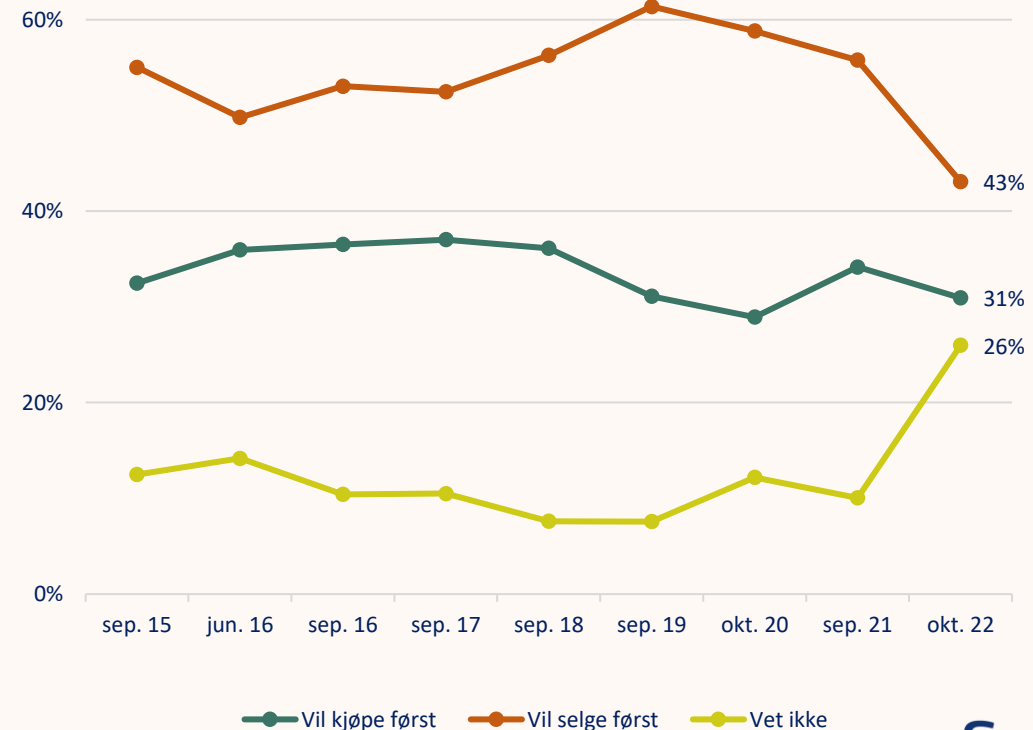
Langt flere blitt usikre på å kjøpe eller selge først

- 31% vil kjøpe bolig først dersom de skal bytte bolig, mens 43% svarer at de vil selge sin eksisterende bolig før de kjøper ny bolig.
- I Trondheim svarer 36% at de vil kjøpe først, mens i Kristiansund svarer 7 av 10 at de vil selge først.
- Andel som vil selge først er på laveste nivåer siden statistikken ble startet, mens andel som vil kjøpe først holder seg relativt stabil.
- En økende andel som svarer «vet ikke» kan være uttrykk for økt usikkerhet rundt boligmarkedet i høst

Om du skulle kjøpe deg bolig. Vil du kjøpe bolig før du selger din nåværende, eller vil du selge din eksisterende før du kjøper ny bolig?

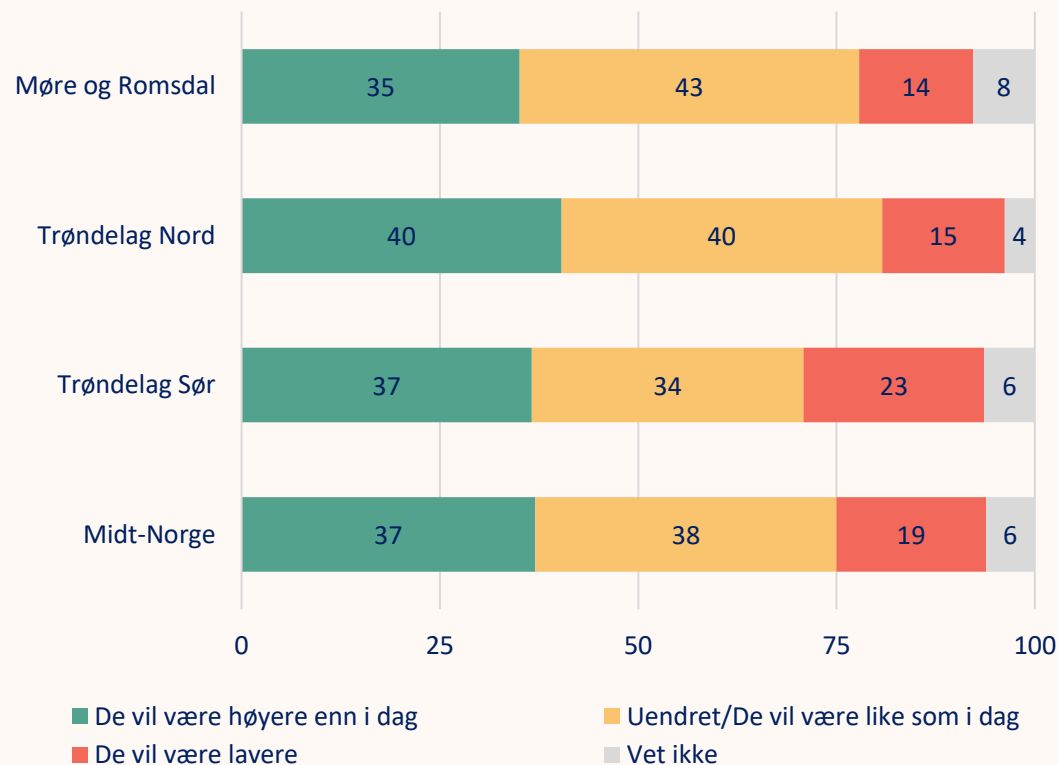
Kjøpe/selge

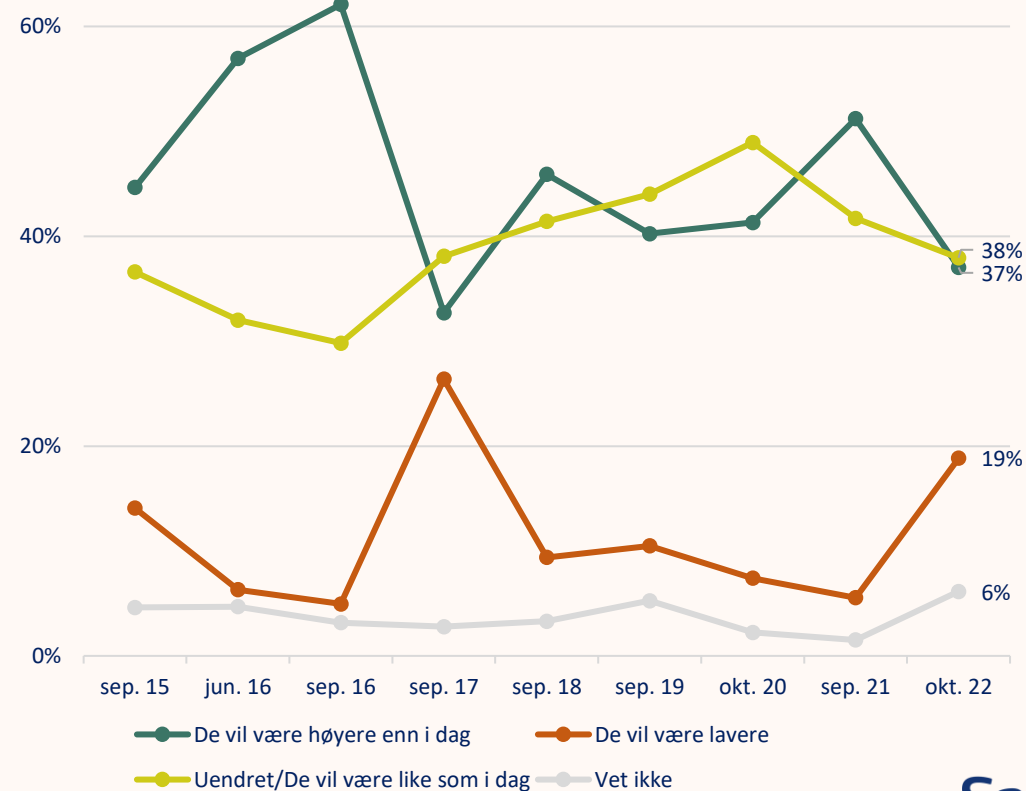
Flere tror på lavere boligpriser

- 37% tror boligprisene der de bor vil være høyere enn i dag om 12 måneder. 19% tror de vil være lavere.
- Respondenter i Trøndelag Sør har høyere andel enn snittet som tror boligprisene vil synke, mens respondentene i Trøndelag Nord har høyere andel som tror boligprisene vil stige.
- Forbrukerne ser ut til å tatt inn over seg at økte renter og kostnader vil føre til mer edruelig prisutvikling fremover, men det er ingen panikk å spore i respondentenes svar rundt boligprisutvikling fremover

Hvordan tror du boligprisene vil være der du bor om 12 måneder?

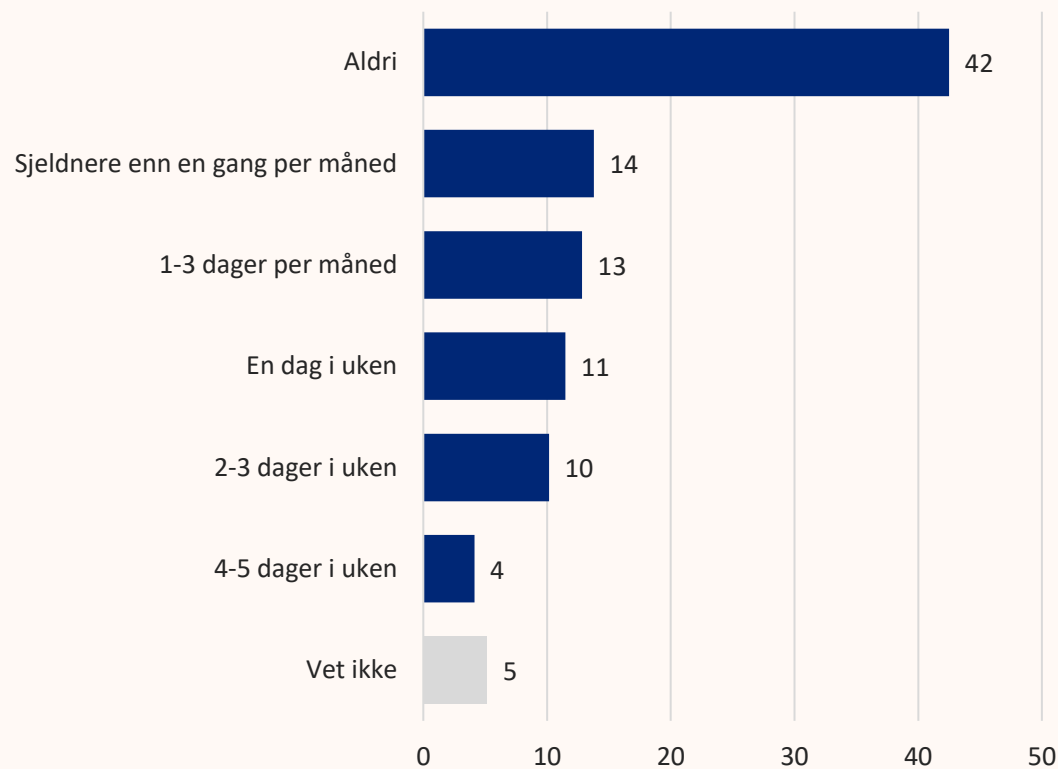

Boligpriser

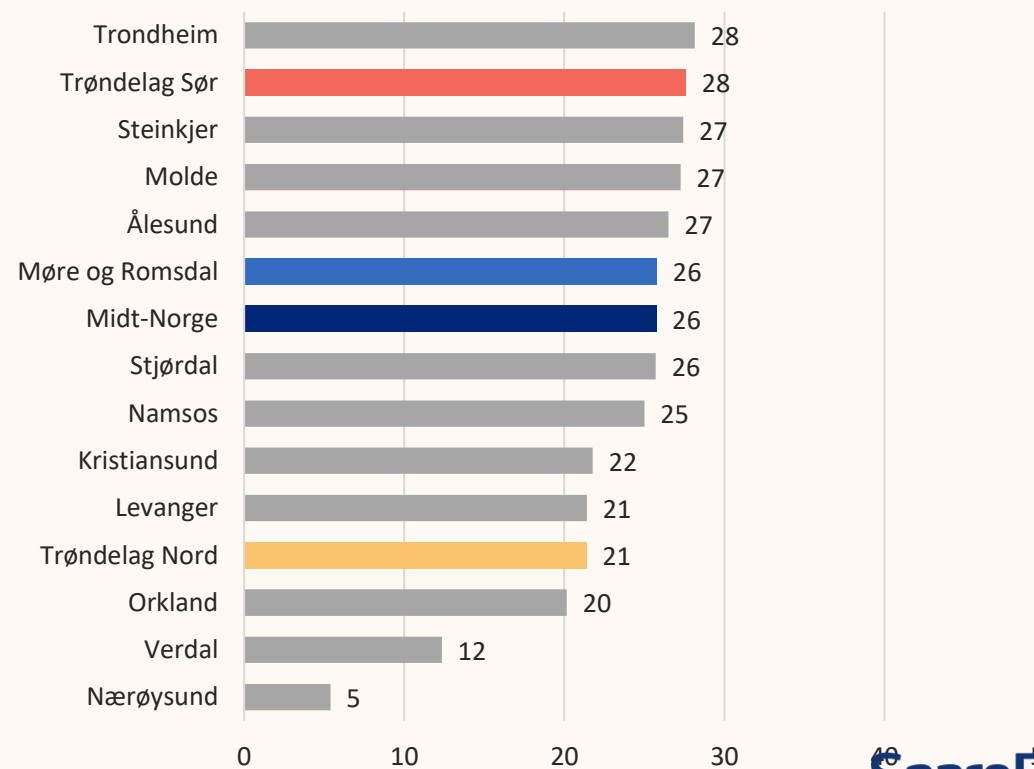

En av fire jobber hjemmefra

Hvor ofte forventer du å jobbe fra hjemmekontor i fremtiden?
(respondenter som er i arbeid, n=858)

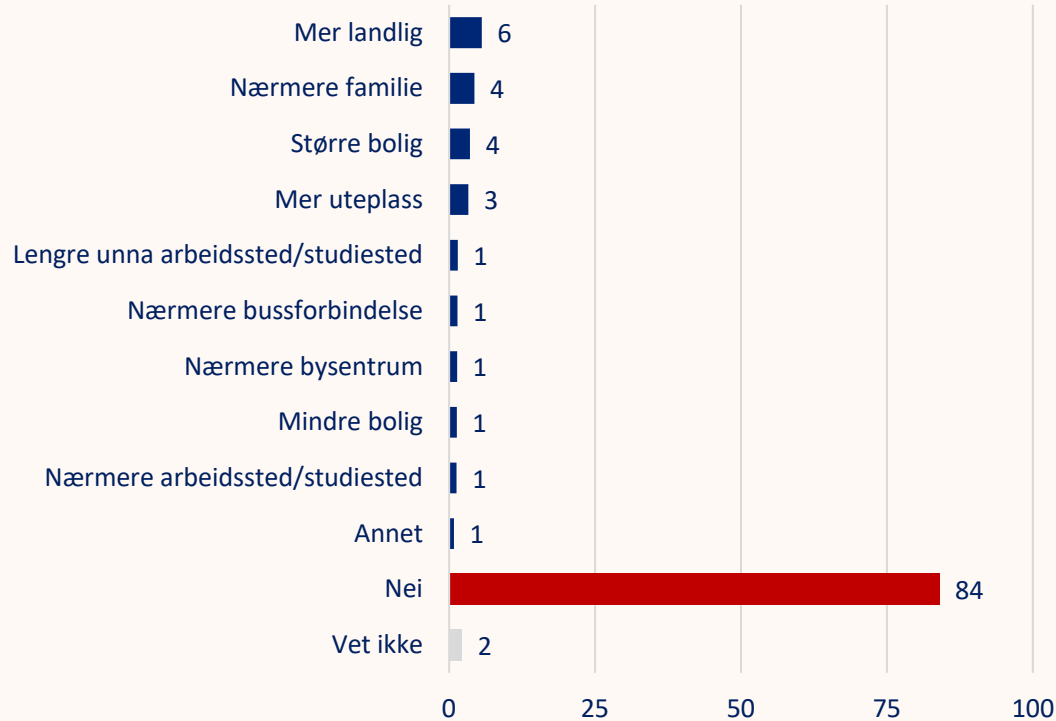
Andeler som forventer å jobbe fra hjemmekontor en dag i uken eller oftere

De færreste har endret syn på hvor de vil bo

- De fleste har *ikke* endret preferanser for hvor og hvordan de ønsker å bo i fremtiden på grunn av koronapandemien.
- Av de som *har* endret preferanser ønsker de større plass ute og inne, å bo mer landlig, samt å bo nærmere familie.
- Det er hovedsakelig i aldersgruppen fra 20-29 år som *har* endret sine preferanser under pandemien, mens 9 av 10 som er 40 år eller eldre *ikke* har endret preferansene sine.

Har koronapandemien og endringer i samfunnet det siste halvannet året endret dine preferanser for hvor og hvordan du ønsker å bo i fremtiden? (Flere svar mulig)

BOLIG

BOLIGMARKEDET: Hovedfunn 2022

- Det har vært et ekstraordinært boligmarked i Midt-Norge de siste to årene, men markedet er nå i endring – og går mot en normalisering
- Lavt boligtilbud og høy boliggetterspørsel ga en effektiv boligbytteprosess fra sommer 2020 til sommer 2022. Sammenlignet med 2021 så er boligene omsatt i 2022 solgt raskere, til en høyere pris
- Økende tilbud og mer avmålt etterspørsel vil gi mer balansert boligmarked
- Boligmarkedet i Midt-Norge har tidligere vist seg å være robust gjennom tider med usikkerhet. Det vil det trolig også være i fortsettelsen.

Bolig, nøkkeltall Midt-Norge

Ålesund – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	1.143
	Omløpshastighet:	39
Nybolig**:	Antall salg:	277
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	438
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	7%
Befolkning***:	Innbyggere:	67.114
	Årlig vekst siste 10 år:	602
	Årlig vekst neste 10 år:	261

Molde – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	515
	Omløpshastighet:	51
Nybolig**:	Antall salg:	60
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	52
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	5%
Befolkning***:	Innbyggere:	32.002
	Årlig vekst siste 10 år:	152
	Årlig vekst neste 10 år:	106

Kristiansund – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	507
	Omløpshastighet:	79
Nybolig**:	Antall salg:	53
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	117
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	6%
Befolkning***:	Innbyggere:	24.013
	Årlig vekst siste 10 år:	20
	Årlig vekst neste 10 år:	13

Namsos – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	226
	Omløpshastighet:	29
Nybolig**:	Antall salg:	13
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	15
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	12%
Befolkning***:	Innbyggere:	15.001
	Årlig vekst siste 10 år:	-31
	Årlig vekst neste 10 år:	-57

Steinkjer – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	394
	Omløpshastighet:	48
Nybolig**:	Antall salg:	43
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	38
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	10%
Befolkning***:	Innbyggere:	24.004
	Årlig vekst siste 10 år:	-0
	Årlig vekst neste 10 år:	-59

Levanger – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	315
	Omløpshastighet:	48
Nybolig**:	Antall salg:	52
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	75
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	12%
Befolkning***:	Innbyggere:	20.171
	Årlig vekst siste 10 år:	125
	Årlig vekst neste 10 år:	36

Verdal – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	269
	Omløpshastighet:	49
Nybolig**:	Antall salg:	87
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	55
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	24%
Befolkning***:	Innbyggere:	14.955
	Årlig vekst siste 10 år:	57
	Årlig vekst neste 10 år:	-2

Nærøysund – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	114
	Omløpshastighet:	54
Nybolig**:	Antall salg:	19
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	48
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	2%
Befolkning***:	Innbyggere:	9.732
	Årlig vekst siste 10 år:	42
	Årlig vekst neste 10 år:	-1

Stjørdal – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	422
	Omløpshastighet:	30
Nybolig**:	Antall salg:	64
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	80
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	7%
Befolkning***:	Innbyggere:	24.287
	Årlig vekst siste 10 år:	223
	Årlig vekst neste 10 år:	69

Trondheim – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	5.495
	Omløpshastighet:	22
Nybolig**:	Antall salg:	1.871
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	786
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	12%
Befolkning***:	Innbyggere:	210.496
	Årlig vekst siste 10 år:	2.822
	Årlig vekst neste 10 år:	2.027

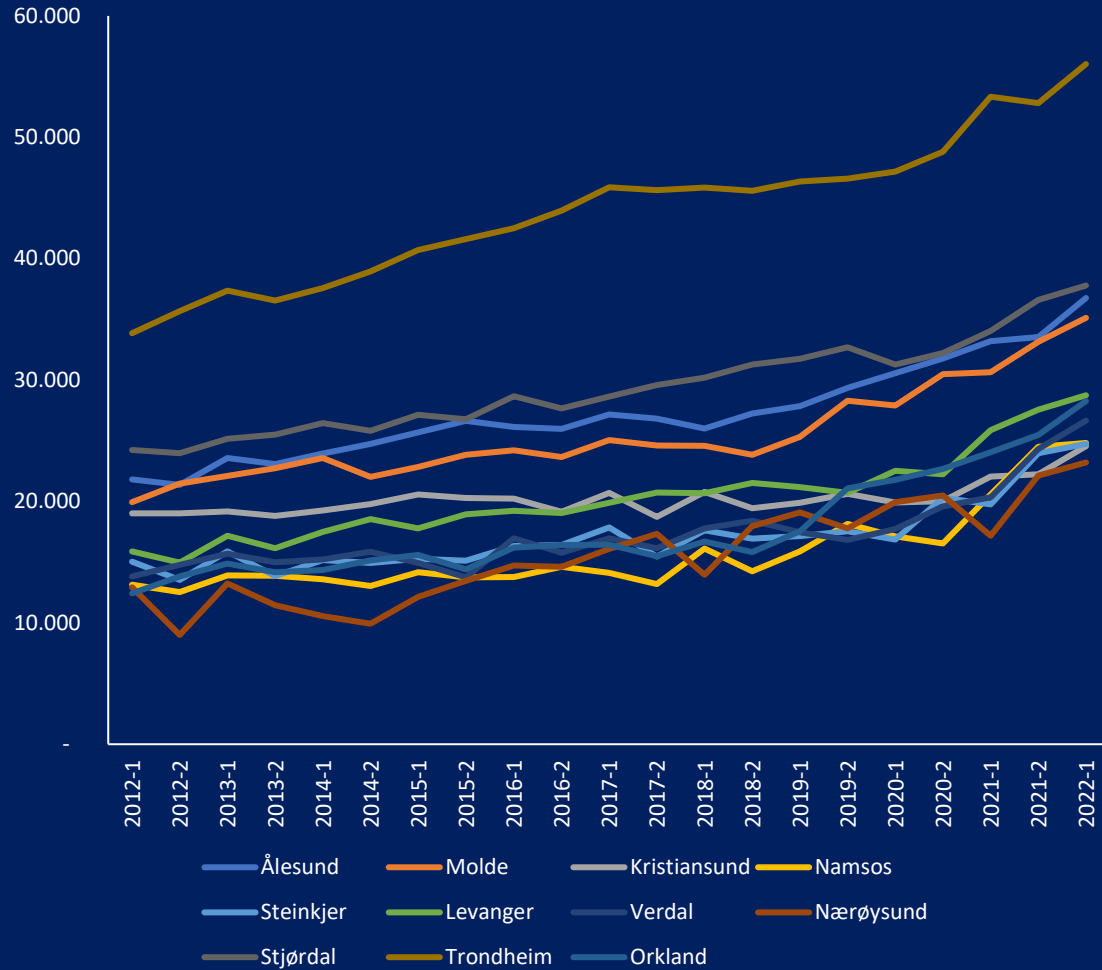
Orkland – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	214
	Omløpshastighet:	48
Nybolig**:	Antall salg:	93
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2022:	22
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	19%
Befolkning***:	Innbyggere:	18.502
	Årlig vekst siste 10 år:	45
	Årlig vekst neste 10 år:	54

*) Salg og omsetningstid er for perioden 1.11.2021-31.10.2022. Kilde: Eiendomsverdi.
**) Solgte nyboliger er for perioden 10.10.2021-10.10.2022, bykommuner. Ålesund, Molde og Kristiansund er definert etter ECON Nye boligers avgrensning. Kilde: ECON Nye boliger.
***) Antall innbyggere er pr. 1.1.2022, 1.1.2012 (historisk) og 1.1.2032 (fremskrevet etter middelalternativet). Kilde: Prognosesenteret/SSB

Kvadratmeterpris for omsatte boliger, utvalgte kommuner

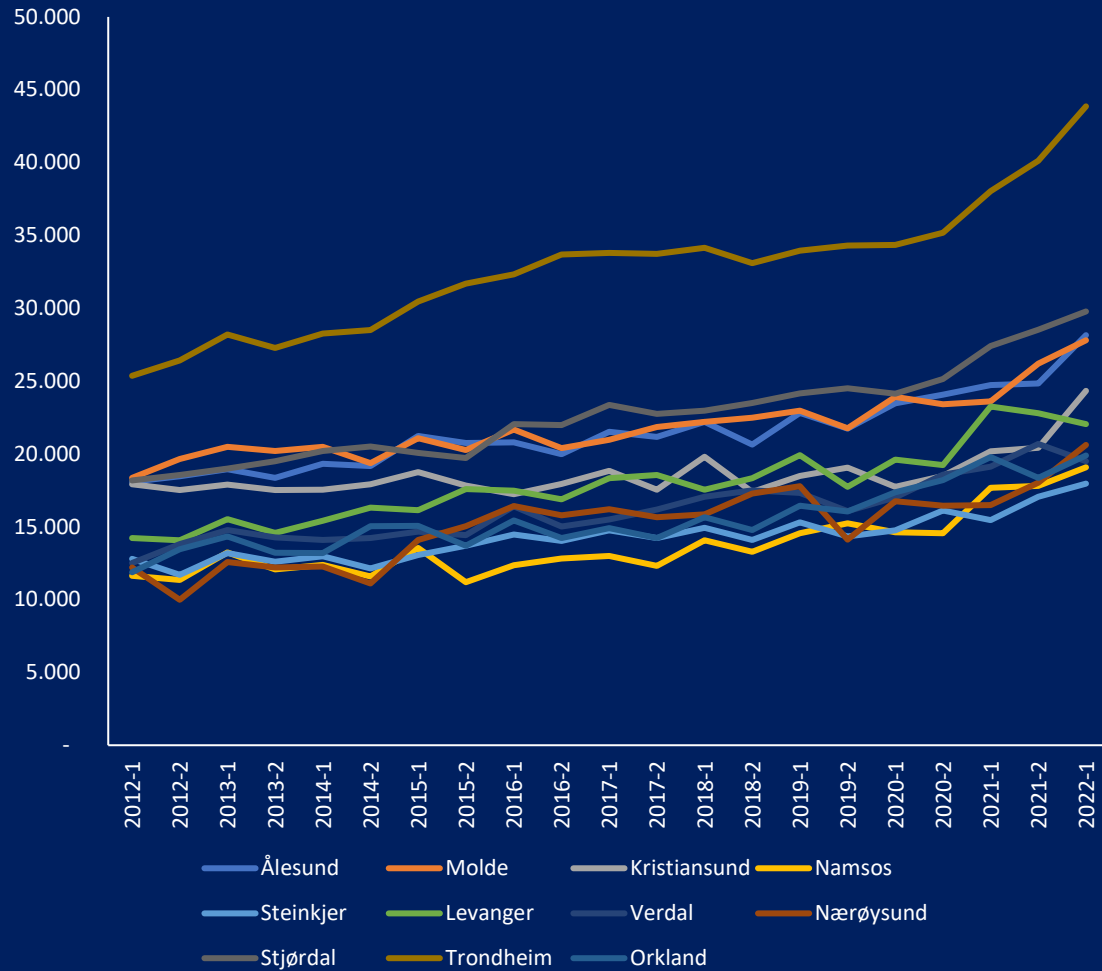
Pris per kvm

- Prisnivået på brukte boliger er høyest i Trondheim, fulgt av Stjørdal, Ålesund og Molde
- I Trondheim er gjennomsnittlig kvadratmeterpris 56.000 kr. I Stjørdal, Ålesund og Molde ligger prisnivået 35.000-37.000 kr
- De øvrige byene ligger på 23.000-28.000 kr. Nærøysund i nedre del, mens Levanger ligger i øvre del
- Av de største byene har Molde hatt den høyeste prisveksten de siste ti årene (76%). I hele regionen har Verdal (93%) og Orkland (127%) hatt høyest vekst. Lavest prisvekst i tidsperioden i Kristiansund (29%)

Kvadratmeterpris for omsatte eneboliger, utvalgte kommuner

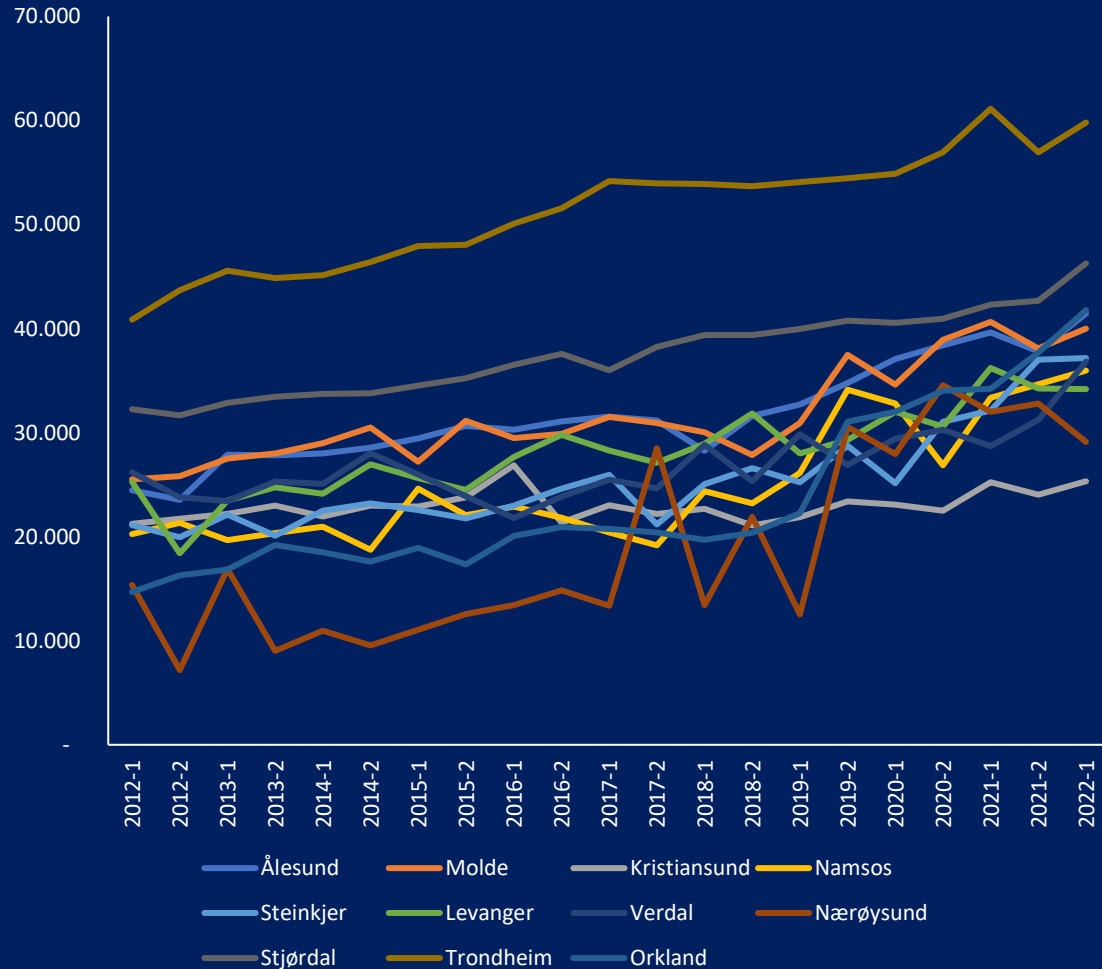
Pris per kvm

- Positiv prisutvikling på brukte eneboliger i hele regionen siste ti år
- Etter en periode med lav prisstigning fra 2018-2020 har prisene på brukte eneboliger steget vesentlig siden våren 2020

Kvadratmeterpris for omsatte leiligheter, utvalgte kommuner

Pris per kvm

- De siste to årene har prisene på leiligheter steget 10-20% i mange av områdene i regionen. Enkelte områder har hatt vekst over dette (Steinkjer, Verdal og Orkland), noen under (Levanger og Nærøysund), men med varierende volum
- I de største byene har det de to siste årene blitt omsatt høyt volum av leiligheter med høy omsetningshastighet og prisvekst mellom 10-15.

Boligmarkedsindikator Midt-Norge

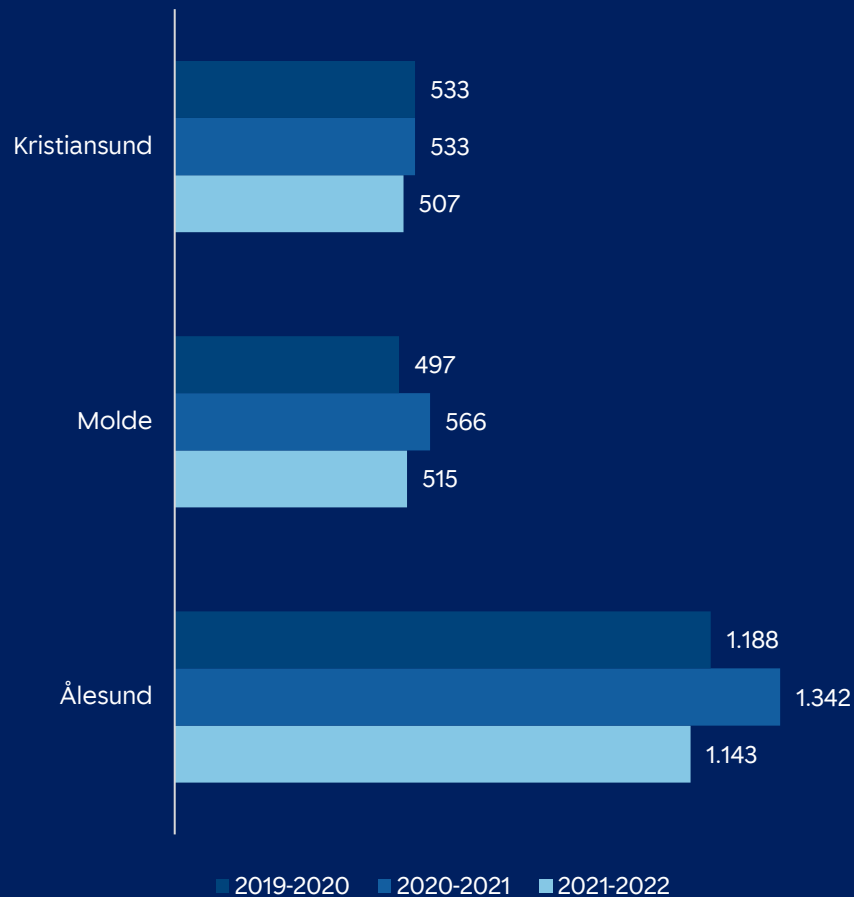
Fra sterk optimisme og fremtidstro siste to år til mer normale forventninger til hvordan boligmarkedet vil fungere fremover

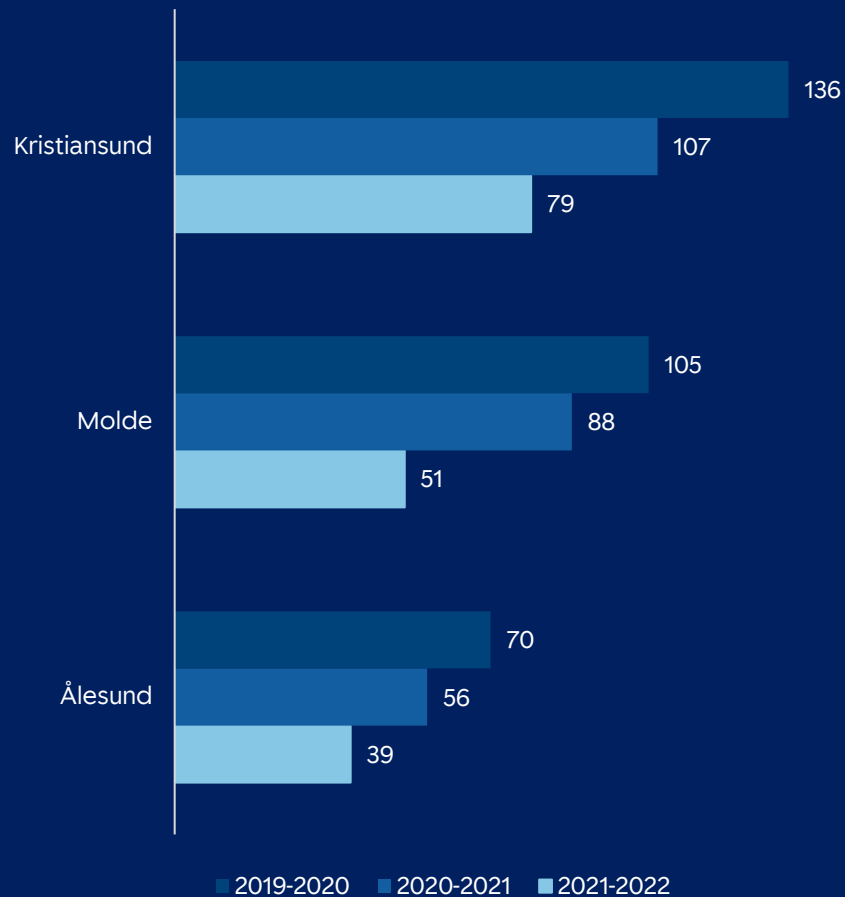
- Boligmarkedsindikatoren summerer de viktigste driverne for et effektivt boligmarked, og gir en indikasjon på om markedet vil være velfungerende de neste 6 månedene
- Perioden 2017-2019 var preget av flat boligprisutvikling og et marked hvor det tok lang tid å selge hver enkelt bolig
- Da pandemien inntraff våren 2020 var usikkerheten stor, og boligkjøpere og boligselgere satt på gjerdet i noen få uker
- Siden sommeren 2020 har mange områder hatt høy omsetningshastighet og boligprisvekst
- Etter sterk optimisme på høsten 2020 og i fjor høst sank indikatoren i årets måling. Høyere leve-, bo- og rentekostnader er blant driverne som påvirker respondentenes kjøpeevne - og hvordan folk flest ser på boligbytte i tiden som kommer

Antall omsetninger i Møre og Romsdal har økt de siste årene, mens gjennomsnittlig salgstid har gått ned. Vi har hatt et selgers marked

Antall omsetninger

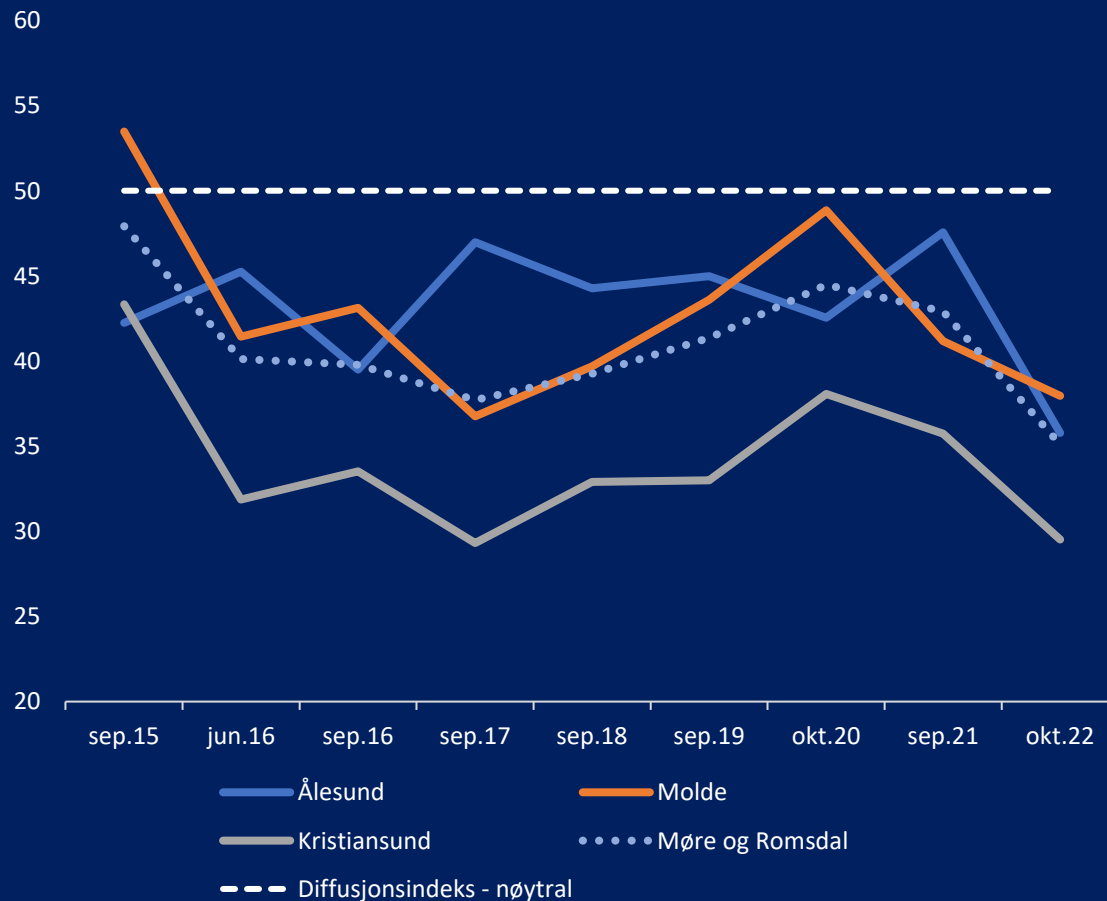

Omsetningstid

Boligmarkedsindikator Møre & Romsdal

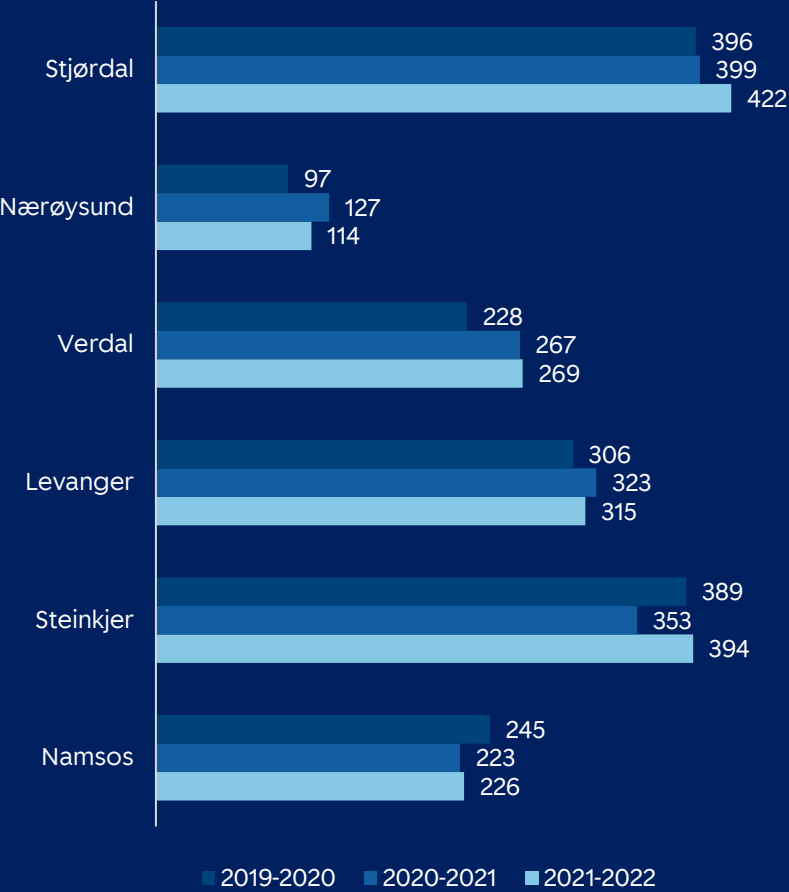
Optimismen fra de siste årene er snudd til økt usikkerhet rundt hvordan boligmarkedet vil fungere det neste halvåret

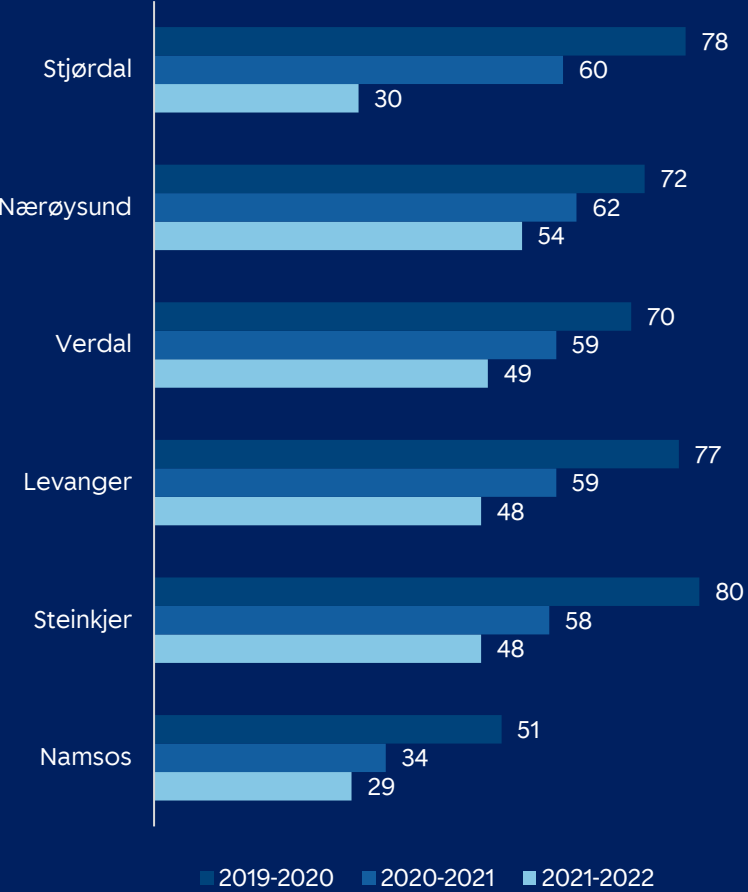
- Boligmarkedsindikatoren summerer de viktigste driverne for et effektivt boligmarked, og gir en indikasjon på om markedet vil være velfungerende de neste 6 månedene
- Møre og Romsdal er i større grad konjunkturutsatt enn resten av Midt-Norge
- Oljeprisfallet i 2014/15 påvirket Møre og Romsdal negativt, men i de påfølgende årene har det vært en positiv utvikling
- Boligprisveksten de siste 2 årene var høyere enn i hele perioden fra 2015-2020
- Etter flere år med positiv utvikling har indikatoren beveget seg ned på nivåene i 2016-2017

Vi ser ikke de samme tydelige endringene i antall boligsalg, omsetningstid og prisutvikling i Trøndelag Nord de siste par årene som vi ser i resten av regionen

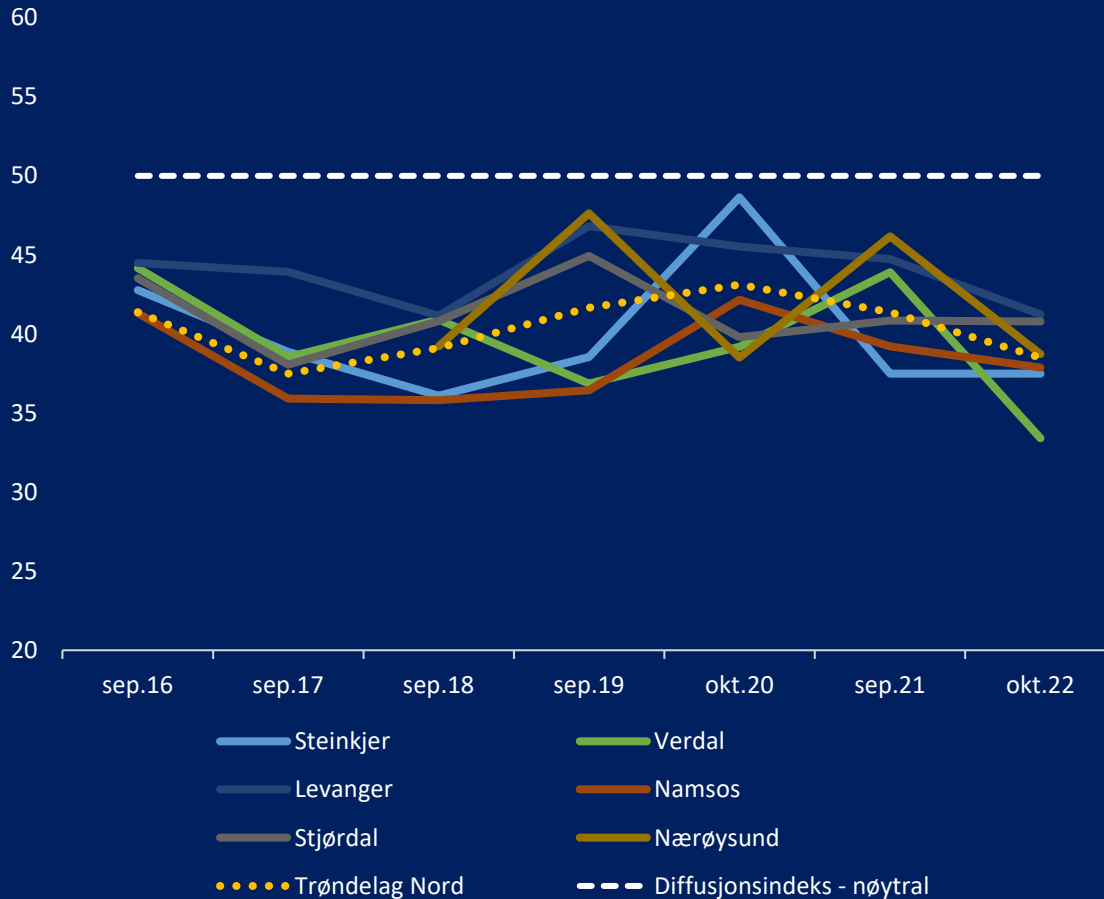
Antall omsetninger

Omsetningstid

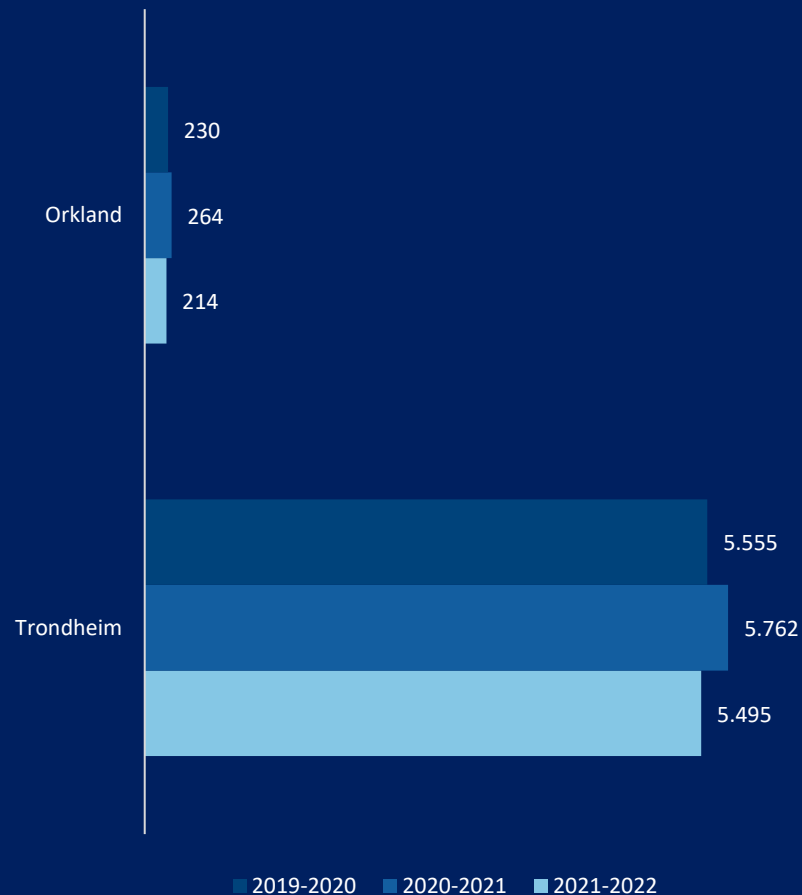
Under pandemien har vi nok en gang sett at boligmarkedet i Trøndelag Nord er mer stabilt enn resten av regionen. Det stiger ikke like mye opp, men da skal det heller ikke korrigerer like mye ned

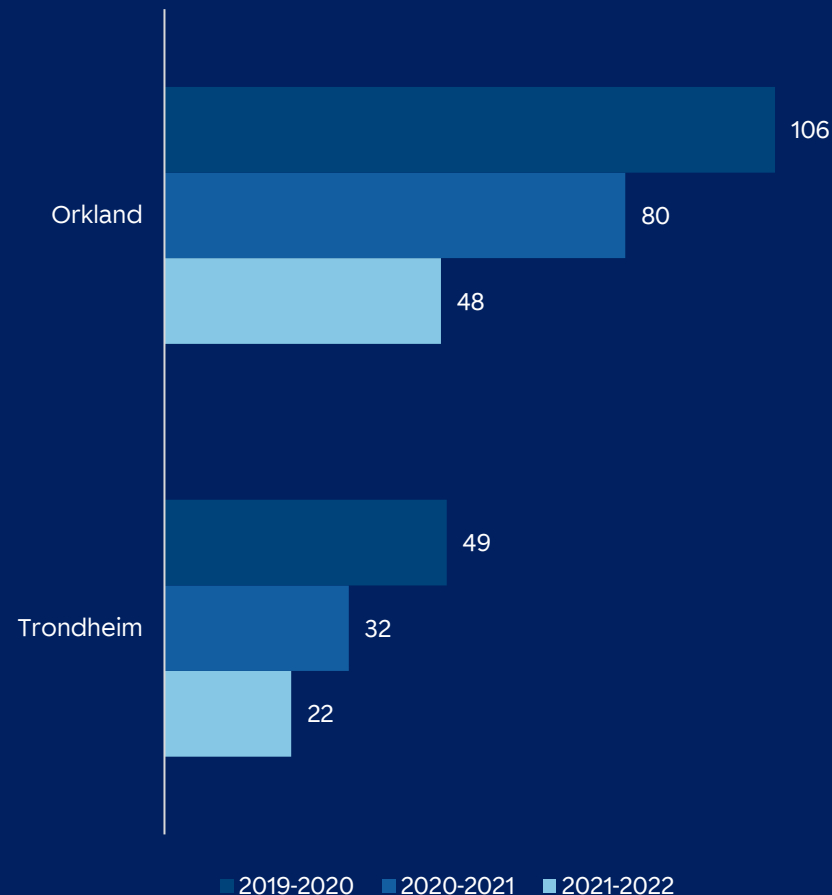
- Boligmarkedsindikatoren summerer de viktigste driverne for et effektivt boligmarked, og gir en indikasjon på om markedet vil være velfungerende de neste 6 månedene
- Regionen ser ut til å være i mindre grad påvirket av ytre faktorer og generell usikkerhet
- Lokale forhold/arbeidsmarked påvirker i større grad dreining av optimisme og pessimisme
- Boligmarkedet har vært stabilt gjennom og etter pandemien

Flere og raskere boligsalg i Trondheim og Orkland under lavrenteregimet fra sommeren 2020 og frem til i dag

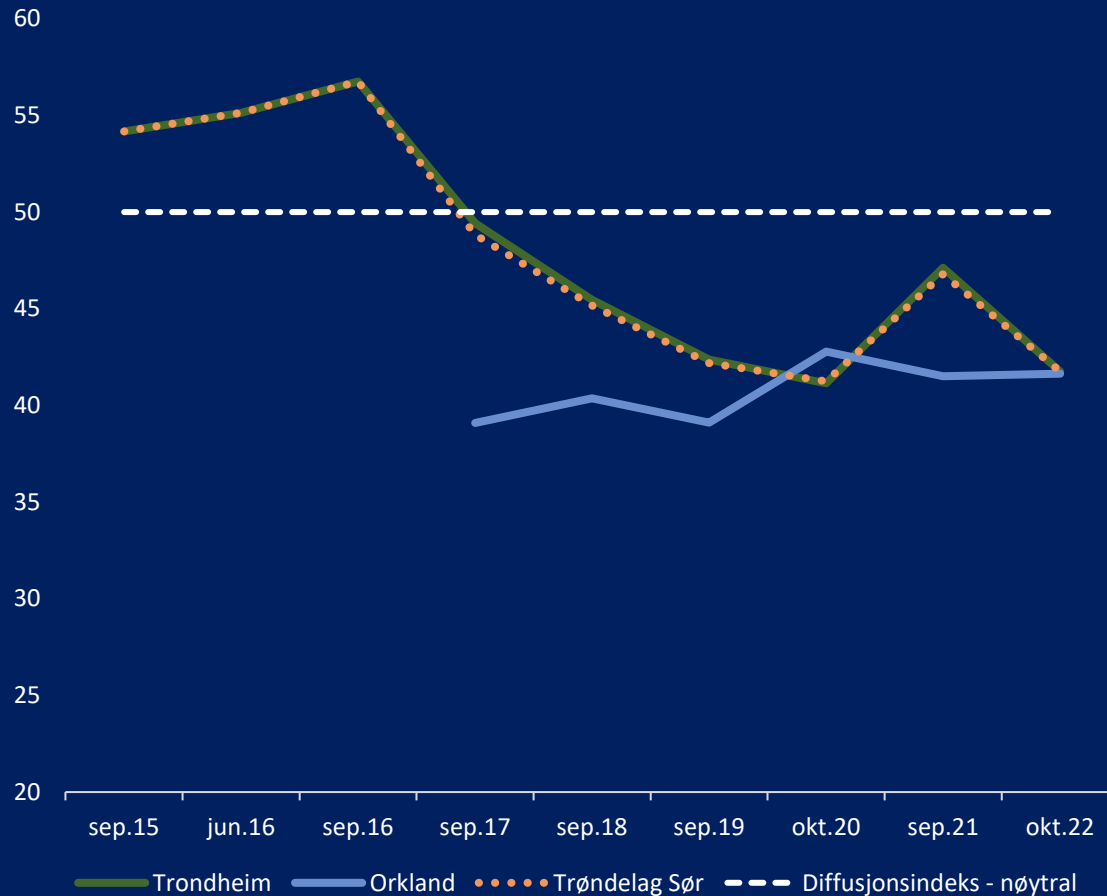
Antall omsetninger

Omsetningstid

Boligmarkedet i Trøndelag Sør er i ferd med å gå inn for landing

- Boligmarkedsindikatoren summerer de viktigste driverne for et effektivt boligmarked, og gir en indikasjon på om markedet vil være velfungerende de neste 6 månedene
- Optimismen steg gjennom pandemien i Trøndelag Sør, men denne har nå falt tilbake til nivåene før pandemien
- Det har vært et ekstraordinært boligmarked i Orkland og spesielt Trondheim de to siste årene. Mye drevet av lavt boligtilbud og høy boligappetitt
- Høy boligprisvekst har gjennom høsten i år blitt etterfulgt av en normalisering i markedet, med sesongmessig prisnedgang

Se flere analyser i
Konjunkturbarometeret for
Midt-Norge:

www.smn.no/konjunkturbarometeret

